

Miljöpartiets förslag till budget 2012

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

MODERNT, MILJÖVÄNLIGT OCH MÄNSKLIGT STOCKHOLM	8
Ansvarsfull grön politik	8
KLIMAT OCH MILJÖ	9
Lika rättigheter för alla	11
Barn	12
INRIKTNINGSMÅL	13
1. Stockholms stad ska ha en långsiktig hushållning med våra resurser, vår ekonomi och vår arbetsmarknad	13
2. Stockholm ska vara en inkluderande stad där människor trivs och utvecklas	14
3. Stockholm ska vara en hållbar storstad med bostäder, god miljö och rikt kulturliv för alla	15
4. Stockholm ska vara en barnvänlig stad	17
KOMMUNFULLMÄKTIGE M.M.	18
Kommunstyrelsen – stadsledningskontoret	18
Klimatarbete	18
Lika rättigheter	18
Grön upphandling	19
Staden som arbetsgivare	19
Friskvård	20
Skattesatsen	21
REVISORSKOLLEGIET	22
VALNÄMNDEN	23
STADSDELSNÄMNDERNA	24

Demokrati och medborgarinflytande i stadsdelsnämnderna	24
Återinför skilda anslag	25
Små barn och förskoleverksamhet	25
Barnvänlig stad	25
Valfrihet i barnomsorgen	25
Kvalitet i förskolan	26
Lika rätt ska prägla förskolan	26
Grön flagg-certifiera fler förskolor	26
Säker skolväg	27
God arbetsmiljö i förskolan	27
Verksamhet för barn och ungdom	27
Fler mötesplatser på ungdomars egna villkor	28
Satsa på kolloverksamheten	28
Kultur- och föreningsverksamhet	28
Kulturen är till för alla	29
Rusta för det lokala föreningslivet	29
Ge barn- och ungdomskultur mer resurser och högre status	29
Fler kulturella mötesplatser i ytterstaden	29
Äldreomsorg	30
Satsa på valfrihet och fler trygga bostäder	30
Kvalitet i vardagen	30
Garanterade en jämställd omsorg	31
Demensvården måste förbättras	31
Erbjud personalen kortare arbetstid och mer kompetensutveckling	31
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	32
Öka tillgängligheten	32
Insatser efter behov och önskemål	32
Öka stödet vid neuropsykiatriska och psykiska funktionshinder	32
Rätt till arbete	33
Erbjud personalen kortare arbetstid och mer kompetensutveckling	33
Individ- och familjeomsorg	33
Barn och unga	33
Bättre hjälp åt människor som är hemlösa	34
Kvinnofrid och barnfrid	34
Utvecklad missbruksvård	35
Fler skuldrådgivare	35
Fler personliga ombud	35
Stadsmiljö samt lokalt miljö- och demokratiarbete	36
Förbättra skötseln av parker och naturreservat	36
Lokalt miljö- och demokratiarbete	36
Aktivt klimat- och miljöarbete i verksamheterna	36
Flyktingmottagande	37

Ekonomiskt bistånd	38
Barnperspektivet ska vara vägledande	38
Gröna arbetsmarknadsåtgärder	39
Fler jobb åt unga	39
Extra satsning på långtidsarbetslösa	40
Lika rätt på arbetsmarknaden	40
ARBETSMARKNADSNÄMNDEN	41
Gröna arbetsmarknadsåtgärder	41
Svenskundervisning för liv och arbetsliv	42
Lätt att ställa om och lära nytt	42
Lika rätt på arbetsmarknaden	43
EXPLOATERINGSNÄMNDEN	44
Moderna, miljövänliga och mänskliga bostadsområden	44
Staden ska styra markanvändningen	45
Värna grönområden och vattenytor	45
Miljöanpassat byggande och högt ställda energikrav i Stockholm	46
Små bostäder för studenter och unga	46
Planera för mångfald	47
FASTIGHETSÄMNDEN	48
Energieffektivisera stadens fastigheter och idrottsanläggningar	48
Förbättra arbetsmiljön och öka tillgängligheten	48
Utveckla avfallsinsamlingen	49
Förvalta stadens kulturfastigheter	49
IDROTTSÄMNDEN	50
En jämställd idrott	50
Idrottsrörelsen	50
Spontanidrott och friluftsliv	51

Större genomförandeprojekt	51
Miljöanpassa och energieffektivisera	51
KULTURNÄMNDEN	53
Satsa på barn- och ungdomskultur	53
Fler kulturella mötesplatser i ytterstaden	53
Satsa på Kulturskolan	53
Kulturinstitutioner i hela staden	54
Rusta det offentliga rummet och utveckla kvarterskulturen	54
Gör nya Slussenområdet till ett kulturcentrum	54
Skapa livsrum för det kreativa Stockholm	54
Stöd de oetablerade grupperna	55
Ökad mångfald	55
Satsa på film	55
Festivalerna är viktiga för Stockholm	55
Biblioteken	55
Kulturhuset	56
Fri entré, fler utställningar, nya uppdrag	56
Kulturnämnden: stadsarkivet	57
KYRKOGÅRDSNÄMNDEN	58
MILJÖ- OCH HÄLSOSKYDDSNÄMNDEN	59
Skärpt klimatmål	59
Stärkt klimatarbete	59
Stockholms luft ska vara hälsosam	59
Utveckla miljöövervakningen	60
Öka miljöhänsynen vid byggnation	60
Sätt fokus på kemikalieanvändningen	61

Aktivt miljömålsarbete	61
Stärk stadens konsumentarbete	61
SERVICENÄMNDEN	63
SOCIALNÄMNDEN	64
Goda uppväxtvillkor för barn i alla delar av staden	64
Insatser för utsatta barn och ungdomar	64
Förebyggande stöd till familjer	64
Stoppa våldet bland unga	64
Våld i nära relationer	65
Ökat stöd till kvinnojourer och mansmottagningar	65
Erbjud stöd till papperslösa	65
Heders-/skamrelaterat våld	66
Arbete mot prostitution och människohandel	66
Öka hbtq-kompetensen	66
En fast bostad är en mänsklig rättighet	66
Satsa på förebyggande insatser mot missbruk	66
Öka tillgängligheten i staden	67
Tester för att upptäcka krogdiskriminering	67
STADSBYGGNADSNÄMNDEN	69
En hållbar och grön stadsplanering	69
Demokratisk stadsplanering	70
Planera för en blandad stad	71
Planera klimatsmart	72
Fler transporter på vatten	72
Respektera stadens kulturvärden	72
Naturen i staden	72
TRAFIK- OCH RENHÅLLNINGSNÄMNDEN	74
Trafik- och gatuverksamhet	74
Effektiva och klimatsmarta transporter	74
Gör om fler gator till gågator och gångfartsområden	74
Bygg ut cykelbanorna i ett sammanhängande nät	75
Framkomligheten ska vara god	75
Minska antalet bilar och biltrafikandelen	75

Parkeringspolitiken som styrmedel	75
Åtgärder för bättre luftkvalitet	76
Trafiksäkerhet	76
Kollektivtrafik istället för motorvägar	76
Utbyggd kollektivtrafik	77
Samordna varutransporterna - citylogistik	77
Marknadsför och informera om miljöanpassade transporter	77
Utred överdäckningar och andra trafikmiljöförbättringar	78
Lika rätt ska gälla i trafikplaneringen	78
Återställ trafikskadad natur	78
Satsning på träd och grön miljö i gaturummet	78
Arbeta förebyggande för mindre nedskräpning	78
Renhållningsverksamhet	79
Avfallstaxan som styrmedel	79
Gör biogas av matavfallet	80
Infrastruktur för materialåtervinning	80
Kommunicera för ökad källsortering	80
UTBILDNINGSNÄMNDEN	82
En skola för alla	82
God lärande- och arbetsmiljö	83
En skola för framtiden	85
ÄLDRENÄMNDEN	87
ÖVERFÖRMYNDARNÄMNDEN	89
CENTRAL MEDELSRESERV	90
FINANSFÖRVALTNING	91
Förslag till budget 2012 och inriktning för 2013 och 2014	91
MODERBOLAGET STOCKHOLMS STADSHUS AB	92
BOSTADSBOLAGEN	94
AB Svenska Bostäder	96
Stadsholmen	97
Stockholmshem	98
Familjebostäder	98

MICASA FASTIGHETER I STOCKHOLM AB	100
STOCKHOLMS STADS BOSTADSFÖRMEDLING AB	102
SKOLFASTIGHETER I STOCKHOLM AB (SISAB)	103
STOCKHOLM VATTEN AB	105
STOCKHOLMS HAMN AB	107
AB STOKAB	109
STOCKHOLMS STADS PARKERINGS AB	110
STOCKHOLMS STADSTEATER AB	111
STOCKHOLM GLOBE ARENA FASTIGHETER AB	112
STOCKHOLM BUSINESS REGION AB	113
S:T ERIK FÖRSÄKRING AB	115
S:T ERIK LIVFÖRSÄKRING AB	116
S:T ERIK MARKUTVECKLING AB	117
BOLAG UTANFÖR STOCKHOLMS STADSHUS AB	118
AB FORTUM VÄRME HOLDING SAMÄGT MED STOCKHOLMS STAD	118
MÄSSFASTIGHETER I STOCKHOLM AB	119
STOCKHOLMS STADS ORGANISERING I KOMMUNALFÖRBUND	120
STORSTOCKHOLMS BRANDFÖRSVAR (SSBF)	120

Miljöpartiets förslag till budget för år 2012

MODERNT, MILJÖVÄNLIGT OCH MÄNSKLIGT STOCKHOLM

Stockholm är en fantastisk stad att bo och leva i. Närheten till grönska och vatten och blandningen av människor med olika bakgrund skapar gränslösa möjligheter. En grön omställning av Stockholm skapar fler jobb och företag, skapar trygghet för de mest utsatta och visar ledarskap i miljöfrågorna. För att åstadkomma detta krävs en mängd konkreta åtgärder. I budgeten för år 2012 finns en rad fullt ut finansierade åtgärder för att Stockholm ska bli en modern, mänsklig och miljövänlig stad där det är lätt att leva klimatsmart och miljövänligt och där alla människors lika rättigheter garanteras.

Stockholms stad har ett stort ansvar för att minska klimatpåverkan. Därför stärks stadens klimatarbete väsentligt. En miljard kronor avsätts för investering av bland annat solenergiinstallationer på stadens tak och en ny biogasanläggning. En ny central funktion för klimat inrättas, samtidigt som klimatarbetet hos stadens nämnder och bolag stärks. Även reella energieffektiviseringar i stadens fastighets- och bostadsbestånd ska göras under året. I en klimatsmart storstad ges biltrafiken ett allt mindre utrymme. Biltrafiken ska minskas för att ge mer plats för fotgängare, cyklister och kollektivtrafik. En unik fullt finansierad satsning görs på stadens cykelbanenät och cykelparkeringar.

Levande demokrati, mångfald och lika rättigheter skapar en modern, pulserande storstad där alla människor får en god livskvalitet och nya livschanser. I stadens gröna budget fastslås alla människors lika värde och rättigheter, vilket är grunden i ett demokratiskt samhälle. Arbetet för alla människors lika rättigheter kräver politiska insatser och därför inrättas en central funktion för lika rättigheter, samt en rad åtgärder inom bland annat förskola, skola och ungdomsverksamhet för ett mer inkluderande Stockholm.

Utvecklingen av Stockholm utgår från ett barnperspektiv, där barnets bästa alltid ska komma i första hand. De barn som far illa ska få hjälp och därför görs en stor satsning på stöd och omsorg för de mest utsatta barnen. Staden förbättrar kvaliteten i förskolan genom att minska barngrupperna, införa genuspedagoger och satsa på modersmålsstöd. Fler mötesplatser för ungdomar inrättas, inte minst för hbtq-ungdomar.

Ansvarsfull grön politik

Stockholms stads finanser är relativt stabila, men det finns en oro inför den framtida ekonomiska utvecklingen. För att säkerställa en ekonomisk, social och ekologiskt hållbar utveckling av Stockholm ska staden göra nödvändiga investeringar. I ett grönt Stockholm skapas fler jobb och företag och staden tar ansvar för att stimulera näringsliv och arbetsmarknad. Staden tar också ansvar för att den yngre generationen har en bra skola att gå till och en meningsfull fritid. Vi tar också ansvar för de som behöver stöd allra mest. I ett grönt Stockholm går solidariteten och omsorgen om andra före låga skatter. Därför höjer vi skatten med 40 öre.

I den gröna budgeten redovisas och kompenseras för pris- och löneökningarna i stadens alla verksamheter. Det är ett ärligt sätt att redovisa kostnaderna, eftersom det synliggör vad som finansierar satsningar och vad som krävs för att upprätthålla befintlig verksamhet. Stockholmare, anställda i kommunen och brukare ges inte en rättvisande bild av majoritetens budget. Majoriteten genomför dolda nedskärningar genom att inte kompensera för ökade priser och löner.

Det är en oansvarig politik att sälja ut hyresrätter i stadens bostadsbolag på det sätt som skett under alliansens styre. Staden ska stoppa ombildning i innerstad, närförort och områden med upprustningsbehov. Allmännyttans bestånd i Stockholm minskar genom ombildningar och försäljningar som sker utan tillräcklig demokratisk förankring. Det är en politik som garanterat försvårar bostadsförsörjningen och ökar segregationen i Stockholm och där kvinnor, ungdomar, nyanlända och hemlösa är de största förlorarna.

I ett modernt Stockholm utvecklas demokratin och medborgarnas inflytande spelar en allt större roll. Direktval till stadsdelsnämnderna ska införas för att underlätta kontakten mellan kommuninvånare och politiker. Medborgarnas inflytande i stadsplaneringen ska öka. Öppna möten i stadsdelsnämnder och facknämnder är ett bra sätt att göra det demokratiska beslutsfattandet i kommunen synligt och intressant för medborgarna.

KLIMAT OCH MILJÖ

Klimatförändringarna är en av mänsklighetens största utmaningar. För att utvecklas in i framtiden ska Stockholm ta täten i klimat- och energifrågor. Staden har ett stort ansvar för att se till att Stockholms klimatpåverkande utsläpp minskar.

Utsläppen från uppvärmning och trafik ska minska och andelen förnybar energi ska öka. Idag finns tillräcklig kunskap, teknik och engagemang för att modernisera Stockholm och för att avveckla beroendet av fossila bränslen och icke förnybar energi. Engagemang, nytänkande och en bredd av konkreta åtgärder ska minska klimatutsläppen från trafik, uppvärmning och konsumtion samtidigt som vår stad får en ekonomisk hållbar utveckling där många nya jobb skapas.

Genom investeringar i smarta transportlösningar, energieffektivisering och förnybar energi ska Stockholms stad ta täten i det nödvändiga klimat- och energiarbetet.

Stärkt klimatarbete

Staden ska anta ett ambitiöst klimatomål som är 2,0 ton koldioxidkvivalenter per invånare och år till 2015. Stockholm ska vara fossilbränslefritt år 2030 och stockholmarnas koldioxidutsläpp från konsumtion och resor utanför staden ska minska. Staden ska utarbeta en energiplan som beskriver hur Stockholm ska bli en fossilbränslefri stad år 2030. Stadens verksamheter ska satsa strategiskt och långsiktigt på klimatförebyggande åtgärder och klimatanpassning. Staden ska även synliggöra och minska de faktiska klimatutsläppen från kommuninvånarnas konsumtion och resor utanför staden.

I ett grönt Stockholm är transportsystemet effektivt och klimatsmart. Kollektivtrafik, gång- och cykeltrafik är de självklara förstahandsvalen. När fler reser kollektivt minskar trängseln på våra vägar och gator. Mindre biltrafik minskar utsläppen av koldioxid och luftföroreningar samtidigt som mer utrymme skapas för gående, cyklister och kollektivtrafik.

Klimatarbetet i staden stärks kraftigt. En central funktion för klimat inrättas under kommunstyrelsen och klimatarbetet i stadens nämnder och bolag stärks väsentligt.

En miljard kronor avsätts ur koncernbolagets egna kapital för klimatinvesteringar för ett hållbart Stockholm. Av dessa medel avsätts 500 mnkr för solenergiinstallationer på stadens tak och 250 mnkr för en ny biogasanläggning. En biogasanläggning som kan ta emot matavfall är en nödvändig investering för att öka biogasproduktionen. I mil-

jarden ingår även en minskning av utsläpp av metan vid Stockholm Vattens anläggningar samt fler långsiktigt hållbara investeringar.

I ett grönt Stockholm byggs inga fler motorvägar. Därför avbryts planeringen av Förbifart Stockholm.

Stockholm – cykelstaden

Stockholm har alla förutsättningar att bli en cykelstad värd namnet. För att det ska bli möjligt krävs konkreta politiska beslut om att prioritera cykeltrafiken samt ekonomiska resurser för nödvändiga investeringar. Planering av staden ska alltid starta med fokus på ordningen gång, cykel, kollektivtrafik och bil. Stadens planering och infrastruktur påverkar människors val av färdmedel och detta gäller i synnerhet andelen gång-, cykel- och kollektivtrafikresande. När Stockholm växer måste fler resande komma fram på kortare tid. Fler gator görs om till gågator och gångfartsområden.

Cykelbanorna ska byggas ut till ett sammanhängande nät. En omfattande satsning på utbyggd cykelinfrastruktur genomförs under en tioårsperiod. Årligen avsätts 150 mnkr under perioden 2012-2021. Satsningen är fullt finansierad genom stadens avsättning för infrastrukturella avgifter som redovisas i stadens bokslut. Prioriterade åtgärder är att bygga bort cykelträngsel och öka trafiksäkerheten. Stor vikt ska läggas vid att anlägga cykelinfrastruktur som har låga drift- och underhållskostnader och som är lätt att vinterväghålla. Stora cykelparkeringar byggs vid Stockholms Centralstation och andra stora knutpunkter. Det ska finnas säkra parkeringsplatser för cykel både i gatuplan och i garage.

En satsning på säkra skolvägar genomförs med 25 mnkr per år 2012-2014. Satsningen finansieras genom stadens avsättning för infrastrukturella avgifter som redovisas i stadens bokslut. Den fysiska miljön ska förbättras runt skolor genom breddade trottoarer, gångstråk och cykelvägar. Gång- och cykeltrafik ska vara prioriterad vid alla låg- och mellanstadieskolor.

Parkeringspolitik som styrmedel

Allt för stor andel av Stockholms yta används idag för såväl rullande som stillastående bilar. Staden behöver effektivisera gatumarksparkeringar för att förbättra gatumiljön och framkomligheten. De som använder bilparkering ska i högre grad än idag stå för parkeringskostnaderna så att bilfria hushåll inte tvingas subventionera hushåll med bil. En styrande parkeringsstrategi, gemensam för bil och cykel, ska ha som mål att öka andelen resande med cykel och kollektivtrafik. Parkeringsavgifterna ska höjas i innerstaden och en del parkeringsplatser ska tas bort. Med färre parkeringsplatser på en del gator förbättras framkomligheten för kollektivtrafik, gående och cyklister.

Även vid byggnation av bostäder är parkeringsfrågan högaktuell. Bostäder ska byggas nära kollektivtrafik och med ett lågt antal parkeringsplatser.

Energikrav och förnybar energi

I stadens klimatomställning är det nödvändigt att energianvändningen i stadens fastigheter och bostadsbolag minskar. Detta arbete intensifieras. Även energikraven vid nyproduktion ska skärpas. Alla bostäder som markanvisas i Stockholm ska byggas enligt passivhusprinciper och inte förbruka mer än 45 kWh/kvm/år exklusive hushållsel. Energiförbrukningen ska skärpas med inriktning mot att 2015 vara av plushusstandard, det vill säga hus som producerar energi med hjälp av solceller, solfångare och minivindkraftsverk.

De fossila bränslena ska bort från stadens uppvärmningssystem. All el som staden köper in ska vara miljömärkt och de mest energieffektiva alternativen ska användas vid om- och tillbyggnad. Staden ska satsa på solenergi och andra förnybara energikällor. Stockholm har stora outnyttjade takytor som kan användas för solenergiförsörjning.

Det är viktigt att Stockholm utökar sin lokala produktion av förnybara drivmedel. Stadens avfall ska ses som en resurs snarare än restprodukt. Stockholm ligger än idag långt efter det nationella målet att omhänderta 35 procent av matavfallet år 2010. Därför måste arbetet med insamling och behandling av matavfall till biogas intensifieras. Staden ska utöka matavfallsinsamlingen till minst 70 procent år 2014 samt investera i en biogasanläggning.

Näringslivet en motor i klimatarbetet

Staden ser småföretagsamheten som en stor potential i omställningen till ett grönare Stockholm. Nya och växande företag kommer att vara avgörande, både för att skapa nya arbetstillfällen och för att hitta lösningar på de klimat- och miljöproblem vi står inför. Staden ska bli en bättre stad för småföretagande och mer aktivt stödja utveckling av olika typer av miljöföretag, både ny miljöteknik och främjande av mer miljöriktig produktion inom mer traditionella branscher. Sverige och Stockholm har ett gott internationellt rykte inom miljöarbetet. Detta måste vårdas och särskilt fokus ska läggas på marknadsföring av svenska, regionala och lokala miljöföretag.

Lika rättigheter för alla

Alla människors lika värde och lika rättigheter är en av grundbultarna i Miljöpartiets de grönas politik. Det är grunden för demokrati och mänskliga rättigheter. Lika rättigheter innebär att alla ska ha samma rättigheter och möjligheter oavsett kön, funktionalitet, etnicitet, religion, ålder, sexualitet, könsidentitet eller könsuttryck. Det är även viktigt att ta hänsyn till maktordningar som rör nationalitet, kultur och språk. Lika rättigheter innebär också att främja normkritik och attitydpåverkan gentemot majoritetssamhället. Vår utgångspunkt är att diskriminering grundar sig i samhälleliga strukturer som är liknande för alla diskrimineringsgrunder (intersektionalitet).

Stadens verksamheter ska ta sin utgångspunkt i ett könsmaktsperspektiv. Det faktum att människor på grund av vilket kön de tillhör bemöts olika, har olika förutsättningar och olika förväntningar på sig beror på rådande könsnormer som skapas av omgivning, strukturer och samhälle. Förståelse för könsmaktsordningen är ett avgörande verktyg för att analysera de strukturer och normer som upprätthåller en snedfördelning av makt och inflytande på grund av kön.

Hämmande rasistiska strukturer finns även i dagens Stockholm. Genom samhällsdebatten och genom politiska beslut upprätthålls en föreställning om vi (svenskar) och dem (icke-svenskar). Tanken på den Andre får stora konsekvenser för hur vi fördelar resurser och vilka frågor som anses vara viktiga. Stockholms stad ska vara ett föredöme som arbetsgivare och ska aktivt arbeta för en stor mångfald bland sina anställda på samtliga nivåer.

Stockholms stad hade som mål att till 2010 vara världens mest tillgängliga stad. Det har ännu inte uppnåtts. Det ska vara självklart att alla, oavsett funktionalitet, ska ha lika god tillgång till staden och dess service.

Föreställningen att varje människa otvetydigt antingen är man eller kvinna och dessutom förväntas vara heterosexuell leder till att alla som faller utanför normen blir

behandlade som avvikande. Det kan t ex handla om bemötande i äldreomsorgen, på förskolan eller av socialtjänsten. Alla stadens förvaltningar och verksamheter ska hbtq-certifieras för att staden ska kunna garantera att alla invånare får ett bra bemötande.

Ett aktivt arbete för lika rättigheter kräver politiska insatser. Normerna och priset för att bryta dem upprätthålls till stor del genom politiska beslut och kan också motverkas genom sådana. Miljöpartiet har visat att miljöfrågor måste integreras i en helhetssyn på alla samhällsområden. På samma sätt är det nödvändigt att feminism och ett intersektionellt förhållningssätt integreras i dessa områden. Därför ska staden arbeta för en jämställdhetsintegrering av alla sina verksamheter som på sikt inkluderar fler diskrimineringsgrunder än kön.

En central funktion för lika rättigheter ska inrättas. Funktionen ska ha ett huvudansvar för att Stockholms stad arbetar integrerat för mångfald och jämställdhet ur ett intersektionellt och normkritiskt perspektiv. Funktionen ska ha till uppdrag att granska stadens verksamheters arbete med lika rättigheter för alla samt bedriva ett aktivt främjandearbete genom exempelvis utbildning av politiker och anställda.

Extra resurser för att höja lönerna inom de lägst betalda yrkena i staden avsätts. Det är framför allt kvinnodominerade yrken som gynnas av denna satsning. Stockholm ska också införa rätt till heltid men möjlighet till deltid för stadens alla anställda. Något som ökar kvinnors möjlighet till en egenförsörjning. Dessutom ska förutsättningarna för en riktad arbetstidsförkortning till de arbetskategorier som är i störst behov av den utredas tillsammans med fackförbunden. Det gäller i första hand dem som arbetar inom äldreården och omsorgen om personer med funktionsnedsättningar.

Förskolan har en unik möjlighet att motverka befästandet av könsnormer, heteronormativitet och rasism. Stockholms genuspedagoger i förskolorna är en stor tillgång för jämställdhetsarbetet i kommunen. Vi behöver börja tidigt med att bryta traditionella könsnormer – därför ska det finnas genuspedagoger på alla Stockholms förskolor.

Skolan ska vara en plats där alla har lika rättigheter. Det kan endast ske genom ett medvetet, aktivt normkritiskt arbete och ett aktivt arbete mot diskriminering. Skolorna ska ta hjälp av genuspedagoger i ökad utsträckning och aktivt välja läromedel som har ett normkritiskt angreppssätt. Ekonomiskt utrymme måste ges skolor att prioritera arbetet för lika behandling och mångfald. Särskilt arbetet med att göra elever, föräldrar och pedagoger delaktiga i likabehandlingsplanen ska prioriteras. Vi gör också en särskild satsning på reell tillgänglighetsanpassning av skollokaler.

Barn

FN:s barnkonvention ska vara utgångspunkten för stadens verksamheter. Barnets bästa ska alltid komma i första rummet. Barn har rätt att komma till tals och att få inflytande utifrån ålder och mognad i beslut som rör dem. Lika viktigt som i förskola, skola och socialtjänst är att barnperspektivet får styra i bostadsplaneringen och i frågor om trafik och miljö.

Varje barn ska utvecklas utifrån sina egna förutsättningar och tillsammans med sina föräldrar kunna välja den förskola och skola som passar dem bäst. Staden ska prioritera satsningar på den sociala barn- och ungdomsvården, barn i behov av särskilt stöd, fler mötesplatser för unga på ungas egna villkor, mindre barngrupper i förskolan, elevhälsa, samt modersmålsundervisning.

Arbetet med att hjälpa och stödja de mest utsatta barnen har varit kraftigt eftersatt i många år och ska ges ökade resurser. Det uppsökande arbetet bland barn och unga och insatserna för att hjälpa barn som har föräldrar med problem ska öka. Till de mest utsatta hör gömda eller papperslösa barn. De ska garanteras rätten till förskola och skola och annat stöd från staden, i enlighet med barnkonventionen och principen om barnets bästa.

Både kommunala och fristående skolor med olika inriktningar behövs. Mångfalden av huvudmän inom utbildningsverksamheten stärker och utvecklar skolan och eleverna. För oss är huvudfrågan att verksamheten ska vara av god kvalitet.

Skolan ska kännas meningsfull för alla elever. Metoder för elev- och föräldrainflytande behöver utvecklas och särskilt inkludera elevernas egna organisationer och representanter. Staden ska utveckla miljöarbetet, och andelen ska öka av ekologisk och platslagad mat i förskola och skola. Stockholms skolor ska kunna erbjuda ämnesundervisning i kärnämnen på modersmålet.

Vi sätter barnen främst genom att satsa på kvalitet i förskolan, bland annat genom mindre barngrupper, ökat modersmålsstöd och fler genuspedagoger i förskolan. Förskolorna ska ha tillgång till pedagogiska gröna utemiljöer, gärna där förskolans alla barn och all personal får plats samtidigt.

Barnens fria tid är lika viktig som skoldagen. Idag är barngrupperna alldeles för stora i skolbarnomsorgen vilket är förödande för arbetsron och möjligheten för personalen att se varje barn.

Alla barn och ungdomar ska ha möjlighet att ägna sig åt någon aktivitet på fritiden, oberoende av familjens ekonomi. Alla barn och ungdomar ska också ges möjlighet att ta del av olika kulturyttringar. Barn- och ungdomskulturen ska därför prioriteras och subventioneras, framför allt genom en stor satsning på Kulturskolan.

Det ska finnas barnvänliga stadsmiljöer i hela staden. All exploatering ska föregås av barnkonsekvensanalyser. När nya bostadsområden planeras ska hänsyn tas till barns och ungdomars behov av lämplig mark för lek och idrott. Det är av stor betydelse att det finns goda förutsättningar för friluftsliv och ytor för spontanidrott, motion och lek. Barnfamiljer och ungdomar ska kunna röra sig tryggt till fots eller på cykel.

INRIKTNINGSMÅL

1. Stockholms stad ska ha en långsiktig hushållning med våra resurser, vår ekonomi och vår arbetsmarknad

1.1 Alla verksamheter staden finansierar ska vara effektiva

Varje skattekrona ska vara väl använd och tydligt redovisad för medborgarna. Detta är viktigt för att upprätthålla skattemoral och viljan till en gemensamt finansierad välfärd.

1.2 Budgeten ska vara i balans

Stadens ekonomiska planering ska vara långsiktig och balanserad för att säkerställa en långsiktigt hållbar ekonomi.

1.3 Stockholm ska ha en dynamisk arbetsmarknad där det är lätt att starta företag och vi tillsammans investerar för framtiden

På en grön arbetsmarknad finns det möjlighet till omställning under arbetslivet och att starta och tänka nytt – samtidigt som individens och miljöns hållbarhet alltid är en ledstjärna. Det ska finnas goda förutsättningar för företagande, socialt företagande och gröna innovationer. Att uppmuntra till detta ska vara givna inslag i arbetsmarknadsåtgärder och skola.

1.4 Staden ska i sin roll som arbetsgivare sträva efter stor mångfald i sina verksamheter och på alla nivåer

Staden ska vara ett föredöme och aktivt arbeta för att bryta segregationen på Stockholms arbetsmarknad. Som medarbetare i Stockholms stad ska alla ha samma möjligheter att utvecklas på sin arbetsplats oavsett kön, etnicitet, funktionalitet, ålder, könsidentitet, könsuttryck eller sexualitet. För att spegla mångfalden av invånare i Stockholm behöver staden aktivt arbeta för att rekrytera personer från underrepresenterade grupper till staden.

1.5 Staden ska vara en god arbetsgivare med goda utvecklingsmöjligheter för alla

En hållbar livsmiljö kräver ett hållbart arbetsliv. Den bästa investeringen staden kan göra är i våra medarbetare. Stadens anställda ska kunna kombinera en aktiv fritid och ett aktivt föräldraskap med en god arbetsmiljö och goda karriärmöjligheter.

1.6 Staden ska vårda sina egendomar

Stockholm är en stad med många historiska byggnader, vackra torg och gröna områden med höga natur- och kulturvärden. Dessa byggnader och naturområden ska vårdas genom att de ges tillbörligt skydd. Stockholms stad ska aktivt arbeta för att respektera, bevara och utveckla dessa byggnader och platser så att de långsiktigt förvaltas för kommande generationer.

2. Stockholm ska vara en inkluderande stad där människor trivs och utvecklas

2.1 Stockholm ska präglas av öppenhet, mångfald och jämställdhet samt garantera allas lika rättigheter och möjligheter

Alla människors lika värde och lika rättigheter är grunden för demokrati och mänskliga rättigheter. Lika rättigheter innebär att alla ska ha samma rättigheter och möjligheter oavsett kön, funktionalitet, etnicitet, religion, ålder, sexualitet, könsidentitet eller könsuttryck. För att nå dit krävs att staden arbetar aktivt och långsiktigt med att motverka strukturella makthierarkier. Stockholm ska vara en öppen och varm stad dit alla är lika välkomna och möts av respekt.

2.2 De i behov av kommunens service och omsorg ska få rätt insatser av god kvalitet

Kvalitativa behandlingsinsatser ska ges utifrån var och ens individuella behov. Vi tror på en mångfald av aktörer som utför de tjänster som beslutas och finansieras av kommunen. Bästa kvalitet är det viktiga, inte vem som är utförare.

2.3 Möjligheterna till eget arbete ska vara goda

Staden ska bidra till många nya jobb och en arbetsmarknad där alla kan ta plats. Staden ska främja att den enskilde individen hittar sin kortaste väg till rätt jobb. En bra skola och lika rättigheter lägger grunden för detta. Det är viktigt att möjliggöra för unga att få en bra etablering på arbetsmarknaden. Det ska aldrig vara för sent att utbilda eller vidareutbilda sig. Arbetsmarknaden ska vara mänsklig och det ska finnas en balans mellan arbetsliv och det övriga livet.

2.4 Stockholm ska vara en trygg stad

I ett grönt Stockholm ska alla generationer garanteras trygghet, tillgänglighet och livskvalitet. Ingen ska behöva utsättas för våld, vare sig i hemmet eller någon annan stans. Staden ska erbjuda bra service och omsorg då man är i behov av det, till exempel då man blir gammal eller om man behöver stöd och hjälp vid missbruk, hemlöshet eller annan utsatthet. Personer som behöver extra eller tillfälligt stöd ska aldrig lämnas vid sidan av.

2.5 Alla som lever i Stockholm ska känna att de kan bidra till samhällets utveckling

Att ha ett arbete och kunna försörja sig själv betyder mycket för människors självkänsla och känsla av delaktighet i samhället. I dag lever många i utanförskap eller utan meningsfull sysselsättning. Staden ska skapa förutsättningar för att alla människor i Stockholm ska känna att de är viktiga och har något att bidra med.

2.6 Det ska finnas goda förutsättningar att starta och driva företag

Förutsättningarna ska vara de bästa för att starta nya företag och utveckla befintliga verksamheter. Den positiva förändringskraft som ligger i företagandet ska uppmuntras och gå hand i hand med en långsiktigt hållbar utveckling. De små och medelstora företagen är en viktig del av Stockholms och Sveriges framtida ekonomiska utveckling. Den sociala ekonomin ska stöttas. Där kan många nya arbetstillfällen skapas, och människor som stått långt ifrån den ordinarie arbetsmarknaden kan hitta en plats i arbetslivet.

2.7 Stockholms stad ska ha en inkluderande arbetsmarknad för integration och mot diskriminering

På en hållbar arbetsmarknad för alla har anställda bra och trygga anställningsvillkor. Personer med svensk bakgrund, särskilt män, har i förhållande till andra många fördelar i arbetslivet. Miljöpartiet vill kraftfullt verka för att alla ska ha goda möjligheter att utifrån sina förutsättningar få ett gott arbetsliv. Staden ska vara en föregångare i att införliva ett normkritiskt perspektiv och i all sin verksamhet främja alla människors lika rättigheter.

3. Stockholm ska vara en hållbar storstad med bostäder, god miljö och rikt kulturliv för alla

3.1 Stockholmare ska ha god tillgång till klimatsmarta bostäder anpassade efter människors behov och förutsättningar

Staden ska ha god planberedskap, som möjliggör byggandet av många klimatsmarta bostäder som så många som möjligt kan efterfråga. Staden ska avtala markanvisnings- och exploateringsavtal som säkerställer höga klimat- och miljökrav och som garanterar en jämn fördelning mellan hyres- och bostadsrätter och som säkerställer bostäder för unga och studenter.

3.2 Stockholm ska växa med förnuft genom att hushålla med stadens mark- och vattenresurser och genom att värna stadens karaktär och gröna kvaliteter

Stockholm ska bli en ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbar stad. Nya stadsutvecklingsområden ska i första hand byggas på redan exploaterad mark. Nya bostadsområden ska vara lokaliserade i närhet till kollektivtrafik och i närhet till gång- och cykelvägar och stadsbyggnadsinriktningen inom dessa områden ska vara att bygga tät stad. Genom ovanstående planeringsinriktning kan vi värna, utveckla samt säkerställa stadens karaktär och gröna kvaliteter.

3.3 Framkomligheten i regionen ska vara god

God framkomlighet och ett jämnt trafikflöde ska eftersträvas. Gående, cyklister, kollektivtrafik och näringslivets transporter ska snabbt, effektivt och säkert ta sig fram i Stockholmstrafiken. Både biltrafikens andelar och antalet personbilar ska minska för att ge plats åt mer yteffektiva transportsätt. Fler resande ska komma fram på kortare tid.

3.4 Stockholm ska ha hälsosam luft

Luftkvaliteten i Stockholm ska förbättras. Främst handlar det om att minska halterna av partiklar och kvävedioxider, vars halter idag är så höga att de år efter år på vissa gator i staden överskrider EU:s miljökvalitetsnormer. Stockholms stad är skyldig att vidta kraftfulla åtgärder för att förbättra luftkvaliteten.

3.5 Stockholms sjöar och vattendrag ska ha god kemisk och ekologisk status

Stockholm måste arbeta aktivt med att minska belastningen till våra sjöar och vattendrag. Idag är många av dem hårt belastade av påverkan från mänskliga aktiviteter. Det handlar om förhöjda koncentrationer av näringsämnen, tungmetaller och organiska miljögifter i stadens vattenområden och grundvatten. År 2021 ska stadens vatten uppnå god ekologisk och kemisk status.

3.6 Stockholms klimatpåverkan ska inte vara högre än vad som är hållbart i ett globalt perspektiv

Stockholms stad ska ta stort ansvar för att minska utsläppen av klimatgaser från uppvärmning, trafik och konsumtion m.m. För att klara målet att jordens medeltemperatur inte ska få öka mer än två grader krävs att utsläppen av växthusgaser minskar med cirka 60 procent i hela världen. Minskningen av utsläppen bör ske i jämn takt och ansvaret är störst hos världens rika länder.

3.7 Förhindra uppkomsten av avfall

Stockholms avfallshantering måste klimatanpassas. Att hushålla med resurser är nödvändigt för att uppnå en hållbar utveckling. Staden ska tillhandahålla bättre system för återanvändning och återvinning och en kraftfull satsning ska göras på insamling av matavfall för biogasproduktion. Här finns stora klimatvinster att hämta.

3.8 Stockholm ska ha en god livsmiljö

Alla människor har rätt att må bra och trivas i Stockholm. Staden ska erbjuda sina medborgare och besökare en god livsmiljö. Det omfattar såväl den omgivande naturen och den byggda miljön som de sociala och funktionella faktorer som påverkar livskvalitet och levnadsomständigheter.

3.9 Stockholms folkhälsa ska främjas och stärkas

Folkhälsan är beroende av människors möjligheter att delta i samhällslivet och av känslan av gemensamt livsinnehåll. Staden bör inrätta välfärdsbokslut för att systematiskt följa upp folkhälsomål, miljömål, sociala och ekonomiska mål. Det är viktigt att öka andelen inköpta närproducerade och ekologiska livsmedel. Vad vi äter och hur vi rör på oss har stor betydelse för hälsan. Miljöpartiet bygger samhället för att främja gång- och cykeltrafik, tar fram fler cykelbanor, uppmuntrar till hälsostigar och inrättar naturreservat.

3.10 Kulturen ska vara en motor i den växande staden

Kulturen är en förutsättning för en långsiktigt hållbart växande storstad som Stockholm. Kultur är på samma gång utmanande, ifrågasättande och enande. Den främjar

utbyte av idéer och får människor att växa. Stockholms kulturliv ska spegla samhället vi lever i och vara drivande i den förändring som samhället ständigt genomgår.

4. Stockholm ska vara en barnvänlig stad

4.1 Barn och unga ska ha möjlighet att göra sin röst hörd

Barn är kompetenta och ska ges inflytande utifrån ålder och mognad. Samtidigt är barn mer sårbara och i behov av skydd och omsorg. Enligt FN:s barnkonvention (artikel 12) har barn rätt att uttrycka sin röst i alla frågor som rör barnet. I ett grönt Stockholm lyssnar staden på och tar intryck av barn och unga. Det är viktigt att diskussionen om stadens olika insatser förs med barn och unga, inte över deras huvuden.

4.2 Alla barn ska ha rätt att delta i stadens kultur och idrott

Alla barn och unga ska ges möjligheten att ägna sig åt kultur och idrott, oberoende av familjens ekonomi eller i vilken stadsdel man bor. Goda förutsättningar för den fria kulturen är en fråga om yttrandefrihet, demokrati och mångfald. Staden ska lyfta fram idrott som pojkar och flickor kan bedriva tillsammans samt verka för att fler idrottsanläggningar kan användas av idrottsintresserade utan att de behöver engagera sig i en förening. Staden ska tillämpa lika villkor när det gäller investeringar och träningstider.

4.3 Stadsplaneringen ska anpassas efter barn och unga

Det är viktigt att barnperspektivet genomsyrar inte enbart frågor som förskola och skola eller verksamheter riktade till barn och ungdom, utan också frågor om trafik, miljö och stadsplanering. Planeringen av staden ska ha barnets bästa för ögonen. För att säkerställa att barnens behov beaktas i all stadsutveckling ska barnkonsekvensanalyser, med utgångspunkt i FN:s barnkonvention och forskning, tas fram.

4.4 Förskolor och skolor i Stockholm ska ge barn och unga vad de behöver för att må bra, lära och utvecklas i en global värld

Varje barn har rätt att bli sedd för den hon eller han är. Staden ska ge skolorna bättre förutsättningar att anpassa undervisningen efter elevernas förutsättningar, behov, intressen och erfarenheter. Barn som lever i utsatta miljöer ska kunna upptäckas och få stöd tidigt. Miljöpartiet vill se en skola som präglas av förtroendefulla relationer och som knyter an till elevernas verklighet. En skola som har levande kontakter med omvärlden, både i närsamhället och globalt.

4.5 Stockholms gymnasieskolor och vuxenutbildning ska erbjuda alla elever en meningsfull utveckling som förbereder för livet, arbetsliv och vidare studier

Staden ska erbjuda lärandemiljöer som är stimulerande och bidrar till ökad självförtroende - där individen både har förutsättningar och är motiverad att komma framåt. Det krävs bättre möjligheter för stadens skolor att anpassa undervisningen efter elevernas förutsättningar, behov och målbilder. Oavsett var i staden man utbildar sig ska undervisningen vara av god kvalitet och alla elever ska få möjligheten att nå så långt de bara kan i skolan.

KOMMUNFULLMÄKTIGE M.M.

Kommunstyrelsen – stadsledningskontoret

Stadsledningskontoret är kommunstyrelsens förvaltning. Stadsledningskontoret ska centralt styra, samordna och följa upp stadens verksamheter och genomföra särskilda övergripande uppdrag som ska säkra stadens långsiktiga arbete.

Klimatarbete

Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för att stadens klimatmål uppnås. Därför inrättas under kommunstyrelsen en central funktion för klimat. Funktionen ansvarar för stadens strategiska klimatarbete, klimatberedskap samt för att styra satsningar inriktade på att Stockholm ska bli en fossilbränslefri stad 2030. Det krävs aktiv styrning samt klimatsamordning centralt som prioriterar, driver på och följer upp nämndernas och bolagens klimatarbete.

Stockholms stads mål ska vara att minska utsläppen av växthusgaser till 2,0 ton koldioxidkvivalenter per stockholmare och år till år 2015 och nå ett fossilbränslefritt Stockholm år 2030.

Lika rättigheter

Att alla, oavsett kön, etnicitet, funktionalitet, ålder, könsidentitet, könsuttryck eller sexualitet har samma rättigheter och möjligheter är grunden för ett demokratiskt samhälle och en mänsklig rättighet. Det är även viktigt att ta hänsyn till maktordningar som rör nationalitet, kultur och språk. För att Stockholms stad ska uppnå det krävs ett aktivt, långsiktigt arbete för lika rättigheter integrerat i stadens ordinarie verksamhet. Därför ska det inrättas en central funktion för lika rättigheter, för främjande och uppföljning, vilken har ett huvudansvar för att Stockholms stad arbetar integrerat för mångfald och jämställdhet ur ett intersektionellt och normkritiskt perspektiv. Funktionen ska ligga under Kommunstyrelsen och ha till uppdrag att granska stadens verksamhetens arbete med lika rättigheter för alla samt bedriva ett aktivt arbete främjande arbete genom exempelvis utbildning av politiker och anställda.

Funktionen ska ha spetskompetens inom frågor som rör feminism, intersektionalitet och normkritik vilken stadens förvaltningar och bolag kan använda sig av i sitt eget arbete för lika rättigheter. Funktionen ska även säkerställa att stadens verksamheter arbetar integrerat och utvecklande med frågor som rör lika rätt genom kontinuerlig uppföljning och utvärdering. Funktionen ska vara drivande i att stadens verksamheter prioriterar ett aktivt, integrerat arbete för lika rättigheter.

Den centrala funktionen ska verka samlande och skapa forum för anställd inom kommunen som har ett uppdrag att arbeta mer lika rättigheter. För verksamheternas utveckling är det viktigt med erfarenhetsutbyten och kompetensutveckling inom normkritik och intersektionalitet.

Våld, eller hot om våld, är det yttersta och mest allvarliga uttrycket för det förtryck personer kan bli utsatta för utifrån maktordningar beroende på kön, etnicitet, funktionalitet, ålder, könsidentitet, könsuttryck och/eller sexualitet. Flera aktörer i Stockholms stad hanterar hatbrottsproblematik till exempel socialtjänst, hälso- och sjukvården samt brottsofferjourer. Det är viktigt att dessa aktörer ser strukturerna bakom hatbrott och vad som kan göras för att känna igen ett hatbrott och agera därefter. Där-

för ska Stockholms stad ta fram en handlingsplan mot hatbrott och implementera den i berörda verksamheter.

Stockholm hade som mål att bli världens tillgängligaste huvudstad 2010. Det finns mycket kvar att göra för att uppnå denna titel. Otillgänglighet är diskriminering och människor med funktionsnedsättning har rätt till full delaktighet. Tillgänglighetsbegreppet ska vidgas från det fysiska till att innefatta sådant som bemötande och möjlighet till full delaktighet i samhället. Stockholm måste utforma en plan för hur enkelt avhjälpna hinder kan tas bort. Staden ska tillsätta en samordnare med ansvar att utforma och genomföra en plan för hur enkelt avhjälpna hinder ska vara borta 2012. Underlåtenhet att avhjälpa hinder ska kopplas till sanktioner. Dessa medel ska investeras i ökad tillgänglighet.

Grön upphandling

Det är oacceptabelt att leverantörer till offentlig sektor bryter mot grundläggande mänskliga rättigheter och utnyttjar människor och miljö för att producera det vi konsumerar. Ändå är det ofta så det ser ut idag. Det är stor risk att de skattepengar som Stockholms stad dagligen spenderar på inköp av varor stödjer en produktion som är både olaglig och oetisk.

Stadens upphandling omfattar mer än 11 miljarder kr och är därför av stor strategisk betydelse för omställningen till ett hållbart samhälle. Staden ska använda sin konsumentmakt och bedriva ett aktivt arbete inom området miljöanpassad upphandling med höga krav på energieffektivitet och att driva fram ny miljöteknik. Tidigare beslut om antidiskrimineringsklausul och hållbar upphandling som omfattar kemikalier, energi, transporter, ekologiska livsmedel m.m. ska återinföras. Sociala och etiska villkor ska inarbetas i upphandlingspolicyn och gälla alla upphandlingar. Stadens klausul för yttrandefrihet i verksamheter som drivs på entreprenad ska formuleras om så att den ger ett juridiskt hållbart skydd för den enskilda medarbetaren som yttrar sig offentligt, oavsett om han eller hon har stöd av staden gentemot sin arbetsgivare.

Staden ska uppnå 40 % ekologiska livsmedel av inköpen år 2012. Det är fullt möjligt att ställa krav på att varor är ekologiska och etiskt anpassade. Staden ska ta ansvar för hållbar konsumtion genom tydliga mål för upphandling av miljöanpassade varor och tjänster, av ekologiska och etiskt producerade livsmedel och inte köpa in fisk vars bestånd är hotat. Som ett led i att utveckla den etiska konsumtionen ska Stockholm stad, liksom många andra huvudstäder bli en Fairtrade City. För att nå en god matkvalitet i de kommunala köken ska en central kostenhetsenhet ge stöd och utbildning för måltidspersonal i förskola, skola och äldreomsorg.

Folkhälsoprogrammet som utvecklades 2007 ska uppdateras och återinföras. Stockholms stad ska införa välfärdsbokslut för att systematiskt och samlat redovisa, styra mot och följa upp folkhälsomål, miljömål, sociala och ekonomiska mål.

Staden som arbetsgivare

En hållbar livsmiljö kräver ett hållbart arbetsliv. Den bästa investeringen staden kan göra är i våra medarbetare. Stadens anställda ska kunna kombinera en aktiv fritid och ett aktivt föräldraskap med en god arbetsmiljö och goda karriärmöjligheter. Ett delat chefskap i stadens förvaltningar och bolag kan vara ett sätt att skapa ett mer modernt ledarskap.

Det är viktigt att en så stor arbetsgivare som Stockholms stad, med ca 40 000 anställda, föregår med gott exempel. Kommunens medarbetare är det viktigaste verktyg staden har för att utföra vårt uppdrag och säkerställa en god service till medborgarna. Det är grundläggande att stadens medarbetare känner sig trygga i sin anställning, har inflytande över sin arbetssituation och känner en delaktighet i verksamheternas mål.

Staden ska skapa goda förutsättningar för våra medarbetare att utföra sitt arbete. Det kräver ett gott ledarskap, en rimlig arbetssituation och god arbetsmiljö samt rimliga löner. Ca 75 % av stadens anställda är kvinnor, många arbetar inom tunga vård- och omsorgsyrken och många arbetar deltid. Staden ska verka för att medarbetarna har en god hälsa och kan leva på sin inkomst. Samtliga förvaltningar ska årligen avsätta medel för kompetensutveckling av stadens medarbetare.

Stadsledningskontoret ska ges i uppdrag att tillsammans med de fackliga organisationerna ta fram förslag till arbetstidsförkortning för de personalkategorier där det finns störst behov. Vidare skapas en låglöne- och jämställdhetssatsning på framför allt kvinnodominerade yrken. Staden ska införa rätt till heltid men möjlighet till deltid i samtliga förvaltningar och bolag.

Det ska införas ett traineeprogram i Stockholms stads kommunala förvaltningar och bolag för att strategiskt kunna möta det kommande generationsskiftet. Traineeprogrammet är även ett viktigt verktyg för Stockholm att säkerställa en god mångfald bland stadens anställda.

Stadens förvaltningar och bolag ska särskilt anstränga sig för att skapa sommarjobb för unga inom den egna verksamheten. Dessutom bör staden skapa arbetstillfällen för personer som står långt ifrån arbetsmarknaden så som långtidsarbetslösa.

I sin rekrytering ska staden verka för att alla verksamheter får en stor mångfald på alla nivåer med avseende till kön, etnicitet, funktionalitet, ålder, könsidentitet, könsuttryck och sexualitet. Mångfaldsarbetet ska kontinuerligt följas upp och utvärderas, bland annat genom framtagandet av statistik och medarbetarundersökningar. Alla anställda i staden med otillräckliga svenskkunskaper ska erbjudas möjlighet att läsa sfi på arbetstid

Stockholms stad ska arbeta aktivt för att strukturella löneskillnader som har samband med kön avskaffas i stadens verksamheter. Dessutom ska individuella löneskillnader som har samband med kön, etnicitet, funktionalitet, könsidentitet, könsuttryck och/eller sexualitet avskaffas. Verksamheternas jämställdhets- och mångfaldsplaner är levande dokument som ska granskas och uppdateras regelbundet. Granskning av planerna ska genomföras varje år och kompletteras med en uppföljning av strategiska nyckeltal. Det är också angeläget att genomföra djupare studier, exempelvis av lönekartläggningen och resultatet av handlingsplanerna för jämställda löner samt ta initiativ till att upprätta en bindande handlingsplan med fack och arbetsgivare för att få bort osakliga löneskillnader. Kunskap om normkritik och intersektionalitet ska ingå i fortbildningen av stadens anställda och chefer.

Friskvård

I stadens ambitioner att vara en bra arbetsgivare är det viktigt att de möjligheter som anställda har också i realiteten kan utnyttjas. Friskvård på arbetstid är en viktig faktor för god hälsa. Stadens anställda ska ha möjlighet till två friskvårdstimmar per vecka. Stadsledningskontoret ska göra en översyn för att säkerställa att friskvårdstimmarna

också utnyttjas i realiteten av de anställda. Staden ska stimulera cykling för medarbetarna, t ex genom tjänstecyklar, som friskvård.

Skattesatsen

För år 2012 föreslår Miljöpartiet att en kommunal inkomstskatt utdebiteras med kronor 17:88 per skattekrona. För år 2012 föreslås en utdebitering av begravningsavgiften med 8 öre per skattekrona.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Miljöpartiets förslag till budget 2012 och inriktning för 2013 och 2014 för **Kommunfullmäktige m.m.** godkänns.
2. För år 2012 utdebiteras en kommunal inkomstskatt med 17,88 per skattekrona
3. Att Utdebiteringen av begravningsavgiften med 8 öre per skattekrona.
4. Stadens budget ska tydligt innehålla de förväntade kostnaderna för pris- och lönekompensation
5. Stockholm stads mål ska vara att minska utsläppen av växthusgaser till 2,0 ton koldioxidekvivalenter per stockholmare och år till 2015
6. Stockholm ska vara en fossilbränslefri stad år 2030
7. Staden ska uppvakta regeringen om att Bromma flygplats ska läggas ned

REVISORSKOLLEGIET

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

2. Miljöpartiets förslag till budget 2012 och inriktning för 2013 och 2014 för **Revisorskollegiet** godkänns.

VALNÄMNDEN

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

3. Miljöpartiets förslag till budget 2012 och inriktning för 2013 och 2014 för **Valnämnden** godkänns.

STADSDELSNÄMNDERNA

Demokratin ska stärkas och fler människor involveras i utvecklingen av Stockholm. Beslut ska fattas så nära medborgarna som möjligt. I ett grönt Stockholm införs direktval till stadsdelsnämnderna. Stadsdelsnämnderna ansvarar för stora delar av den kommunala servicen – äldreomsorgen, förskolan, individ- och familjeomsorg, omsorgen om personer med funktionsnedsättning, parkskötsel, arbetsmarknadsåtgärder och delar av kulturen.

Stadsdelsnämndernas arbete ska genomsyras av perspektiven barn, lika rätt samt klimat och miljö. Staden ska göra kraftiga förstärkningar av den sociala barn- och ungdomsvården, stärka modersmålsstödet i förskolan och rusta stadens lekparkar och parklekar. Hbtq-kompetensen ska öka inom alla områden. I äldreomsorgen och omsorgen om personer med funktionsnedsättning ska förutsättningarna för en riktad arbetstidsförkortning för personalen utredas.

Stockholm ska ha en inkluderande arbetsmarknad där det finns möjligheter till omställning under arbetslivet. Fler arbetstillfällen ska skapas genom satsning på miljö- och energiteknik.

Stadens kultursatsningar ska lyfta fram den mångfald staden har och skapa möten för dem som sällan möts. Ett brett och varierat kulturliv som ständigt söker efter nya uttryck och former skapar sysselsättning och stärker demokratin.

Flyktingar är en resurs för Stockholm och ska välkomnas på ett värdigt och effektivt sätt. I ett grönt Stockholm ska medmänskliga faktorer och lika rätt värnas, särskilda ansträngningar ska göras för att se till barns rättigheter.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet

- Stockholm ska präglas av öppenhet, mångfald och jämställdhet samt garantera allas lika rättigheter och möjligheter
- De i behov av kommunens service och omsorg ska få rätt insatser av god kvalitet
- Stockholm ska vara en trygg stad
- Staden ska vara en god arbetsgivare med goda utvecklingsmöjligheter för alla
- Barn och unga ska ha möjlighet att göra sin röst hörd
- Alla barn ska ha rätt att delta i stadens kultur och idrott
- Kulturen ska vara en motor i den växande staden
- Stockholm ska ha en god livsmiljö för boende och besökare
- Stadsplaneringen ska anpassas efter barn och unga
- Förskolor och skolor i Stockholm ska ge barn och unga vad de behöver för att må bra, lära och utvecklas i en global värld

Demokrati och medborgarinflytande i stadsdelsnämnderna

Stockholmarna ska ges mer inflytande genom direktval till stadsdelsnämnderna. Direktvalda representanter ökar kontakten mellan stockholmarna och politiker och ger lokal representativitet.

Staden ska anställa samhällsinformatörer i stadsdelar med lågt valdeltagande, för ett långsiktigt arbete i syfte att öka det demokratiska deltagandet.

I varje stadsdel ska finnas En-dörr-in-verksamhet samt ett medborgarkontor, som bland annat erbjuder skuldrådgivning samt miljö- och klimatrådgivning. Stockholms stad vill att stadsdelsnämnderna återfår ansvaret för parker, naturområden, naturreservat, trädplanteringar, koloniområden och naturmark, strandbad med byggnader, motionsspår, konstfrusna isbanor och vissa planförfaranden.

Stadsdelsnämndernas möten ska vara öppna för allmänheten och inledas med en frågestund. Mötena ska annonseras i relevanta medier för att locka fler att delta. Formerna för de öppna nämndmötena ska ses över för att underlätta allmänhetens deltagande. Vi anser även att medborgardialogen skulle kunna vara webbaserad, detta önskar vi utveckla tillsammans med en pilotstadsdelsnämnd.

Återinför skilda anslag

Den moderatledda alliansen har slagit samman anslag 1 och 2, för ordinarie verksamhet respektive försörjningsstöd, i stadsdelsnämnderna. Detta har lett till att stadsdelsnämnderna måste skära i ordinarie verksamheter när kostnaderna för försörjningsstöd ökar. Det är oacceptabelt att ordinarie verksamheter ska påverkas för att konjunkturen vänder neråt och fler tvingas ta emot försörjningsstöd. Skilda anslag för ordinarie verksamhet respektive försörjning ska återinföras.

Små barn och förskoleverksamhet

Barnvänlig stad

Stockholm ska vara en barn- och föräldravänlig stad. Miljöpartiets utgångspunkt är att alla barn i grunden är aktiva och kreativa och har förutsättningar för att bli solidariska, ansvarstagande och kärleksfulla vuxna. Även små barn är kompetenta och ska ges inflytande utifrån ålder och mognad. Samtidigt är de mer sårbara och i behov av omsorg och skydd. Genom politiken för förskolan vill vi skapa förutsättningar för ett meningsfullt lärande och nyfikenhet på framtiden. Initiativförmåga, kreativitet, tillit till sin egen förmåga, empati, samarbete och ansvarskänsla är kompetenser som kan börja utvecklas redan i förskolan.

Barn har rätt till båda sina föräldrar. Miljöpartiet vill underlätta att kombinera föräldraskap och arbete, det kan ske genom erbjudande om kortare arbetstid och möjlighet till deltid.

Valfrihet i barnomsorgen

Både kommunala och fristående förskolor med olika inriktningar behövs. Vi tror att en mångfald av huvudmän inom utbildningsverksamheten stärker och utvecklar skolan och eleverna. För oss har huvudfrågan alltid varit att verksamheten ska vara av god kvalitet, inte så mycket vem som driver verksamheten. Familjedaghem, deltidsförskola och öppen förskola är alternativ som ständigt är i farozonen. Det är viktigt att uppmuntra olika pedagogiker. Alla dessa alternativ ska finnas kvar och utvecklas.

Den öppna förskolan spelar en viktig roll för barn som inte är inskrivna i förskoleverksamhet och för hemmavarande föräldrar. Öppna förskolor och parkle-

kar bidrar till att nätverk skapas, vilket behövs speciellt i en stad som Stockholm där anonymiteten annars riskerar att bli stor. Vi avsätter resurser för att utveckla stadens parklekar. Nu när allt fler barn föds och växer upp i Stockholm vill vi rusta upp befintliga, och bygga fler, stimulerande och säkra lekplatser för barn i olika åldrar.

Kvalitet i förskolan

Vi sätter barnen främst genom att satsa på kvaliteten i förskolan. Målet är att 2012 ska grupperna i förskolan ha max 14 barn (ålder 1-3) respektive 18 barn (4-5). Miljöpartiets långsiktiga ambition är barngrupper med max 12 barn i ålder 1-3, och max 14 barn i ålder 4-5. Förskolorna ska ha tillgång till pedagogiska gröna gårdar, där förskolans alla barn och personal får plats.

Lika rätt ska prägla förskolan

Förskolan ska vara en plats där alla har lika rättigheter. Det kan endast ske genom ett medvetet, aktivt normkritiskt arbete och ett aktivt arbete mot diskriminering. Förskolan har en unik möjlighet att motverka befestandet av könsnormer, heteronormativitet och rasism. De likabehandlingsplaner som förskolorna är skyldiga att upprätta ska innefatta samtliga diskrimineringsgrunder och användas som ett verktyg i det dagliga arbetet. Ekonomiskt utrymme ska ges förskolor att prioritera arbetet för lika behandling och mångfald. En särskild fortbildningssatsning inom staden i normkritisk pedagogik ska göras och alla förskolor ska ha personal med genuspedagogisk utbildning. En idé kan vara certifiering av förskolor som arbetar efter en utvecklad metodik baserad på lika rättigheter, även om alla förskolor självklart ska arbeta aktivt med dessa frågor.

Verksamheten i förskolan ska ha en global utgångspunkt och relatera till barnens bakgrund, tidigare erfarenheter och språk. Det är viktigt att även små barn får modersmålsstöd så att de ges samma möjlighet att utveckla sin kulturella identitet samt sin förmåga att kommunicera såväl på svenska som på sitt modersmål.

Rätten till barnomsorg är begränsad till dagtid vilket särskilt missgynnar ensamstående föräldrar och människor som jobbar kvällar, nätter och helger. Staden ska inventera behovet av barnomsorg under kvälls- och nattetid samt helger, samt tillgodose det behov som framkommer. En väl utbyggd barnomsorg är av stor vikt för framför allt kvinnors möjlighet att arbeta heltid och för egenförsörjning.

Sverige har kritiserats av FN för att inte leva upp till konventionerna om mänskliga rättigheter som vi undertecknat. Detta gäller t ex barns rätt till utbildning, som slås fast i Barnkonventionen. Stockholms stad ska garantera att barn som lever gömda i Stockholm inte nekas förskoleplats.

Grön flagg-certifiera fler förskolor

Ett ekologiskt synsätt ska prägla verksamheten i förskolan. Omsorgsfullt tillagad samt ekologiskt och närproducerad skolmat ska vara en självklarhet. Miljöpartiet vill att minst 40 % av livsmedlen i skolmaten ska vara ekologiska och

att det ska finnas fler tillagningskök. För att uppmuntra fler förskolor att integrera miljö och hållbar utveckling i undervisningen är Håll Sverige Rents certifiering Grön Flagg ett bra verktyg. Det ökar barnens och föräldrarnas intresse och förståelse för miljöfrågor och natur, samt utbildar framtidens stockholmare.

Säker skolväg

Staden ska genomföra en satsning på säkra skolvägar. Den fysiska miljön runt förskolor förbättras i samarbete med trafik- och renhållningsnämnden. Gång- och cykeltrafik ska prioriteras och bilfria zoner införs närmast förskolor. Förskolan bör också arbeta attitydfrämjande för att få fler föräldrar att inte köra barnen i bil till och från förskolan.

God arbetsmiljö i förskolan

Förskolepersonalens förutsättningar till fortbildning, karriärmöjligheter och löneutveckling hänger samman och måste satsas på samfällt. Personalens arbetsglädje är barnens framtidsmöjligheter. Förskolepersonal i Stockholms stad förväntas samarbeta med varandra och arbetet ska organiseras så att det ständigt pågår pedagogiskt utvecklingsarbete med forskningsanknytning. Inom skolan har staden påbörjat ett arbete med karriärtjänster. Även förskolan har behov av en sådan organisation.

Förskolans medarbetare är gemensamt ansvariga för arbetsklimat och likabehandling. Hela förskolan behöver involveras i främjande och förebyggande arbete. Ingen ska behöva känna sig rädd eller orolig i förskolan. Enskilda barn ska inte skuldbeläggas och pekats ut som problem.

Kommunfullmäktiges mål för nämnden

- Alla barn i förskolan ska garanteras rätt till stöd i modersmålet
- All personal i förskolan ska ha grundläggande kunskaper i jämställdhet, könsroller och heteronormativitet
- Barngrupperna ska ha max 14 barn i storbarnsgrupper och 12 i småbarnsgrupper
- Minst 40 % av de livsmedel som köps in i förskolan ska vara ekologiskt framställda

Särskilda åtgärder 2012:

- Ta fram mål och indikatorer på antal barn per vuxen i förskolan
- Satsning på mindre barngrupper i förskolan
- Utveckla en organisation med karriärtjänster
- Fler genuspedagoger i förskolan

Verksamhet för barn och ungdom

Miljöpartiet utgår från att alla barn och unga i grunden är aktiva och kreativa individer, med förutsättningar att bli solidariska, ansvarstagande och kärleksfulla vuxna. Barn och unga i Stockholm ska ha ett verkligt medbestämmande i frågor som rör deras vardag i enlighet FN:s konvention om barnets rättigheter. Arbetet enligt barnkonventionens ska stärkas i staden.

Fler mötesplatser på ungdomars egna villkor

Barnens fritid är lika viktig som tiden i skolan. Miljöpartiet satsar på mötesplatser för unga – fler fritidsgårdar, hemgårdar, replokaler, kaféer och andra träffpunkter på ungdomars egna villkor och enligt deras egna önskemål. Fritidsgårdarnas öppettider ska utökas, och resurser ska satsas för att de även ska ha öppet sommartid. Även skollokaler ska kunna användas mer effektivt under helger och lov till olika verksamheter som till exempel replokaler eller kaféer.

Behovet av mötesplatser där hbtq-ungdomar kan vara sig själva och möta andra i liknande livssituationer är stort. Miljöpartiet vill att det ska finnas fler mötesplatser i olika delar av Stockholm där hbtq-ungdomar känner sig särskilt välkomna, i likhet med den av RFSL Stockholm drivna fritidsgården Egalia.

Alla har rätt till en kreativ fritid som stärker självkänslan och delaktigheten i samhället och motverkar främlingskap och ohälsa. Staden ska stärka arbetet med ungdomars eget skapande och medbestämmande i samverkan med ideella organisationer i stadsdelarna. Fritidsverksamheten ska vara lika attraktiv för flickor som för pojkar samt vara tillgänglig för personer med funktionsnedsättning.

Satsa på kolloverksamheten

Kollo är ett av de bästa sätten att motverka segregation, ungdomskriminalitet och utanförskap. Alla barn och ungdomar mellan 9 och 16 år ska få möjligheten att åka på kollo. Olika politiska beslut kring taxor och inriktningar på verksamheten har påverkat vilka barn som nu åker på kollo. Det är viktigt att reglerna för kollo underlättar för barn från olika områden och med olika bakgrund att mötas. Sommarkolloverksamheten behöver utvecklas och säkras med hänsyn till ett växande behov under minst tio år framöver. Upphandlingar av kolloplatser ska göras för längre tid än ett år. Familjer där en eller båda föräldrar är födda utanför Sverige ska ges särskild direktinformation genom sina egna nätverk om vad kolloverksamhet är för något.

Kommunfullmäktiges mål för nämnden

- Barn och unga ska ha möjlighet att göra sin röst hörd
- I varje stadsdel ska finnas mötesplats där hbtq-ungdomar kan känna sig inkluderade

Särskilda åtgärder 2012:

- Satsning på hbtq-kompetens på fritidsgårdarna
- Kollösatsning

Kultur- och föreningsverksamhet

Kulturen är en förutsättning för en långsiktigt hållbart växande storstad som Stockholm. Kultur är på samma gång utmanande, ifrågasättande och enande. Den främjar utbyte av idéer och får människor att växa. Stockholms kulturliv ska spegla samhället vi lever i och vara drivande i den förändring som samhället ständigt genomgår.

Stadens kultursatsningar ska lyfta fram den mångfald staden har och skapa möten för dem som sällan möts. Ett brett och varierat kulturliv som ständigt söker efter nya uttryck och former skapar sysselsättning och stärker demokratin. En mångfald av lärosäten, starka kulturinstitutioner och kreativa entreprenörer kan tillsammans skapa stora mervärden och locka kreativa människor, vilket bidrar till att forma Stockholm till en ständigt framåtblickande och modern grön huvudstad.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet

- Kulturen ska vara en motor i den växande staden
- Alla barn ska ha rätt att delta i stadens kultur och idrott
- Stockholm ska ha en god livsmiljö för boende och besökare
- Stockholm ska präglas av öppenhet, mångfald och jämställdhet samt garantera allas lika rättigheter och möjligheter

Kulturen är till för alla

Kultursatsningar i Stockholm ska utgå från de unika möjligheter som finns i storstaden. Ett kulturliv av hög kvalitet ska vara tillgängligt till rimliga priser för alla stockholmare. För att barn och ungdomar i miljonprogramsområdena ska ha större möjlighet att själva utöva kultur görs en extra satsning i dessa områden.

Rusta för det lokala föreningslivet

Kulturens mötesplatser ska omfatta alla och för att främja oväntade möten ska lokaler kunna utnyttjas maximalt, kreativt och förutsättningslöst. Det främjar nya samarbeten och nya kluster. Många av de kommunala samlingslokaler, medborgarhus och hemgårdar som finns i ytterstaden är idag slitna och har så dålig teknisk utrustning att de inte kan fungera som föreläsningsslokaler eller för publika sammankomster. Tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning har stora brister. Därför måste lokalerna rustas upp. Annars berövas invånarna de offentliga möteslokaler de så väl behöver. Bristen på möteslokaler är stor. På sikt ska därför alla stadsdelar garanteras en mötesplats för lokal kulturverksamhet och föreningsliv.

Ge barn- och ungdomskultur mer resurser och högre status

Barns möjligheter till eget skapande och deltagande i kulturverksamhet är viktigt för deras utveckling. Barn och ungdomar ska få mer makt att påverka och delta i kulturlivet, det ska visas mer kultur med och av barn och ungdomar. Framför allt är det viktigt att främja tillgången på kultur i skolor, förskolor och fritidsverksamheter.

Fler kulturella mötesplatser i ytterstaden

Alla har rätt till en kreativ fritid som stärker självkänslan och delaktigheten i samhället och motverkar främlingskap och ohälsa. Miljöpartiet satsar särskilt på lokala kulturcentrum i ytterstaden. Staden ska stärka arbetet med ungdomars eget skapande och medbestämmande i samverkan med ideella organisationer i stadsdelarna. Fritidsverksamheten ska vara lika attraktiv för flickor som för pojkar samt vara tillgänglig för personer med funktionsnedsättning. Det ska finnas fler mötesplatser för ungdomar och fler kostnadsfria kultur- och fritidsaktiviteter.

Särskilda åtgärder 2012

- Kultur ska vara tillgänglig till rimliga priser
- De lokala, kommunala samlingslokalerna ska rustas upp
- En särskild satsning ska genomföras på de kulturaktiviteter som riktar sig till barn, särskilt i ytterstaden

Äldreomsorg

Satsa på valfrihet och fler trygga bostäder

Idag gäller kvarboendepincipen, det vill säga att äldre ska bo hemma så länge som möjligt. Många är nöjda med det om de får utökad hemtjänst. Men vissa vill på grund av ökad ohälsa, oro, ensamhet och stigande ålder flytta till en tryggare boendeform. Då ska staden vara garant för det. Det gäller även äldre par som vill fortsätta att bo ihop, även om de har olika omsorgsbehov.

Trygghetsboende har visats bli väldigt kostsamt för den äldre. Det behövs en utvärdering av trygghetsboendena och servicehusen och i avvaktan på den bör inte fler servicehus omvandlas till trygghetsboende. Gemensamhetslokaler och bovärd ska finnas i trygghetsboendena utan att det belastar de äldres ofta redan tunna plånböcker. Dessutom bör det finnas en gemensam matsal, arrangeras dagverksamheter och sociala aktiviteter. Stockholms stad ska utveckla samarbetet med och stödja föreningslivet, så att trygghetsboendena kan ge ett rikt utbud av aktiviteter och verksamheter.

Kvalitet i vardagen

Fler mötesplatser med möjlighet till sociala kontakter och stimulerande aktiviteter för äldre behövs. Detta bör ske i form av gemensamma måltider, naturupplevelser, träning i olika former och en satsning på kultur. Äldre bör ha rätt till gemensamhetslokaler dit även personer med tilltagande rörelsehinder ska kunna ta sig. Därför behövs bättre och fler servicelinjer.

Social gemenskap vid måltider är viktigt. Vällagad, hälsosam och god mat, anpassad för äldre, helst lokalt tillagad och ekologisk, är en viktig del av livskvaliteten och hälsan. Ett exempel på måltidsgemenskap är matlag, vilket bör erbjudas de som vill. Nattfastan (tiden mellan det sista kvällsmålet och första frukost) får inte överstiga elva timmar. Det sena kvällsmålet ska vara näringsrikt.

Enligt stadens riktlinjer ska möjlighet till utevistelse vara en rättighet för alla. Men den rättigheten är ett tånjbart begrepp. Många äldre får i praktiken mycket sällan eller knappast alls komma ut. En tydligare utevistelsegaranti behöver införas. Om grönområden inte finns i närområdet ska äldre erbjudas möjlighet att ta sig dit med färdtjänst och ledsagare, alternativt servicelinjer.

Möjligheterna att ha husdjur i de olika boendeformerna för äldre ska utökas, så länge inte allergi eller annat lägger hinder i vägen. Äldre måste ges friheten att omdisponera beviljad hemtjänsttid. Vi har varit med och beslutat att alla över 75 år med hemtjänst ska kunna få sex timmars hemtjänst i månaden med förenklad biståndsbedömning. Det är viktigt att vara öppna för att öka antalet timmar.

Eftersom allt fler äldre med tilltagande hjälpbehov bor hemma allt längre måste hemtjänsten ges utökade resurser. Den så kallade tjänsten Fixar-Malte finns idag för äldre över 75 år och kan erbjuda gratis enklare tjänster såsom att byta glödlampor, hänga upp tavlor, sätta upp gardiner och peka på olika risker hemma hos de äldre, såsom lösa sladdar, höga mattkanter mm. Förutom att tjänsten kan erbjuda de äldre en stor trygghet visar exempel från andra kommuner att den också sparar mångmiljonbelopp genom att antalet fallolyckor minskat dramatiskt. Miljöpartiet vill sänka åldersgränsen för fixartjänster till 67 år.

Garanterade en jämställd omsorg

Flera studier inom vård- och omsorgsfältet har visat att män generellt får bättre och dyrare behandlingar än kvinnor och att kvinnor får vänta längre än män på vård. Kvinnor och män ska ges likvärdig äldreomsorg utifrån sina individuella behov. Det är viktigt att könsuppdelad statistik förs och att genusperspektivet genomsyrar biståndsbedömningen. Inom hemtjänsten på Södermalm arbetar man med jämställdhetsintegrering, sådana exempel bör spridas i staden.

Demensvården måste förbättras

Det ska finnas plats i vård- och omsorgsboende för alla med allvarlig demens samt ett stöd till deras anhöriga. Brister när det gäller kvalitet och säkerhet i demensvården måste åtgärdas genom att bemanningen nattetid förstärks samt att allt för stora demensenheter undviks. Alltför många äldre med demens får medicin mot oro när det egentligen är god omvårdnad de behöver. Läkemedel ska sättas in först när allt annat är provat.

Erbjud personalen kortare arbetstid och mer kompetensutveckling

90 % av dem som arbetar i äldreomsorgen är kvinnor. Deras arbetsvillkor är en jämställdhetsfråga. Miljöpartiet vill utreda förutsättningarna för en riktad arbetstidsförkortning till de arbetskategorier som är i störst behov av den. I första hand till dem som arbetar inom äldreomsorgen och omsorgen om personer med funktionsnedsättningar. ”3-3-modellen”, ”tvättstugemodellen” eller ”egna scheman” leder till ökad kvalitet i omsorgen, minskad sjukfrånvaro hos de anställda, mer kontinuitet gentemot omsorgstagarna, mer heterogena personalgrupper samt en underlättad schemaläggning. Samtidigt ska rätt till heltid men möjlighet till deltid införas.

Staden ska satsa på olika utvecklingsprojekt. Dessa satsningar bidrar till att förbättra kvaliteten i verksamheterna och öka medarbetarnas kompetens. De lägger fokus på arbetsmiljö och är ett led i jämställdhetsarbetet.

Alla enheter ska ha utbildad personal för att kvalitetssäkra verksamheterna. Personalen ska kontinuerligt erbjudas kompetensutveckling. Vid personalrekrytering ska behovet av fler män i omsorgsyrken uppmuntras. Det är viktigt att behålla och utveckla den språkliga och kulturella mångfald som finns bland personalen inom äldreomsorg. Att erbjuda praktikplatser är ett viktigt led i rekryteringsarbetet för att på sikt öka intresset för vård- och omsorgsyrkena. Det är viktigt att både kommunanställda och personal som ingår i entreprenad omfattas av satsningarna.

Meddelarfriheten måste garanteras. Rutiner, dokumentation eller avvikelser ska rapporteras. Det är viktigt att personalen med lagen Lex Sarah, som stöd och skyldighet, uppmuntras att rapportera brister utan att riskera att anses som obekväma för verksamheten. Personalen måste få föra de äldres, de svagas och de ordlösa talan. Insynen i och kvalitetssäkringen av all äldreomsorg, oavsett utförare, ska säkerställas.

Kommunfullmäktiges mål för nämnden

- Minst 40 procent av livsmedlen som under året serveras i äldreomsorgen ska vara ekologiskt framställda
- Maten ska vara lokalt tillagad
- Rätt till regelbundna utevistelser

Särskilda åtgärder 2012

- Utreda förutsättningarna för arbetstidsförkortning för personalen

- Sänk åldersgränsen för fixartjänster till 67 år
- Äldre måste ges friheten att omdisponera beviljad hemtjänsttid
- Alla äldre i kontakt med äldreomsorgen ska få möjlighet att påverka insatsernas innehåll

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Öka tillgängligheten

Staden ska kartlägga förekomsten av hörselteknisk utrustning i stadsdelsnämndens offentliga lokaler och införa utrustning där sådan saknas. I ansvaret ligger även att säkerställa att utrustningen fungerar och att informera besökare om att hörselteknisk utrustning finns.

Det ska finnas en mångfald av boendeformer för olika behov och psykiska eller fysiska funktionsnedsättningar, t.ex. möjlighet till kollektivboende. Arbetet för att få fram fler bostäder för personer med psykisk eller fysisk funktionsnedsättning ska intensifieras. Bostadsexploateringsprojekt med minst 100 bostäder ska innehålla en andel om minst 5 procent lägenheter för särskilt boende för personer med psykisk eller fysisk funktionsnedsättning.

Samarbetet med handikapp- och brukarorganisationerna ska fortsätta och utvecklas. Handikapprådets roll ska stärkas, de ska engageras tidigt och kunna påverka beslut och processer från början i planeringsstadiet.

Enkelt avhjälpna hinder ska byggas bort. I skollokaler och mötesplatser för ungdomar ska det vara gjort till 2013.

Insatser efter behov och önskemål

Staden ska garantera alla personer med funktionsnedsättning en bra omsorg, vård och service med en likvärdig bedömning oavsett var i staden personen bor samt oavsett kön, ålder, etnicitet, religion, könsidentitet, könsuttryck och sexualitet. Alla som inte själva kan tillgodose sina behov i det dagliga livet har rätt till bistånd från samhället. Insatserna ska utformas med respekt för den enskildes önskemål och val. Resurser ska säkerställas så att det finns tillräckligt med heminstruktörer för alla synskadade och hörselskadade i alla stadsdelar.

För att undvika jävsituationer ska en regel införas som innebär att den som är anställd som personlig assistent åt en person av övermyndarnämnden inte ska kunna förordas som företrädare åt samma person.

Det behövs gemensamma regler för hela staden för syn- och hörselskadades rätt till hjälp av heminstruktörer, så att även de som bor på vård- och omsorgsboende och de under 65 år kan få hjälpen. Den viktigaste uppgiften för heminstruktörerna är att utveckla förmågan hos personer med syn- eller hörselskadade att leva som alla andra, så aktivt och självständigt som möjligt.

Öka stödet vid neuropsykiatriska och psykiska funktionshinder

Barn, unga och vuxna med neuropsykiatriska funktionshinder, NPF, behöver ökat stöd. För barn och unga behövs bl.a. ökat stöd i skola och på fritid. Det är viktigt att personal på olika nivåer inom kommunen är införstådd med vad dessa funktionshinder

medför för personen. På liknande sätt behövs ökat stöd för personer med psykiska funktionsnedsättningar.

Rätt till arbete

För en person med funktionsnedsättning kan det vara ett stort stöd att erbjudas möjlighet till delat ledarskap. En generell arbetstidsförkortning kan leda till att fler personer med funktionsnedsättningar klarar ett heltidsarbete. Sociala kooperativ och liknande verksamheter är en viktig förutsättning för många personer med funktionsnedsättningar och ska stödjas.

Arbetsmiljön ska vara utformad så att personer med funktionsnedsättningar kan utföra sitt arbete på ett tillfredsställande sätt. Arbetsförhållandena ska anpassas efter personens behov och förutsättningar. Arbetsmiljö omfattar inte bara de fysiska delarna av jobbet, utan också de psykiska aspekterna.

Staden ska vara föregångare som arbetsgivare och anställa personer med funktionshinder på alla nivåer, inklusive ledningsnivå, samt medverka i utvecklingen av arbetsmarknaden för personer med funktionshinder.

Erbjud personalen kortare arbetstid och mer kompetensutveckling

Staden måste upprätthålla hög kompetens hos personal inom omsorg om personer med funktionshinder. Det gäller inte minst barn och vuxna med speciella behov som adhd, Aspergers syndrom, autism och liknande neuropsykiatriska funktionshinder.

Stadens ska utreda förutsättningarna för en riktad arbetstidsförkortning till de arbets-kategorier som är i störst behov av den. I första hand till dem som arbetar inom äldreomsorgen och omsorgen om personer med funktionsnedsättningar. Arbetstidsförkortning och arbetsplanering genom "3-3-modellen", "tvättstugemodellen" eller "egna scheman" leder till ökad kvalitet i omsorgen, minskad sjukfrånvaro hos de anställda, mer kontinuitet gentemot omsorgstagarna, mer heterogena personalgrupper samt en underlättad schemaläggning. Samtidigt ska rätt till heltid men möjlighet till deltid införas.

Kommunfullmäktiges mål för nämnden

- Alla personer med funktionsnedsättning i arbetsför ålder ska hitta arbete eller meningsfull sysselsättning
- Staden ska anställa fler personer med funktionsnedsättning på alla nivåer

Särskilda åtgärder 2012

- Alla enkelt avhjälpna hinder i skollokaler och på mötesplatser för ungdomar ska byggas bort senast år 2013
- Utreda förutsättningarna för arbetstidsförkortning för personalen

Individ- och familjeomsorg

Barn och unga

Barn och unga i Stockholm ska ha ett verkligt medbestämmande i frågor som rör deras vardag i enlighet FN:s konvention om barnets rättigheter. Arbetet enligt barnkonventionen ska stärkas i staden.

I arbetet med barn och unga är de förebyggande insatserna viktiga. Staden ska aktivt stödja föräldrar med missbruksproblem, barn till psykiskt funktionsnedsatta och barn som far illa på grund av föräldrarnas problem eller på grund av egna problem.

Den sociala barn- och ungdomsvården är sedan flera år kraftigt underfinansierad. Familjehemsvården i Stockholm är i stort behov av utveckling. Barn placerade i familjehem behöver få tätare besök av socialsekreterare. Barnen ska kunna få en "egen" socialsekreterare som inte samtidigt ansvarar för stöd och handledning samt ekonomisk ersättning till familjehemmet, eftersom risk finns för lojalitetskonflikter.

Det finns ett tydligt behov av att socialtjänsten blir mer inriktad på att hjälpa barn tidigare och inte mest vara en utredande instans. Det behöver utvecklas nya system och tillföras medel som kan leda till förbättringar i verksamheten. Samverkan ska ske mellan hem, skola, individ- och familjeomsorgen och med landstinget, frivilligorganisationer och närpolis.

Stadsdelsnämnderna ska tillhandahålla rådgivning vid ungdomsmottagningar och genomföra socialt förebyggande insatser bland ungdomar. Det är viktigt även med en central ungdomsmottagning som komplement. Stadsdelsnämnderna ska samarbeta med gymnasieskolorna i området så att också de innefattas i det förebyggande arbetet i enlighet med STAN-programmet.

Mötesplatser och gruppverksamhet för barn till föräldrar med olika typer av problem ska utökas. Familjestöd i hemmet ska utvecklas, även nattetid om så behövs.

Bättre hjälp åt människor som är hemlösa

Alla hemlösa ska erbjudas ett personligt ombud som ett sätt att skapa nya nätverk och få hjälp med myndighetskontakter. Vid upphandlingar av personliga ombud ska brukarinflytande ges hög prioritet.

Stadsdelsnämnderna ska erbjuda daglig verksamhet för hemlösa. Där kan kontakter knytas och biståndsbedömning göras. Stadsdelarna kan samverka om denna verksamhet. Karaktären på insatserna ska vara långsiktig och det uppsökande arbetet ska utvecklas. Eftersom fler unga har blivit hemlösa de senaste åren, bör det uppsökande, förebyggande arbetet gentemot barn och ungdomar som riskerar hemlöshet stärkas. Vid uppsägning av hyresavtal ska handläggning införas omgående.

Många människor i hemlöshet har svårt att hitta rätt bland myndigheter och i vissa fall kan det finnas en rädsla för att ta kontakt med myndigheter. Därför ska människor i hemlöshet kunna få ett personligt ombud som hjälper till med myndighetskontakterna.

I dag har endast sju av stadsdelsnämnderna en lokal handlingsplan och särskilda resurser för vråkningsförebyggande arbete. Detta är något som måste tas fram för varje stadsdelsnämnd.

Kvinnofrid och barnfrid

Arbetet mot våld i nära relationer ska vidareutvecklas. Stadens förvaltningar, bolag och stadsdelsnämnder ska upprätta handlings- och åtgärdsprogram för kvinno- och barnfrid. Rinkeby-Kistas kvinnofridsteam använder ett framgångsrikt arbetssätt som bör spridas i staden. Samverkan mellan myndigheter och frivilligorganisationer, t.ex. kvinnojourer, bör utökas. I familjer med hemmavarande barn där den ena parten utsätts för våld drabbas även barnen. Barn i våldsutsatta familjer ska ses som brottsoffer och myndigheternas insatser ska anpassas därefter.

Utvecklad missbruksvård

Resurserna till missbruksvården ska öka så att de som söker behandling ska kunna beviljas detta. Vård och behandling för personer med missbruk ska alltid utgå från den enskilde. Det ska inte ha betydelse hos vilken huvudman personen söker hjälp, det ska alltid vara möjligt att få det stöd och den hjälp som behövs. När vuxna missbrukar har de ofta också barn som drabbas. Miljöpartiet gör en kraftig förstärkning av anslagen till stadsdelsnämndernas individ- och familjeomsorg, detta för att både stärka missbruksvården samt säkra insatser för utsatta barn.

Resurserna till det förebyggande arbetet ska utökas. Staden ska satsa på föräldrautbildning för att öka kunskaperna om hur stor betydelse föräldrarnas inställning har när det gäller barnens alkoholkonsumtion. I en stor stad som Stockholm där tillgängligheten till alkohol och droger är hög är det viktigt att dimensionera förebyggande och stödjande insatser utifrån detta.

Det uppsökande arbetet, som i dag främst sker i riskmiljöer, behöver utvecklas. Endast en av fem personer som är i ett missbruk har kontakt med kommun eller landsting för detta. Det är viktigt att också utöka stödet för dem som missbrukar läkemedel eller dopningspreparat.

Fler skuldrådgivare

Många, inte minst unga som tar enkla sms-lån, försätter sig i skuldfällan och i flera av stadsdelarna är kötiderna orimligt långa. Ju tidigare människor får hjälp, desto större chans att ta sig ur den uppkomna situationen. Fler skuldrådgivare skulle också förebygga vräkningar på grund av hyresskulder. Organisationer som hjälper överskuldsetta ska kunna få ekonomiskt stöd.

Fler personliga ombud

Personliga ombud är en stödinsats för personer med funktionsnedsättning. Det personliga ombudet kan hjälpa till med myndighetskontakter, överklaganden eller att formulera behov av vård, stöd och service. Tjänsten personliga ombud är under hårt tryck och det behövs en satsning på fler personliga ombud för psykiskt funktionsnedsatta.

Kommunfullmäktiges mål för nämnden

- Inga barnfamiljer ska vräkas
- Den totala konsumtionen av alkohol och narkotika ska minska
- Alla stadsdelar ska ha en ungdomsmottagning
- Alla hemlösa ska erbjudas en daglig verksamhet

Särskilda åtgärder 2012

- Satsning på den sociala barn- och ungdomsvården
- Utveckla det uppsökande arbetet
- Erbjud hemlösa personligt ombud
- Alla stadsdelar ska ta fram lokalt program för det vräkningsförebyggande arbetet
- Satsning på personliga ombud för personer med funktionsnedsättning
- Alla stadsdelar ska upprätta ett handlings- och åtgärdsprogram för kvinno- och barnfrid

Stadsmiljö samt lokalt miljö- och demokratiarbete

Förbättra skötseln av parker och naturreservat

Stockholms unika naturvärden är oerhört viktiga för stockholmarnas livsmiljö. De bidrar till en attraktiv stad, ett rikt friluftsliv, en god folkhälsa och barns möjlighet till utvecklande lek. Stockholms skyddade grönområden och tillgång till vatten är nödvändiga komplement till stadens utveckling där bostadsbyggandet sker i snabb takt. Väl skötta parker och promenadstråk är vitala delar av Stockholms stadsmiljö.

Ansvaret för renhållning i och skötsel av parker, promenadstråk, grönområden och naturreservat ska ligga hos stadsdelsnämnderna. Stadsdelsnämnderna ska ges utökade resurser för renhållning i och skötsel av närnatur, parker, grönområden, stränder och naturreservat så att natur- och rekreationsvärdena består och även ökar. Brukaravtal för skötsel och planering i samarbete med lokala användare och stockholmarna ska uppmuntras.

Lokalt miljö- och demokratiarbete

Det är oerhört viktigt att medborgarnas inflytande i ett växande Stockholm ska öka. Barnperspektivet ska in i stadsplaneringen och metoder för att inkludera barn och deras tankar i stadsplaneringen ska utvecklas.

Alla stadsdelsnämnder ska ha miljösamordnare som en del av sin verksamhet för att i samverkan med områdets invånare, företag och föreningar förbättra den lokala boende- och stadsmiljön samt för att öka medvetenheten och engagemanget för miljö- och klimatfrågor. En viktig del av arbetet innebär att stödja och uppmuntra en rad demokratiprocesser, till exempel delaktighet vid planering och byggande.

När det gäller byggplaner ska staden arbeta för ett medborgarinflytande som sträcker sig över de krav som ställs inom Plan- och bygglagens ramar. Att inkludera fler medborgare i framtidens Stockholm är resurskrävande men resulterar i att fler platsspecifika aspekter uppmärksammas och tas med i ett planarbete. En planprocess ska alltid föregås av en medborgardialog. På så sätt ges invånare möjlighet att redan vid ett tidigt skede få delta i planprocessen. Även synpunkter från stadsdelsnämnder och organisationer ska beaktas. I områden och stadsdelar med många människor med annan etnisk bakgrund än svensk måste stadsbyggnadskontoret använda sig av översättare och tolkar. Metoder att fånga upp grupper som aldrig kommer till tals när det gäller stadsbyggnadsrelaterade frågor måste också utvecklas.

Stadens förskolor och skolor ska aktivt involveras i detta långsiktiga förändringsarbete för en mer hållbar livsstil, trivsamt och tryggt närmiljö och ökad delaktighet för stockholmarna. Förskolebarn och skolelever har ett stort engagemang i miljöfrågor och etiska frågor, något som bör tas tillvara eftersom dagens beslut och livsstil påverkar deras framtid.

Aktivt klimat- och miljöarbete i verksamheterna

För att Stockholms stad ska kunna uppnå högt satta klimatmål, målen i miljöprogrammet och vattenprogrammet samt bidra till att uppnå Sveriges miljökvalitetsmål behöver miljö- och klimatkompetensen stärkas på stadsdelsförvaltningarna. Ett aktivt klimat- och miljöarbete ska bedrivas inom varje stadsdelsförvaltning med inriktning mot dessa mål.

Satsningarna på inköp och servering av ekologiska och närproducerade livsmedel ska fortsätta. Flera stadsdelsnämnder har redan uppnått stadens låga mål om 15 % ekologiska livsmedel år 2011. Andelen ekologiska livsmedel ska vara 40 % år 2012.

Den drastiska minskningen av vissa fiskarter innebär ett stort ekologiskt hot. Miljöpartiet anser att stadsdelsnämnderna ska besluta att inte servera hotade fiskarter på förskolor, skolor och äldreboenden. Det är en viktig del av att öka förvaltningens, skolpersonalens och elevernas kunskap om ekologi och matens miljöpåverkan.

Stadsdelsnämnderna ska i samverkan med trafik- och renhållningsnämnden införa insamling av matavfall i alla verksamheter som hanterar mat.

Kommunfullmäktiges mål för nämnden

- Återinrätta ett aktivt lokalt miljö- och demokratiarbete i varje stadsdelsnämnd
- Garantera genomförandet av skötselplanerna för naturreservaten
- Ge alla barn och ungdomar goda möjligheter till spontan lek och rörelse i natur nära sin bostad, utifrån det underlag om grönområdestillgång som miljö- och hälsoskyddsnämnden har tagit fram, i samarbete med idrottsnämnden, bostadsbolagen och SISAB
- Inrätta insamling av matavfall i stadsdelsförvaltningarnas alla verksamheter som hanterar mat i samverkan med trafik- och renhållningsnämnden

Flyktningmottagande

Flyktingar är en resurs för Stockholm och ska välkomnas på ett värdigt och effektivt sätt. Stockholms stad ska ta ett aktivt ansvar för att se till människors hela livssituation och skapa förutsättningar för en god etablering i staden. I ett grönt Stockholm ska medmänskliga faktorer och lika rätt värnas, särskilda ansträngningar ska göras för att se till barns rättigheter.

Från och med den 1 december 2010 övertog staten huvudansvaret för introduktionen av vuxna flyktingar och för introduktionsersättningen upp till tre år efter uppehållstillstånd. Reformen är omfattande och har medfört att stadens verksamheter i väsentligt mindre utsträckning möter flyktingar. Men staden måste ha ekonomisk beredskap och andra verktyg för att säkerställa att nyanlända kan försörja sig även innan man kommer igång i de statliga verksamheterna eller om man av olika skäl hamnar utan försörjning. När Arbetsförmedlingen i och med etableringsreformen övertagit ansvaret för etableringsinsatser förloras de sociala insatser i mottagandet som kommunen tidigare hade ansvar för. Den nya etableringslagen förbiser i många fall de medmänskliga faktorer som påverkar människors etablering i Stockholm; såsom familjeåterföreningen, traumahantering, sociala nätverk, lärande utifrån tidigare utbildning, möjligheter till socialt företagande samt ett tillvaratagande av språkkunskaper och kulturell kompetens som reflekterar mångfald och lika rätt.

En bra etablering präglas av den tid som föregår Arbetsförmedlingens övergripande ansvar – en tid som för individen ofta karakteriseras av passivitet och vanmakt. De som får avslag på sin asylansökan, men inte kan eller vågar återvända till sitt hemland får inte heller tillgång till Arbetsförmedlingens sociala insatser, även om de har ansökt om ändring av sitt asylbeslut. Stockholm stad ska ha ett flyktingmottagande som ser till människors hela livssituation och sociala behov, oavsett var de befinner sig i asylsystemet. De människor som flytt från svåra livsförhållanden måste få rimliga förutsättningar till en bra etablering. Här behövs tidiga insatser och tillgång till bland annat traumahantering.

Ensamkommande flyktingbarn bör säkerställas mänskliga rättigheter enligt FN:s Barnkonvention. Att barnen får insyn och inflytande i de beslut som rör barnets bästa är en av de grundläggande principer som genomsyrar barnets rätt i samhället. Staden ska i samarbete med frivilligorganisationer säkerställa ett aktivt och medmänskligt ansvar utifrån barnens behov.

Människor som lever som papperslösa i Stockholm ska bemötas på ett värdigt sätt och utifrån sina mänskliga rättigheter ges tillgång till sjukvård och utbildning. Papperslösa barn ska ha rätt till utbildning och vård, samt rätt att anmäla brott utan rädsla för sin juridiska status. Papperslösa kvinnor och män ska ha rätt till plats på jourer och hjälp att tillgodose sina grundläggande mänskliga rättigheter. För att säkerställa rättssäkerhet och motverka diskriminering behövs antidiskrimineringsbyråer och mänskliga rättighetsombud. Förföljelse på grund av sexualitet, könsidentitet eller könsuttryck är en anledning till att tvingas bli flykting. Stockholm stad ska ha ett hbtq-vänligt flyktingmottagande. Att slippa mötas av fördomar är i grunden en del av den mänskliga rättigheten att kunna vara öppen med sin sexualitet.

Kommunfullmäktiges mål för nämnden

- Stockholms stad ska med tidiga insatser lägga grunden för en god etablering för alla nyanlända
- Stockholms stad ska värna social hänsyn och mänsklighet i flyktingmottagandet
- Staden ska ha resurser och strategier för att säkerställa barns etablering och rättigheter

Ekonomiskt bistånd

Barnperspektivet ska vara vägledande

Arbetet enligt barnkonventionens ska stärkas i staden. Barnperspektivet ska vara tydligt i stadens riktlinjer och innan beslut fattas ska konsekvenser för varje barn alltid övervägas och dokumenteras. Ett barnperspektiv innebär att det inte ska vara möjligt att vräka barnfamiljer.

Barns behov ska särskilt beaktas när vuxna söker ekonomiskt bistånd. Socialtjänstlagens krav på individuella bedömningar före avslag ska gälla. Familjer ska inte behöva riskera en hel månads försörjning bara för att man har varit sjuk någon dag och inte hunnit meddela detta i tid. Småbarnsföräldrar med försörjningsstöd ska ha möjlighet att vara hemma för vård av sjukt barn samt delta vid inskolning på dagis och skola.

Vi prioriterar förebyggande och tidiga insatser som minskar barnfattigdomen och förbättrar barns fysiska och psykiska hälsa. Alla nämnder och styrelser har ett ansvar inom sina områden. Generella insatser ska utökas, till exempel SL-kort till alla gymnasieungdomar, fler mötesplatser för ungdomar, fler kostnadsfria kultur- och fritidsaktiviteter.

Risken är stor att människor isoleras om de inte kan förflytta sig inom staden. Därför ska SL-kortet ingå i normen för ekonomiskt bistånd.

Kommunfullmäktiges mål för nämnden

- SL-kort ska ingå i normen för ekonomiskt bistånd
- Barnperspektivet ska vara vägledande i alla beslut som rör barn

Särskilda åtgärder 2012

- Satsning för att SL-kort ska kunna ingå i normen
- Generella och förebyggande insatser ska öka

Gröna arbetsmarknadsåtgärder

I ett grönt Stockholm har alla en väg in och en plats på arbetsmarknaden. Här spelar stadsdelsnämndernas arbetsmarknadsåtgärder en viktig roll. Stockholm stad ska skapa förutsättningar för individen att hamna i rätt jobb – arbeten där individen och därmed samhället nyttjar sin potential. Stockholm ska ha en inkluderande arbetsmarknad där det finns möjligheter till omställning under arbetslivet. Arbetsmarknadsåtgärderna kan bara bli effektiva om det samtidigt pågår ett aktivt arbete med att skapa jobb. Fler arbetstillfällen ska skapas genom satsningar på miljö- och energiteknik.

Stadens arbetsmarknadsåtgärder ska vara målmedvetna och effektiva. Oavsett om en person står nära eller långt ifrån egen försörjning ska insatserna vara utformade så att den enskilde individen hittar sin kortaste väg till rätt jobb. Individen ska inte behöva lägga tid på komplicerade kontakter med olika institutioner och myndigheter. En organisatorisk förändring ska genomföras, istället för nuvarande fem Jobbtorg (sju med filialerna) ska det inrättas ”En-dörr-in”-verksamheter i varje stadsdel. Detta för att öka tillgängligheten och möta de skilda behov som finns i olika områden. ”En-dörr-in”-verksamheterna ska organisatoriskt och demokratiskt tillhöra respektive stadsdelsnämnd. Stadsdelar kan gå samman och gemensamt driva verksamheten. Arbetsmarknadsnämnden ska ha samordnings- och uppföljningsansvar för att säkerställa kvalitet och likvärdighet. ”En-dörr-in”-verksamheterna ska omfatta alla arbetslösa, även dem som står allra längst från arbetsmarknaden och dem som är i behov av rehabilitering.

Stockholms arbetsmarknadsåtgärder ska möta alla utifrån deras förutsättningar oberoende av kön, ålder, funktionalitet och etnicitet. Det är viktigt att verksamheten präglas av normkritiska perspektiv så att alla personer får likvärdiga möjligheter. Verksamheten ska aktivt utvecklas för att kunna möta varje individ på bästa och likvärdigt sätt. Stadens verksamheter ska ha ett ökat och gott samarbete med olika aktörer såsom Arbetsförmedling, landsting (psykiatri), näringsliv och antidiskrimineringsbyråer.

För att skapa fler ingångar och arbetstillfällen hos en bredd av arbetsgivare krävs ett aktivt arbete mot lokala arbetsgivare för att marknadsföra kompetensen och möjligheterna hos de arbetssökande.

Arbetet med framgångsrika och särskilt anpassade insatser ska utvecklas, till exempel hälsofrämjande åtgärder. Individen ska genom arbetsmarknadsåtgärder och utbildningar kunna ta de steg som krävs för att hamna i rätt jobb – jobb som motsvarar den egna kompetensen och som är hållbara.

Arbetet med uppföljning av unga i åldern 16-19 år ska prioriteras, alla ska ges stöd i att få gymnasiekompetens och arbetslivserfarenhet i form av sommarjobb eller praktik.

Fler jobb åt unga

Staden ska genomföra en kraftfull satsning som skapar fler jobb åt unga. Satsningen ska innehålla en bredd av arbetsmarknadsåtgärder, exempelvis praktikplatser och sociala kooperativ för unga utan fullgjord skolgång samt en satsning på företagande i socialt utsatta områden. Samtidigt ska antalet sommarjobb för ungdomar öka, både

inom stadens verksamheter och i privata företag. Satsningen ska samordnas av en sommarjobblots.

Staden ska ta ett större ansvar och arbeta aktivt med att hitta arbete åt, och i vissa fall visstidsanställa, långtidsarbetslösa ungdomar som är bosatta inom Stockholms stad.

Alla ska erbjudas möjligheten att genom någon av dessa åtgärder få en praktisk erfarenhet av arbetslivet.

Extra satsning på långtidsarbetslösa

Långvarig arbetslöshet kan vara svår att ta sig ur på egen hand. Staden ska därför genomföra extra satsningar inom detta område. Det behövs individuella insatser där sociala företag kan vara en del av lösningen. Den ideella sektorn är en viktig aktör och ett komplement till arbetsmarknaden i övrigt.

Lika rätt på arbetsmarknaden

Stockholms stad ska ha en inkluderande arbetsmarknad för integration och mot diskriminering. Personer med svensk bakgrund, särskilt män, har i förhållande till andra många fördelar i arbetslivet. Stockholm stad ska verka för att alla ska ha goda möjligheter att utifrån sina förutsättningar få ett gott arbetsliv, detta kan kräva positiv särbehandling med hänsyn till till exempel etnicitet. Personer med funktionsnedsättning kan möta onödiga hinder, vilket vi ser i en lägre sysselsättningsfrekvens än för övriga befolkningen.

Staden ska anställa fler personer med funktionsnedsättning på alla nivåer och bli bättre på att samarbeta med Almi Företagspartner/IFS (Internationella Företagarföreningen i Sverige) för att underlätta för låntagare vars affärsidé har svårt att få gehör på den ordinarie bankmarknaden. Staden ska även ta fram och implementera strategier för att bryta den könssegregerade arbetsmarknaden.

Kommunfullmäktiges mål för nämnden

- Alla ungdomar mellan 16 och 19 år ska erbjudas sommarjobb
- Fler personer med funktionsnedsättning ska få arbete
- Det sociala företagandet ska stimuleras
- Alla stadsdelar ska utveckla "En-dörr-in"-verksamhet

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

4. Miljöpartiets förslag till budget 2012 och inriktning för 2013 och 2014 för **Stadsdelsnämnderna** godkänns.

ARBETSMARKNADSNÄMNDEN

I ett grönt Stockholm har alla en väg in och plats på arbetsmarknaden. Staden ska skapa förutsättningar för individen att hamna i rätt jobb – arbeten där individen och därmed samhället nyttjar sin potential. Stockholm ska ha en inkluderande arbetsmarknad där det finns möjligheter till omställning under arbetslivet. På en grön arbetsmarknad finns det möjlighet till att starta och tänka nytt – samtidigt som individens och miljöns hållbarhet alltid är en ledstjärna. Fler arbetstillfällen ska skapas genom satsningar på miljö- och energiteknik.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet:

- Stockholm ska ha en dynamisk arbetsmarknad där fler startar företag och vi investerar tillsammans för framtiden
- Stockholm ska präglas av öppenhet, mångfald och jämställdhet samt garantera allas lika rättigheter och möjligheter
- Fler människor ska ha möjlighet till ett eget arbete
- Alla som lever i Stockholm ska känna att de kan bidra till samhällets utveckling
- Det ska finnas goda förutsättningar att starta och driva företag
- Stockholms stad ska ha en inkluderande arbetsmarknad för integration och mot diskriminering
- Stockholms vuxenutbildning ska erbjuda alla elever en meningsfull utveckling som förbereder för livet, arbetsliv och vidare studier

Gröna arbetsmarknadsåtgärder

Stadens arbetsmarknadsåtgärder ska vara målmedvetna och effektiva. Oavsett om en person står nära eller långt ifrån egen försörjning ska insatserna vara utformade på så sätt att den enskilde individen hittar sin kortaste väg till rätt jobb. Individen ska inte behöva lägga tid på komplicerade kontakter med olika institutioner och myndigheter. En organisatorisk förändring ska genomföras, istället för nuvarande fem Jobbtorg (sju med filialerna) ska det inrättas ”En-dörr-in”-verksamheter i varje stadsdel. Detta för att öka tillgängligheten och möta de skilda behov som finns i olika områden. ”En-dörr-in”-verksamheterna ska organisatoriskt och demokratiskt tillhöra respektive stadsdelsnämnd. Stadsdelar ska kunna gå samman och gemensamt driva verksamhet. Arbetsmarknadsnämnden ska ha samordnings- och uppföljningsansvar för att säkerställa kvalitet och likvärdighet. ”En-dörr-in”-verksamheterna ska omfatta alla arbetslösa, även de som står allra längst från arbetsmarknaden och de som är i behov av rehabilitering.

Stockholms arbetsmarknadsåtgärder ska möta alla utifrån deras förutsättningar oberoende av kön, ålder, funktionalitet, könsidentitet, könsuttryck, sexualitet och etnicitet. Det är viktigt att verksamheten präglas av normkritiska perspektiv så att alla personer får likvärdiga möjligheter. Verksamheten ska aktivt utvecklas för att kunna möta varje individ på bästa och likvärdigt sätt. Stadens verksamheter ska ha ett ökat och gott samarbete med olika aktörer såsom Arbetsförmedling, landsting (psykiatri), näringsliv och antidiskrimineringsbyråer.

Arbetet med framgångsrika och särskilt anpassade insatser ska utvecklas, till exempel hälsofrämjande åtgärder. Individen ska genom arbetsmarknadsåtgärder och utbildningar kunna ta de steg som krävs för att hamna i rätt jobb – jobb som motsvarar den egna kompetensen och som är hållbara.

Långvarig arbetslöshet kan vara svår att ta sig ur på egen hand. Staden ska därför genomföra extra satsningar inom detta område. Det behövs individuella insatser där sociala företag kan vara en del av lösningen. Den ideella sektorn är en viktig aktör och ett komplement till arbetsmarknaden i övrigt.

Alla ska få chansen till en praktisk erfarenhet av arbetslivet, därför behövs fler praktik- och lärlingsplatser, till exempel ska antalet platser hos Järvalärling och i Open Eye öka. Likaså ska det tidigt finnas stöd, inspiration och information kring hur man kan starta eget företag och sociala företag. När det krävs ska personer med funktionsnedsättning få anpassat stöd och Stockholms stad ska som stor arbetsgivare vara en föregångare i att öppna upp för fler att få ett eget arbete.

Arbetet med uppföljning av unga i åldern 16-19 år ska prioriteras med kraftfulla satsningar på uppsökande verksamhet och med insatser väl anpassade för målgruppen. Alla ska ges stöd i att nå gymnasiekompetens samt få tillgång till lärlingsprogram och arbetslivserfarenhet genom praktik eller sommarjobb. Alla ungdomar utan fullgjord gymnasiekompetens ska kunna få en chans till för att kunna få gymnasiekompetens.

Svenskundervisning för liv och arbetsliv

Undervisningen i svenska språket är ett av våra främsta verktyg för integration. Språkundervisningen ska kunna genomföras parallellt med arbete, praktik, studier eller validering av kompetens.

Stockholms stad ska ha en undervisning av god kvalitet, det är främst individens förutsättningar och behov som ska avgöra omfattningen av sfi-undervisningen. Det innebär att alla ska ha möjlighet att till exempel vara föräldralediga utan att det påverkar deras rätt till utbildning. Undervisningen ska specialanpassas utifrån ett tydligt mål om att individen ska få den kunskap som behövs för att hamna i rätt jobb, till exempel ska det finnas sfi och traineeprogram för akademiker.

Alla ska få möjlighet att läsa tills de klarat det nationella provet, det vill säga den nivå i svenska som motsvarar nio års grundskola. Ökade resurser gör det möjligt att införa fasta grupper, vilket gör det lättare att bedriva utvecklande och målinriktad undervisning. För studievana elever ska det vara möjligt att studera sfi på universitet eller folkhögskola med hjälp av studiemedel. Staden ska genomföra en särskild satsning på sfi-undervisning på modersmålet. Det underlättar för framförallt analfabeter och andra lågutbildade elever att tillgodogöra sig svenska språket på sitt modersmål istället för att direkt förväntas förstå vad en svensktalande lärare säger. De största språkgrupperna ska erbjudas denna möjlighet.

De pengar och den energi och tid som SFI-Centrum har lagt ned på sfi-bonusen behövs mycket bättre i den ordinarie verksamheten eller riktat till dem som har behov av särskilt stöd. Sfi-bonusen ska avskaffas men resurserna ska finnas kvar i verksamheten.

Lätt att ställa om och lära nytt

Komvux är en möjlighet till nya livschanser. Det ska aldrig vara för sent att utbilda eller vidareutbilda sig. Komvux ska också fungera som ett komplement till lärlingsutbildning, där det är möjligt att läsa in teoretiska ämnen. Ingen som vill läsa på Komvux ska nekas inträde.

De personer som av en eller annan anledning hamnat utanför arbetsmarknaden på grund av bristande utbildning ska ges möjlighet att delta i vuxenutbildning för att kunna utöka sin anställningsbarhet. Stadens arbetsmarknadsåtgärder ska i högre grad än i dag samverka med vuxenutbildningen i staden för att erbjuda deltagare utbildningsinsatser.

Vuxenutbildningen ska också utformas och tillhandahållas på ett sådant sätt att fler har möjlighet att delta oavsett livssituation, exempelvis genom större geografisk spridning i staden.

Lika rätt på arbetsmarknaden

Stockholms stad ska ha en inkluderande arbetsmarknad för integration och mot diskriminering. Personer med svensk bakgrund, särskilt män, har i förhållande till andra många fördelar i arbetslivet. I Stockholms stad ska alla ha goda möjligheter att utifrån sina förutsättningar få ett gott arbetsliv, detta kan kräva positiv särbehandling med hänsyn till exempel etnicitet. Personer med funktionsnedsättning kan möta onödiga hinder, vilket vi ser i en lägre sysselsättningsfrekvens än för övriga befolkningen. Staden ska verka för att fler personer med funktionsnedsättning får en egen anställning.

Staden ska även ta fram och implementera strategier för att bryta den könssegregerade arbetsmarknaden.

Kommunfullmäktiges mål för nämnden

- Alla ungdomar 16-19 år ska erbjudas sommarjobb
- Staden ska ha som mål att alla sfi-studerande ska klara det nationella provet i svenska
- Antalet personer som läser specialanpassade sfi-former ska öka
- Fler personer ska få praktik- och lärlingsplatser
- Sfi-undervisning på modersmålet ska öka

Särskilda åtgärder 2012

- Arbetet med hälsofrämjande insatser ska prioriteras
- Arbetet med unga i åldern 16-19 år ska prioriteras
- Det ska genomföras kvalitetshöjande insatser inom sfi
- Det ska genomföras kvalitetshöjande insatser inom komvux

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

5. Miljöpartiets förslag till budget 2012 och inriktning för 2013 och 2014 för **Arbetsmarknadsnämnden** godkänns.

EXPLOATERINGSNÄMNDEN

I det gröna och hållbara Stockholm ansvarar exploateringsnämnden för att staden förvaltar och utvecklar stadens mark på ett långsiktigt, yteffektivt, ekologiskt, socialt och ekonomiskt sätt. Exploateringsnämnden upprättar exploaterings- och markanvisningsavtal med bostadsbolag som har högt ställda sociala och etiska krav och som bygger klimatsmart och yteffektivt. I det gröna och hållbara Stockholm säkerställer exploateringsnämnden att det i nya bostadsområden finns både hyres- och bostadsrätter samt bostäder för unga – och studenter.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet:

- Stockholm ska växa med förnuft genom att hushålla med stadens mark- och vattenresurser och genom att värna stadens karaktär och gröna kvalitéer
- Stockholms klimatpåverkan ska inte vara högre än vad som är hållbart i ett globalt perspektiv
- Stockholmare ska ha god tillgång till klimatsmarta bostäder anpassade efter människors behov och förutsättningar
- Alla som lever i Stockholm ska känna att de kan bidra till samhällets utveckling
- Stadsplaneringen ska anpassas efter barn och unga

Moderna, miljövänliga och mänskliga bostadsområden

För att uppnå ett hållbart Stockholm ska ett helhetsgrepp alltid tas vid planering och utveckling av bostadsområden. Byggnation ska ske på ett yteffektivt och klimatsmart sätt och värdefulla grönområden ska bevaras. Bostäder ska byggas där kollektivtrafiken är väl utbyggd och blandas med arbetsplatser, rekreationsområden, idrott, service, kultur, förskolor och skolor.

Nybyggnation ska i huvudsak ske på redan exploaterad mark. Grönytor och parkmark har ett stort rekreationsvärde för stockholmarna och är nödvändigt för den biologiska mångfalden. Nya bostäder ska byggas där kollektivtrafiken är väl utbyggd och blandas med arbetsplatser, rekreationsområden, idrott, service, kultur, förskolor och skolor. Stadens vattenvägar för miljövänliga transporter ska utvecklas. Via tydliga markanvisningar ska nämnden se till att ny bebyggelse är energisnål och klimatsmart, att arkitekturen håller hög kvalitet och att en jämn fördelning mellan hyres- och bostadsrätter byggs. All exploatering ska föregås av en klimatkonsekvensanalys. Exploateringsnämnden ska tillsammans med stadsbyggnadsnämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden arbeta fram metoder för klimatkonsekvensanalyser. Gamla miljöskulder i form av markföreningar ska saneras.

Staden ska hålla en jämn och hög byggtakt som ger en långsiktigt hållbar boendemiljö för alla. Stockholm ska växa, men med bibehållna kvaliteter. Närlinor, grönområden och parker ska värnas och utvecklas kombinerat med en ökad variation i bostadsbyggandet. Målet är att bygga minst 15 000 högkvalitativa, yteffektiva och klimatsmarta bostäder under denna mandatperiod.

Nya stadsutvecklingsområden ska alltid föregås av en övergripande områdesplanering. Det är viktigt att i ett så tidigt planeringsskede som möjligt inkludera boende och uppmärksamma de många markintressen som finns inom ett visst avgränsat område.

Hur och vad marken ska användas till måste stämmas av i dialog med stadens invånare så att stadens tillgänglighet består. Stadsplaneringen ska genomsyras av en helhetsyn som inte bara beaktar ett klimatperspektiv utan även alla människors lika rätt att ges en ärlig möjlighet att påverka Stockholms framtida utveckling. Barnperspektivet bör uppmärksammas mer i planprocessen och staden måste utveckla metoder för att inkludera barn och deras tankar gällande vilket innehåll framtidens Stockholm ska ha.

Staden ska styra markanvändningen

För att staden ska kunna driva en långsiktig och hållbar ekologisk, social och ekonomisk markförvaltning och för att i markanvisningar och exploateringsavtal ställa höga miljökrav, är det viktigt att staden fortsätter att vara ägare till huvuddelen av marken inom kommunen. Det är staden och inte bostadsbolagen som ska styra markanvändningen.

Staden ska arbeta för att detaljplaner genomförs på ett klimatsmart sätt genom att i exploateringsavtal säkerställa, värna och utveckla stadens värdefulla grönområden. Staden ska prioritera att bygga och upprätta exploateringsavtal och markanvisningsavtal i områden som är strategiskt lokaliserade i närhet av kollektivtrafik och där så är möjligt på redan exploaterad mark och genom att prioritera byggnation av yteffektiva bostäder för unga och studenter.

Genom tydligt formulerade exploateringsavtal ska Stockholms stad styra markanvändningen så att marken används yteffektivt och främst prioriterar byggandet av flerbostadshus. Exploateringsnämnden ska fokusera sitt arbete på att markanvisa och upprätta exploateringsavtal som medger yteffektiv markanvändning, som säkerställer byggande av både hyres- och bostadsrätter och bostäder för unga och studenter och som säkerställer en varierad arkitektur av hög kvalitet.

Markanvisningar ska användas för att ställa höga miljö- och energikrav samt krav på god tillgänglighet. Exploateringsavtal ska även användas för att styra upplåtelseformer. Parkeringsnormen ska vara inom intervallet 0,1-0,3 och bero på lokalisering och bebyggelseyp, förutom det som krävs ur tillgänglighetssynpunkt. Parkeringsplatserna ska inrättas i garage och det ska säkerställas att parkeringsplatserna inte belastar boendekostnaderna. Parkeringskraven ska kompletteras med en styrande parkeringspolitik så att parkering på gatumark minimeras.

Värna grönområden och vattenytor

Grönytor och parkmark har ett stort rekreativvärde för stockholmarna och är nödvändigt för den biologiska mångfalden. Byggnation ska i huvudsak ske på redan exploaterad mark. I de fall där naturmark av någon anledning tas i anspråk ska detta kompenseras med andra grönområden med likvärdiga ekologiska kvaliteter. Metod och riktlinjer för grönkompensation ska utvecklas. Enbart underhåll och upprustning kan inte ses som grönkompensationsåtgärder.

Exploateringskontoret ska aktivt arbeta för att inrätta naturreservaten Årstaskogen - Årsta holmar, Älvsjöskogen, Lillsjön, Kyrkhamn-Lövstaområdet, Fagersjö-Rågsved, Högdalstopparna, Södra och Norra Djurgården. Projektet med nationalstadspark Ekopark Syd ska förverkligas och de tidigare planerna på att bebygga Årstälänken ska genomföras.

Miljöanpassat byggande och högt ställda energikrav i Stockholm

Vid markanvisningar ska alltid höga energi – och miljökrav ställas. Energiträkten vid nyproduktion måste skärpas, passivhusstandard ska vara norm. Alla bostäder som markanvisas i Stockholm ska byggas enligt passivhusstandard och inte förbruka mer än 45kWh/kvm/år exklusive hushållsel. Energiträkten ska skärpas med inriktning mot att 2015 vara plusstandard, det vill säga hus som producerar energi med hjälp av solceller, solfångare och minivindkraftsverk.

Staden ska uppvakta regeringen om att Bromma flygplats ska läggas ner och använda marken för ny bostadsbebyggelse. Bromma flygplats ska precis som Norra Djurgårdsstaden och Norra stationsområdet bli klimatneutrala stadsdelar som producerar egen el genom solfångare, solceller och vindkraft. Stadsdelarna planeras genom en tidig och välförankrad medborgardialog, med ett lågt parkeringstal och genom att den senaste och bästa miljötekniken används.

Stockholms stad ska erbjuda rådgivning och stöd till bostadsbolagen för att miljökraven ska uppfyllas samt att staden ska följa upp och kontrollera efterlevnaden av miljökraven. Bostadsbolagen väljer själva hur energiträkten ska klaras, el som uppvärmningskälla ska dock undvikas. Om kraven inte uppfylls när byggnaden är i bruk ska byggföretaget krävas på avtalsviten. Bostadsbolag som inte uppfyller miljökrav ska inte ges nya markanvisningar i Stockholm, förslagsvis inom en femårsperiod. På samma sätt som uppföljning av miljökrav genomförs ska bostadsbolagens åtaganden om tillgänglighet med mera följas upp.

Små bostäder för studenter och unga

Bristen på små lägenheter för studenter och unga är stor i Stockholm idag. Minst 20 % av de nyproducerade bostäderna ska vara små och yteffektiva lägenheter för unga och studenter. Vid nybyggnation ska upplåtelseformerna tydligt regleras i exploateringsavtal eller i stadens markanvisningar.

För att möjliggöra och uppmuntra byggnation av yteffektiva lägenheter för unga och studenter, och för att unga och studenter ska ha råd att efterfråga lägenheterna, måste byggkostnaderna minska. Dock inte på bekostnad av kvalitet eller lågt ställda miljökrav. Det är viktigt att staden tar ansvar och börjar markanvisa mark till bostadsbolag som önskar bygga bostäder åt unga och studenter.

Byggkostnader kan pressas ner genom att möjliggöra nybyggnation av lägenheter med parkeringskrav som endast uppfyller tillgänglighetskravet. Staden kan även pressa byggkostnaderna genom att markanvisa bostäder utanför stadens centrala lägen där markpriserna är lägre.

För boendekategorin studenter kan minikorridorer innebära lägre byggkostnader. För att lösa den akuta bostadsbristen för studenter i Stockholm ska möjligheterna att uppföra tillfälligt boende, i paviljonger, undersökas. Detta kan till exempel ske på mark där nybyggnation planerats innan projektet kommit igång, vilket gjordes inför byggnationen av Hammarby sjöstad. Exploateringsnämnden ska i samverkan med stadsbyggnadsnämnden driva på för detta.

Planera för mångfald

Genom tydliga exploateringsavtal ska staden styra markanvändningen så att marken används yteffektivt och flerbostadshus skall prioriteras då de är mer yteffektiva. Enbart i undantagsfall är småhus och radhus acceptabelt.

Vid planering av nya bostadsområden ska barns behov av lämplig mark för lek och idrott samt tillgänglighet uppmärksammas och säkerställas. Nyproduktion av bostäder på stadens mark ska gynna integration genom att nya områden bebyggs med både hyres- och bostadsrätter och med många ytor för spontana möten. Bostadsutbudet måste utökas och kunna efterfrågas av alla, till exempel bör staden bygga fler kollektivhus och fler små lägenheter för unga och studenter. Även små aktörer ska ges möjlighet att bygga i Stockholm. Konkurrens på byggmarknaden ska gynnas då det bidrar till billigare produktion och mångfald i arkitekturen.

Bostadsexploateringsprojekt med minst 100 bostäder ska innehålla en andel om minst 5 procent lägenheter för särskilt boende för personer med psykisk eller fysisk funktionsnedsättning.

Kommunfullmäktiges mål för nämnden

- Minst 20 % av nyproduktionen av bostäder ska utgöras av små och yteffektiva lägenheter för unga och studenter
- Vid nyproduktion av bostäder ska höga energi- och miljökrav ställas. Alla bostäder i Stockholm ska byggas enligt passivhusprinciper och inte förbruka mer än 45 kWh/kvm/år exklusive hushållsel. Energikraven ska skärpas med inriktning mot att 2015 vara plushusstandard
- Bostäder ska byggas nära kollektivtrafik, nära park- eller grönområden och med ett lågt antal parkeringsplatser
- Parkeringsnormen ska vara 0,1-0,3 och i vissa typer av bostäder, t ex studentbostäder och ungdomsbostäder, endast den norm som krävs ur tillgänglighetssynpunkt
- Staden ska i sin upphandling ställa sociala och etiska krav och krav på tillgänglighet

Särskilda åtgärder

- Exploateringsnämnden ska erbjuda bostadsbolagen rådgivning i klimatsmart byggande samt uppföljning av miljökrav
- Exploateringsnämnden ska arbeta fram metod för grönkompensation
- Exploateringsnämnden ska planera nya stadsutvecklingsområden utifrån en övergripande områdesplanering och genom att medborgarnas idéer och perspektiv tas tillvara
- Exploateringsnämnden ska aktivt arbeta för att till år 2014 ha inrättat följande naturreservat: Årstaskogen - Årsta holmar, Älvsjöskogen, Lillsjön, Kyrkhamn-Lövstaområdet, Fagersjö-Rågsved, Högdalstopparna, Södra och Norra Djurgården

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

6. Miljöpartiets förslag till budget 2012 och inriktning för 2013 och 2014 för **Exploateringsnämnden** godkänns.

FASTIGHETSNÄMNDEN

I det gröna och hållbara Stockholm förvaltar och utvecklar fastighetsnämnden förvaltningsbyggnader, kulturbyggnader, torg, saluhallar samt idrottsanläggningar genom att beakta långsiktiga, ekologiska, sociala och ekonomiska aspekter. Stadens fastighetsbestånd ligger i framkant vad gäller användandet av förnyelsebar energi och källsortering bedrivs i nämndens samtliga fastigheter och idrottsanläggningar.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet:

- Staden ska vårda sina egendomar
- Fastighetsnämnden ska arbeta för att långsiktigt förvalta och utveckla stadens fastigheter och idrottsanläggningar
- Stockholms klimatpåverkan ska inte vara högre än vad som är hållbart i ett globalt perspektiv
- Förhindra uppkomsten av avfall
- Alla barn ska ha rätt att delta i stadens kultur och idrott
- Stadsplaneringen ska anpassas efter barn och unga
- Stockholm ska präglas av öppenhet, mångfald och jämställdhet och garantera allas lika rättigheter och möjligheter

Energieffektivisera stadens fastigheter och idrottsanläggningar

Staden ska minska energianvändningen i sina fastigheter och idrottsanläggningar med 30 % till år 2014. Energieffektiviseringsarbetet intensifieras genom att staden avsätter 100 Mnkr under 2012 för energieffektivisering av stadens fastigheter.

I nämndens kontorsfastigheter ska energianvändningen minska genom driftoptimeringar, ökad användning av fjärrkyla istället för fläktar, energieffektiv belysning etcetera. All energi ska vara förnybar år 2014 och 10 % av energin ska produceras med solfångare eller solceller. Nämnden ska tillsammans med bostadsbolagen, privata fastighetsägare och bostadsrättsföreningar inventera stadens samtliga tak, för att utreda vilka tak som är lämpliga för solenergi.

Stadens idrottsanläggningar har en stor potential vad gäller energieffektiviseringar. I arbetet med energieffektivisering och övergången till förnybara energikällor ska nära samarbete ske med Energicentrum samt idrottsnämnden.

Förbättra arbetsmiljön och öka tillgängligheten

Plantering av träd som miljöförbättrande åtgärd ska föredras framför dyrbara solavskärmningssystem på kontorsfasader och för att minska behovet av luftkonditionering. Fjärrvärme och fjärrkyla är bra på många sätt, under förutsättning att energin som framställs är förnybar. Arbetsmiljön i kontorsfastigheterna ska också ses över med syfte att minska buller och förbättra ljus- och luftkvaliteten. Nämnden ska arbeta för att dess fastigheter ska vara tillgängliga för alla.

Utveckla avfallsinsamlingen

Stadens saluhallar och torgplatser ska förses med kompletta, moderna och effektiva system för källsortering och insamling av alla fraktioner inklusive organiskt avfall för tillverkning av biogas. Så långt som möjligt ska fastighetsnära källsortering införas i nämndens fastigheter. I stadens fortsatta planering för nya återvinningscentraler bör det utredas vilka av stadens bergrum som är lämpliga för att inrymma nya återvinningscentraler.

För att finna lämpliga platser att etablera återvinningscentraler bör ett närmare samarbete med stadsbyggnadsnämnden inledas.

Förvalta stadens kulturfastigheter

Nämnden ska fortsätta att förvalta stadens kulturfastigheter och sommargårdar för att kunna erbjuda bra och billiga lokaler för sina kulturella verksamheter, liksom att erbjuda barn och ungdomar vistelser och fritid i vacker och trygg miljö.

Kommunfullmäktiges mål för nämnden

- Staden ska i sin upphandling ställa sociala och etiska krav och krav på tillgänglighet
- Energieffektivisera stadens fastigheter med 30 % år till 2014
- År 2014 ska 100 % av energianvändningen i fastighetsförvaltningens lokaler baseras på förnybara energikällor
- År 2014 ska 10 % av fastighetsförvaltningens energiförsörjning komma från solenergi
- Fastighetsnära källsortering ska införas i nämndens fastigheter
- Minska energianvändningen i stadens idrottsanläggningar och se över möjligheter att etablera solpanel på tak

Särskilda åtgärder

- Energieffektivisering av stadens fastigheter. Fastighetsnämnden intensifierar arbetet med energieffektivisering av stadens fastigheter

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

7. Miljöpartiets förslag till budget 2012 och inriktning för 2013 och 2014 för **Fastighetsnämnden** godkänns.

IDROTTSNÄMNDEN

I det gröna och hållbara Stockholm har alla lika rättigheter och möjligheter att utöva idrott. Stockholms stad uppmuntrar samtliga invånare till en aktiv livsstil och varje stadsdel erbjuder goda möjligheter till vardagsmotion i parker och grönområden eller i välskötta och tillgänglighetsanpassade idrottsanläggningar.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet:

- Stockholmnarnas folkhälsa ska främjas och stärkas
- Alla barn ska ha rätt att delta i stadens kultur och idrott

Goda möjligheter till motion och friluftsliv ökar stockholmarnas livskvalitet. Idrott och motion i unga år lägger grunden för en god hälsa för hela livet. Regelbunden fysisk aktivitet förebygger livsstilssjukdomar och andra sjukdomar samt ökar välbefinnandet oavsett ålder. Många idrotter och aktiviteter kräver speciella hallar och banor, men långt ifrån alla. Stockholmarna behöver tillgång till vardaglig motion och träning, även i former som inte är föreningsstyrda. Staden ska förbättra möjligheterna för föreningar med föreningsdrivna idrottsvallar att utveckla sin verksamhet genom utökade möjligheter till kommunal borgen och långsiktiga arrenden.

Stockholms stad ska i alla stadsdelar uppmuntra en aktiv livsstil och ordna goda möjligheter till vardagsmotion i välskötta anläggningar med generösa öppettider och rimliga priser för alla åldrar. Staden ska uppmuntra och underlätta för vuxna och barn att utöva idrott tillsammans genom gruppabbatt för barn plus vuxen, både när de motionerar och är åskådare vid idrottsevenemang.

Idrottsnämnden ska aktivt arbeta för en jämlik idrott. Möjligheten att utöva idrott måste vara lika för alla oavsett socioekonomisk tillhörighet, nationalitet, sexuell läggning eller funktionalitet. Idrottsnämnden bör även ta fram metoder för att involvera barn och unga i beslutsprocesser och säkerställa att barn och unga har möjlighet att göra sin röst hörd. Detta är viktigt för att säkerställa att staden verkligen erbjuder vad barnen efterfrågar.

En jämställd idrott

Staden ska i större utsträckning ta hänsyn till flickors och kvinnors motionerande och tillämpa lika villkor för flickor och pojkar, män och kvinnor, när det gäller investeringar, tillgång till träningstider, hallar och kompetenta ledare. Staden ska utveckla möjligheterna för idrotter som kan utövas av pojkar och flickor tillsammans såsom racketsporter, dans, rodd, segling, orientering med flera. Stadens simhallar ska erbjuda separata tider för kvinnor.

Idrottsrörelsen

Stockholms stad är den huvudsakliga bidragsgivaren till idrottsrörelsen i Stockholm och har ett stort inflytande på idrotts- och friluftsföreningar, dels ekonomiskt men också genom tilldelning av tider i stadens anläggningar. Stadens bidrag till idrottsrörelsen ska sträcka sig från barn- och ungdomsverksamhet till familjers och äldres möjligheter till fysisk aktivitet. Idrottsrörelsen påverkar särskilt barn och ungdomars värderingar och beteende. Därför ska bidrag utgå till dem som aktivt motverkar diskriminering samt inte satsar på tidig elitisering. Det är viktigt att staden markerar att alla

som får del av skattemedel har ansvar för att likabehandling följer med dessa medel. Bidragen ska vara villkorade till att föreningarna arbetar med lika rättigheter för alla.

Spontanidrott och friluftsliv

Ur ett folkhälsoperspektiv är det av stor betydelse att det finns goda förutsättningar för friluftsliv och ytor för spontanidrott, motion och lek. Nämnden ska samverka med stadsdelsnämnderna, utbildningsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och andra relevanta nämnder för att skapa goda förutsättningar för motion, idrott, friluftsliv och rekreation i alla delar av staden – nära bostäder och arbetsplatser samt i anslutning till kollektivtrafik – för att främja tillgången för samtliga grupper i samhället. Utbyggnaden av utomhusgym öppna för allmänheten ska fortsätta, särskilt i samband med att idrottsanläggningar byggs eller renoveras. Stockholmarna ska ha tillgång till uppdaterad information om parker och naturområden genom stadens friluftsguide och en friluftskarta framtagen i samverkan med omgivande kommuner.

Större genomförandeprojekt

I samverkan med berörda stadsdelsnämnder och exploateringsnämnden ska Högdalstopparna utvecklas till ett stort fullskaligt aktivitetsområde för olika målgrupper och aktiviteter – bl.a. skateboard och andra alternativsporter, kulturupplevelser, rekreation, utsikt och natur – utifrån framtaget program för utveckling av Högdalstopparna.

Bandy är den enda av de större lagsporterna som inte har tillgång till en inomhusarena. En bandyhall skulle ha stor betydelse för utvecklingen av bandyn som ungdomsidrott. Hallen ska även användas för konståkning och skridsko, idrotter som idag inte har tillgång till anpassad inomhusanläggning. Nämnden ska i samverkan med exploateringsnämnden och stadsbyggnadsnämnden under året påbörja planeringen av byggandet av en bandyhall.

Ryttarstadion ska utrustas med läktare och göras till en permanent tävlingsplats för ridsport. Det saknas idag en sådan och Ryttarstadion är med sitt läge och sin historia en idealisk plats för ett tävlingscentrum för ridsport.

Miljöanpassa och energieffektivisera

Staden ska kartlägga, genomföra och följa upp energieffektivisering av stadens idrottsanläggningar. Idrottsnämnden ansvarar för inre underhåll medan fastighetsnämnden ansvarar för yttre underhåll och för investeringar i nya anläggningar. Idrottsnämndens anläggningar ska energi- och miljöanpassas genom samarbete med fastighetsnämnden.

Kommunfullmäktiges mål för nämnden

- Alla stockholmare ska ha en god hälsa
- Alla stockholmare ska ha goda möjligheter att utöva idrott
- Öka möjligheterna till friluftsliv och spontanidrott
- Alla som inte kan simma ska erbjudas simundervisning
- Alla gym- och idrottsanläggningar ska erbjuda rabatterat pris till äldre samt ”barn plus vuxen”-rabatt
- Stadens idrottsanläggningar ska rätta till i de brister som finns gällande utrymningsvägar, inklusive för personer med funktionsnedsättning
- Stadens idrottsanläggningar ska energieffektiviseras med 20 %

(MP):52

- Alla stadens idrottsanläggningar ska vara tillgängliga för personer med funktionsnedsättning senast år 2013
- Alla nya anläggningar ska planeras så att de är lätta att nå med kollektivtrafik

Särskilda åtgärder

- Idrottsnämnden ska verka för ökad simkunnighet
- Idrottsnämnden ska verka för en jämställd idrott

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

8. Miljöpartiets förslag till budget 2012 och inriktning för 2013 och 2014 för **Idrottsnämnden** godkänns.

KULTURNÄMNDEN

Kulturen är en förutsättning för en långsiktigt hållbart växande storstad som Stockholm. Kultur är på samma gång utmanande, ifrågasättande och enande. Den främjar utbyte av idéer och får människor att växa. Stockholms kulturliv ska spegla samhället vi lever i och vara drivande i den förändring som samhället ständigt genomgår.

Stadens kultursatsningar ska lyfta fram den mångfald staden har och skapa möten mellan dem som sällan möts. Ett brett och varierat kulturliv som ständigt söker efter nya uttryck och former skapar sysselsättning och stärker demokratin. En mångfald av lärosäten, starka kulturinstitutioner och kreativa entreprenörer kan tillsammans skapa stora mervärden och locka kreativa människor, vilket bidrar till att forma Stockholm till en ständigt framåtblickande och modern grön huvudstad. Kulturens betydelse för den växande stadens vitalitet och uthållighet ska erkännas och genomsyra alla beslut.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet

- Kulturen ska vara en motor i den växande staden
- Alla barn ska ha rätt att delta i stadens kultur och idrott
- Stockholm ska ha en god livsmiljö för boende och besökare
- Stockholm ska präglas av öppenhet, mångfald och jämställdhet samt garantera allas lika rättigheter och möjligheter

Satsa på barn- och ungdomskultur

Alla barn och ungdomar ska ha möjlighet att ägna sig åt någon kulturell aktivitet på fritiden, oberoende av familjens ekonomi. Alla barn och ungdomar ska också ges möjlighet att möta olika kulturyttringar. Barn- och ungdomskulturen ska därför prioriteras och subventioneras.

För att barn och ungdomar i miljonprogramsområdena ska få utökade möjligheter att själva utöva kultur behövs en extra satsning i dessa områden.

Ungdomarna ska ha större möjligheter att påverka kulturutbudet i den egna stadsdelen där det ska finnas träffpunkter för musik, dans, film och tillfälliga kulturevenemang. Nya former av kultur ska ges samma möjlighet som de mer etablerade musik- och konstformerna.

Fler kulturella mötesplatser i ytterstaden

Alla har rätt till en kreativ fritid som stärker självkänslan och delaktigheten i samhället och motverkar främlingskap och ohälsa. Staden ska satsa på ungdomars eget skapande och medbestämmande i samverkan med ideella organisationer i stadsdelarna. Fritidsverksamheten ska vara lika attraktiv för flickor som för pojkar samt vara tillgänglig för personer med funktionsnedsättning. Det ska finnas fler mötesplatser för ungdomar och fler kostnadsfria kultur- och fritidsaktiviteter.

Satsa på Kulturskolan

Barn och unga ska ha möjlighet att vara både kulturskapare och uppleva professionell kultur oavsett familjens ekonomiska ställning. Kulturskolans uppsökande pröva-på-verksamhet ska återupptas och förstärkas för att nå nya grupper av barn och unga. Avgifterna ska i ett första steg sänkas till den nivå som rådde 2006.

I Kulturskolan har barn och ungdomar möjlighet att uttrycka sig konstnärligt och utvecklas socialt och personlighetsmässigt. Kulturskolan ska satsa på såväl bredd som topp. Ämnesutbudet ska utökas så att alla barn oavsett bakgrund känner sig berörda och vill ta del av aktiviteterna. Kulturskolan ska samverka med stadens fritidsverksamhet och skolor.

För att bland annat förbättra och underlätta kontakterna mellan skola och kulturliv inrättas tjänster som kultursekreterare i staden.

Kulturinstitutioner i hela staden

Staden ska stärka sin kulturpolitik där den är som svagast och det är framförallt i ytterstaden. Idag finns de flesta kulturinstitutioner i innerstaden vilket kraftigt begränsar människors möjlighet till kulturupplevelser. En satsning med en scen på Järvafältet är en symbol för att alla delar av staden ska vara lika bra att bo och växa i.

Rusta det offentliga rummet och utveckla kvarterskulturen

Det offentliga rummet är till för alla. Möjligheter till kulturupplevelser måste finnas i alla stadsdelar. Kvarterskultur ska utvecklas, inte avvecklas. Stadens parker och platser bör rustas upp och förses med konst. "Enprocentsregeln", det vill säga att 1 % av byggkostnaderna ska användas till konstnärlig utsmyckning, ska säkras när kommunen bygger nytt eller renoverar.

Gallerier, småbutiker, lokaler för hantverk, ateljéer, teatrar, biografier och samlingslokaler ska värnas mot den ökande kommersialiseringen. Hyrorna för dessa verksamheter ska hållas nere. Vi satsar på upprustning av de kommunala samlingslokalerna, medborgarhusen och hemgårdarna.

"Gatan" och kvarteret är viktiga gränsöverskridande mötesplatser för kultur, såväl i ytterstaden som i innerstaden. Vi vill underlätta för gatukulturen. Det ska gå enklare och snabbare för artister att få tillstånd. Speciella stråk på gator och torg ska avdelas där de kan uppträda utan att störa framkomligheten.

Ytterstaden, särskilt de invandrartäta stadsdelarna från miljonprogrammets tid, saknar idag naturliga mötesplatser. Här behövs både fler kaféer och fler icke-kommersiella mötesplatser.

Gör nya Slussenområdet till ett kulturcentrum

Slussenområdet ska utvecklas till ett kulturcentrum där Stadsmuseet, Södra teatern och Debaser blir naturliga delar. De många små gallerierna, konsthantverks- och designbutikerna i de omkringliggande kvarteren är en resurs och ska värnas. Stadsmuseet ska förses med en nyinrättad utställningslokal, där byggprojekt ska presenteras och stadsbyggnads- och stadsplaneringsprojekt diskuteras. På så sätt ska stockholmarna stimuleras att bli delaktiga i debatten om det offentliga rummet och om stadens framtid.

Skapa livsrum för det kreativa Stockholm

De kreativa näringarna sysselsätter redan över 40 000 personer och visar på fortsatt stark tillväxt. Kreativa människor och företag skapar ett respektfullt och öppet klimat och har en stark dragningskraft på andra yrkesgrupper och branscher. Men småföretagare, kulturarbetare, konsthantverkare och formgivare har idag svårt att till exempel

hitta lokaler till rimliga priser, nya som gamla. Staden måste dels planera in lämpliga lokaler när vi bygger nytt, dels bevara verkstadslokaler; Färgfabriken och Gustavsbergs fabriker är lyckade exempel på hur kreativa miljöer skapas med minimal upprustning.

Det fria kulturlivet är nödvändigt för att Stockholm ska vara en vital kulturstad och det främjar den kulturella mångfalden. Att skapa förutsättningar för ett starkt kulturliv vid sidan av institutionerna är ytterst en fråga om yttrandefrihet och demokrati. Det är därför viktigt att staden ger kulturstöd till fria kulturorganisationer. Fler kulturutövare, till exempel konsthantverkare och formgivare, ska ha möjlighet att ta del av systemet.

Stöd de oetablerade grupperna

Utan resurser för marknadsföring och med den politik för lokalkostnader som förs idag är det svårt att synas. Nya oetablerade grupper, bland annat de som bildas av unga kulturskapare, har därför ofta svårt överleva och att nå ut till en publik. Vi vill stödja de oetablerade gruppernas möjlighet att skapa egna plattformar genom att stärka infrastrukturen.

Ökad mångfald

Stadens kulturliv ska präglas av en mångfald av kulturella uttryck och genrer. Kulturen kan vara drivande i arbetet med att forma en spännande och rättvis stad. Dagens segregering måste minska, stockholmare från hela världen är en tillgång och det ska märkas i kulturutbud såväl som i hela staden. Repertoarerna på stadens livescener och biografier ska spegla den mångfald som finns i samhället. Det behövs nya grepp för att locka en ny publik. Kulturnämnden ska verka för att det finns en mångfald bland förvaltningens anställda. Stödet till det offentliga kulturlivet ska öka till underrepresenterade grupper så som kvinnliga upphovsmän, kulturutövare med utomeuropeisk bakgrund, unga, personer med funktionsnedsättning och nationella minoriteter.

Satsa på film

Miljöpartiet har varit drivande bakom ett nytt produktions- och resurscentrum för att bland annat skapa förutsättningar för långfilmsproduktion. Stockholms stad ska vara en aktiv och drivande del av Filmpool Stockholm-Mälardalen.

De biografier som inte tillhör de stora biografkedjorna måste värnas, så att mångfalden kan stärkas.

Festivalerna är viktiga för Stockholm

Stockholms kulturfestival och Ung-08 är viktiga delar av stadens kulturliv och aktiviteterna bör spridas till ytterstaden. Festivalerna attraherar en stor andel av stockholmarna och lockar turister. Dessa festivaler ska fortsätta och utvecklas vidare i ökad samverkan med stadens fria kulturliv.

Biblioteken

Demokrati är tanken bakom folkbiblioteken. Dessa icke-kommersiella, offentliga miljöer ger alla individer möjlighet att lära, vidareutbilda sig och uppleva utifrån sina egna förutsättningar. De lokala biblioteken är dessutom värdefulla knutpunkter i stadsdelarnas kulturliv. Genom biblioteken stimuleras människors kreativitet och personliga utveckling. Olika bibliotek kan utveckla olika profiler utifrån lokala förutsättningar och önskemål.

Barn- och ungdomsavdelningarna är speciellt viktiga. Stadsdelsbiblioteken ska samarbeta med skolorna och skolbiblioteken för att främja elevernas språkutveckling. Skolbiblioteken ska ges resurser för inköp av nyskriven utomeuropeisk barnlitteratur så att barn med annat modersmål än svenska kan utveckla sin litterära skattkammare.

Kulturhuset

Kulturhuset ska bevara och stärka sin rika och varierade verksamhet, som idag når en stor del av stockholmarna. Kulturhusets nuvarande barnverksamhet är utmärkt, liksom satsningarna på åldersgruppen 10-13 år. Större ansträngningar bör emellertid göras för att nå gruppen tonåringar.

Kulturhuset har stora ambitioner att bidra till en hållbar utveckling och bör därför satsa ännu mer resurser på att förstärka sin ekologiska profil.

Fri entré, fler utställningar, nya uppdrag

Staden ska erbjuda medborgarna fri entré och kvällsöppet fler kvällar än idag på Stockholms stadsmuseum, Medeltidsmuseet, Kulturhuset och Liljevalchs. Stockholms stadsmuseum och Medeltidsmuseet ska ges möjlighet att utveckla sin utställningsverksamhet.

Stockholms stadsmuseum ska också stärka sin position som ”urbant centrum” genom att bevara, levandegöra och förmedla stadens kulturhistoriska värden till både stockholmare och besökare. De publika seminarierna och debatterna ska bli fler, liksom föreläsningarna. En del av de utställningar som genomförs ska kunna visas såväl i själva museet som i offentliga lokaler i ytterstaden.

Stadsmuseets kulturmiljöenhet utgör stadens kompetens i arkeologiska och bygghistoriska frågor. Genom att tidigt kopplas in som remissinstans i bygglovs- och detaljplanelärenden kan museet bli en ännu mer aktiv och delaktig resurs i det pågående bostadsbyggandet och i stadsomvandlingen.

Stadsmuseet har även kompetens att inventera interiörer och inventarier i de byggnader i Stockholm som har skyddsvärde. Museet bör ges ett sådant nytt uppdrag. I byggnader som Stockholms stadsbibliotek: huvudbiblioteket och Stadshuset utgör inredning och möbler en viktig del av helhetsupplevelsen. Byggnadernas kulturella värde hänger intimt samman med denna helhet. Därför måste de ursprungliga interiörerna och möblerna vårdas och bevaras så att också framtida generationer kan få uppleva dem.

Stockholms Medeltidsmuseum är unikt i Norden och ska ges förutsättningar att fortsätta utvecklas.

Kommunfullmäktiges mål för nämnden

- Alla barn ska ha möjlighet att delta i Kulturskolans aktiviteter oberoende av var man bor eller familjens ekonomiska förutsättningar
- Stockholms stads kulturlokaler med serveringar ska erbjuda ekologisk, kravmärkt och rättvisemärkt mat och dryck
- Kulturen ska nå alla oberoende av kön, etnicitet, funktionalitet, ålder, könsidentitet, könsuttryck eller sexualitet

Särskilda åtgärder 2012

- Nya kulturcentrum vid Tensta/Rinkeby/Järva ska etableras
- Kulturskolans verksamhet och utbud ska utökas. Samarbetet med skolan ska stärkas
- Utställningsverksamheten vid Stockholms stadsmuseum och Stockholms Medeltidsmuseum ska utökas
- Det nya Slussenområdet ska utvecklas till ett kulturcentrum
- Stadsmuseet ska inventera byggnader med stora skyddsvärden för att uppmärksamma och säkerställa interiörernas kulturella värde
- Kulturstödet stärks och breddas till att omfatta konsthantverkare och formgivare
- Tjänster som kultursekreterare ska inrättas
- Stockholms stad ska aktivt delta i Filmpool Stockholm-Mälardalen

Kulturnämnden: stadsarkivet

Det är ytterst angeläget att göra arkivet tillgängligt för fler och därför bör digitaliseringsarbetet återupptas i stor skala. Det är också viktigt att hänsyn tas till arkivets skrymmande karaktär och att lokalbehovet tillfredsställs och finansieras. Arkivets service gentemot allmänheten får inte inskränkas. Forskarexpeditionen i Frihamnen bör åter öppnas.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

9. Miljöpartiets förslag till budget 2012 och inriktning för 2013 och 2014 för **Kulturnämnden** godkänns.

KYRKOGRÅRDSNÄMNDEN

Begravningsplatserna ska i högre grad upplevas som rofyllda miljöer och vara lätta att ta sig till med kollektivtrafik. Staden ska vårda sina egendomar och underhålla kulturhistoriskt värdefulla byggnader för begravningsändamål väl. Behovet av mark för begravningsändamål ska säkras och det ska finnas ett utbud av olika möjligheter till gravsättning. Den konfessionslösa inriktningen upprätthålls så att alla oavsett livsåskådning kan få de begravningsceremonier de önskar. Verksamheten finansieras via begravningsavgiften.

Mål för verksamhetsområdet

- Staden ska vårda sina egendomar

Begravningsplatserna ska i högre grad upplevas som rofyllda miljöer och de ska vara lätta att ta sig till med kollektivtrafik. Ett aktivt arbete för att minska biltrafiken till och på begravningsplatserna ska genomföras i samarbete med trafik- och renhållningsnämnden och SL. Flera begravningsplatser kantas idag av motorvägar och är därmed bullerstörda. En av dem är världsarvet Skogskyrkogården som störs av trafikbuller från Nynäsvägen. Bullermätningar ska göras och möjligheter att minska bullret utredas.

Det stora underhållsbehovet för många kulturhistoriskt värdefulla gravvårdar och byggnader för begravningsändamål måste uppmärksammas och åtgärdas. Begravningsavgiften ska inte sänkas utan höjas med 1 öre till 8 öre. En stor satsning ska genomföras för att åtgärda eftersatt underhåll av kapell, kulturhistoriskt värdefulla gravvårdar, murar, trappor m.m. Fortsatt energieffektivisering ska ske för byggnader för begravningsändamål och belysning.

Eftersom flera begravningsplatser, främst Skogskyrkogården, är en del av kulturarvet ska dessa vårdas och värnas. Många begravningsplatser fyller också en funktion som park- och naturmiljö. Dessa värden måste bevaras och utvecklas. Stockholm ska vara ledande i utvecklingsarbetet för miljöhänsyn vid drift av krematorier. Begravningsplatserna ska odlas ekologiskt, utan användning av konstgödsel och kemiska bekämpningsmedel och kistdekorationer ska komposteras. Avfallet från begravningsplatserna ska sorteras och återvinnas i egna verksamhetslokala återvinningsstationer.

Kommunfullmäktiges mål för nämnden

- Begravningsplatserna ska i högre grad upplevas som rofyllda miljöer
- Begravningsplatser och kapell ska underhållas väl
- Biltrafiken till och på begravningsplatserna ska minska
- Bullret på begravningsplatserna ska minska
- Arbetsmaskiner ska uppfylla höga krav på buller och utsläpp av luftföroreningar
- Fortsatt energieffektivisering ska ske av byggnader för begravningsändamål och belysning

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

10. Miljöpartiets förslag till budget 2012 och inriktning för 2013 och 2014 för **Kyrkogårdsnämnden** godkänns.

MILJÖ- OCH HÄLSOSKYDDSNÄMNDEN

Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska utöver myndighetsutövning bedriva ett aktivt, förebyggande och kunskapsinriktat miljöarbete. Nämnden ska vara ett stöd till övriga nämnder och bolag i deras arbete med att uppfylla stadens klimatmål och målen i miljöprogrammet och vattenprogrammet. Nämnden ska medverka till att förbättra luft- och vattenkvaliteten och den biologiska mångfalden, samt aktivt delta i stadens arbete med energieffektivisering samt övergång till förnybara energikällor. Nämnden har en nyckelroll som stöd till bland andra stadsbyggnadsnämnden och exploateringsnämnden i stadens fysiska utveckling. Kontakten med privatpersoner och företag kring miljö- och klimatfrågor ska förbättras.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet

- Stockholm ska ha hälsosam luft
- Stockholms sjöar och vattendrag ska ha god ekologisk och kemisk status
- Stockholms klimatpåverkan ska inte vara högre än vad som är hållbart i ett globalt perspektiv
- Stockholm ska ha en god livsmiljö för boende och besökare
- Stockholmarens folkhälsa ska främjas och stärkas
- Stockholm ska växa med förnuft genom att hushålla med stadens mark- och vattenresurser och genom att värna stadens karaktär och gröna kvaliteter

Skärpt klimatmål

Stockholms stad har fantastiska möjligheter att lyckas med att minska utsläppen av växthusgaser. Det handlar bland annat om ökade insatser på energieffektivisering, ökad satsning på förnyelsebara bränslen, kraftigt utbyggd cykel- och kollektivtrafik samt en aktiv parkeringspolitik. Staden ska anta klimatmålen 2,0 ton koldioxidekvivalenter i utsläpp per invånare per år till år 2015 och att Stockholm ska vara fossilbränslefrött år 2030. Även stockholmarnas koldioxidutsläpp från konsumtion och resor utanför staden ska minska.

Nämnden ska ta fram en åtgärdsplan för att nå klimatmålet 2,0 ton koldioxidekvivalenter per stockholmare per år till år 2015, samt ett underlag som beskriver stockholmarnas faktiska klimatpåverkan inklusive flygresor och konsumtion.

Stärkt klimatarbete

Miljö- och hälsoskyddsnämnden är central i stadens arbete med att minska klimatpåverkan och därför görs i budget för 2012 en satsning på nämndens klimatarbete. Nämnden ska i samverkan med kommunstyrelsens centrala funktion för klimat vidareutveckla de centrala styrdokumenterna för klimatarbetet i staden. Nämnden ska även arbeta aktivt med klimatanpassning och klimatberedskap i samverkan med den centrala funktionen för klimat samt stadens övriga nämnder och styrelser. Energicentrum ska utvecklas för att effektivt kunna samordna och påskynda genomförande av åtgärder för att uppnå målen angående stadens ekonomi, energieffektiviserings och klimat. Energicentrums tjänster ska erbjudas stadens nämnder och styrelser utan byråkratisk interndebering.

Stockholms luft ska vara hälsosam

Det är oacceptabelt att utsläppen av luftföroreningar från trafiken är så stora att miljö kvalitetsnormerna för kvävedioxid och partiklar i utomhusluft överskrids år efter år.

Dessa utsläpp innebär stora hälsorisker, särskilt för barn, unga och äldre. Det är nödvändigt att införa ett mer omfattande dubbdäcksförbud eftersom det nuvarande förbudet inte är tillräckligt. Stockholms stad har skyldighet att vidta de åtgärder som behövs enligt ett åtgärdsprogram som är fastställt enligt Miljöbalken. Länsstyrelsen riktar skarp kritik mot att Stockholms stad gör för lite för att förbättra den dåliga luften i staden.

Ett dubbdäcksförbud inom hela den zon som omfattas av trängselskatt ska införas 2012. Dessutom behöver ytterligare åtgärder införas för att klara miljö kvalitetsnormerna. Staden ska även inrätta miljözoner avseende kväveoxidutsläpp från lätta fordon, enligt Transportstyrelsens förslag. Målet ska vara att uppnå miljö kvalitetsnormerna för partiklar (PM10) och kvävedioxid under 2012.

Riksdagens miljö kvalitetsmål för luftkvalitet *Frisk luft* ska uppnås under mandatperioden. I samarbete med trafik- och renhållningsnämnden ska en plan för detta tas fram.

Utveckla miljöövervakningen

Nämndens miljöövervakning är avgörande för att följa och beskriva miljö tillstånd, informera om situationen i förhållande till normer och mål och föreslå effektiva åtgärder om miljö kvaliteten inte är godtagbar i förhållande till lagstiftning och mål för miljö och hälsa. För att detta ska kunna genomföras krävs bland annat investering i mätinstrument och utveckling av databas för mätdata och geografisk information. För att detta ska kunna realiseras avsätts medel i nämndens budget för miljöövervakning.

Öka miljöhänsynen vid byggnation

Stadens fysiska planering ska ske på ett hållbart sätt genom att hushålla med stadens mark- och vattenresurser och genom att värna stadens karaktär och gröna kvaliteter. Nämnden ska aktivt bistå stadsbyggnadsnämnden, exploateringsnämnden och trafik- och renhållningsnämnden med kompetens inom områdena miljö- och naturvård, då byggplanerna blir alltmer komplicerade med byggande på förorenade områden, i grönområden och i bullerutsatta lägen.

Under den senaste mandatperioden har exploatering av grönytor i staden ökat kraftigt. Nämnden fyller en viktig funktion för att stadens gröna kvaliteter ska kunna värnas. Nämnden ska genom sin expertkompetens om de biologiska spridningsvägarna, arttillgången och stadens ekosystemtjänster bidra till att stadens biologiska mångfald bevaras. Nämnden har också en central roll i stadens utvecklingsarbete kring grönkompensation vid exploatering av grönmärk. Stadsplaneringen vidgas till att inte bara handla om att bevara natur- och grönområden utan även om att utveckla ekosystemen och deras biologiska värden i staden.

Nämnden ska i samverkan med trafik- och renhållningsnämnden och stadsbyggnadsnämnden föreslå hur buller kan förhindras att uppkomma och systematiskt minskas i staden i enlighet med EU:s bullerdirektiv och Boverkets rekommendationer. Parallellt ska kartläggning och bevarande av tysta områden i naturreservat och andra naturområden i staden för invånarnas rekreation och djurens väl vara en viktig del av nämndens bullerarbete och folkhälsoarbete.

Nämnden ska aktivt medverka till att kvaliteten i stadens sjöar och vattendrag förbättras. Miljö kvalitetsnormen för vatten innebär att stadens vatten måste uppnå god status senast år 2021. För att detta ska kunna ske krävs att staden vidtar en rad olika vatten-

förbättrande åtgärder. Speciellt viktigt är att tillförsel av miljöskadliga ämnen till våra sjöar och vattendrag förhindras.

Sätt fokus på kemikalieanvändningen

Stockholms stad ska förhindra att miljö- och hälsovådliga kemikalier kommer ut i samhället. Arbetet med kemikalietyllsynen ska intensifieras, delvis till följd av EU:s program REACH (registration, evaluation and authorisation of chemicals). Behovet av miljöövervakning, kommunikation och tillsyn inom området ökar. Nämnden ska stödja medborgarna till bättre kunskap om kemikalier och hur man kan minska användningen av farliga kemikalier. Nämnden ska både i förebyggande tillsyn och som samtalspartner med näringslivet öka dessa aktörers arbete för minskad påverkan av kemikalier. Nämnden ska bidra med sin fackmannakunskap när staden uppvaktar staten och EU om behoven av minskad användning av miljö- och hälso-skadliga kemikalier i bland annat textiler, hushållsprodukter, hårvårdsprodukter och byggmaterial.

Aktivt miljömålsarbete

Ett styrdokument med konkreta realistiska målsättningar är avgörande för att en kommun ska lyckas med sitt miljöarbete. Det miljöprogram som staden nu tar fram har en alltför låg ambitionsnivå. Att arbetet med stadens miljöprogram nu ligger under kommunstyrelsen är positivt, men det är oerhört viktigt att den expertkompetens som Miljö- och hälsoskyddsnämnden har tas tillvara i det fortsatta arbetet.

Miljö- och hälsoutredningen ska regelbundet uppdateras för att ge en samlad bild över stadens miljö- och folkhälsosituation. Den är ett viktigt underlag för att kunna prioritera och fokusera miljöövervakningen och tillsynen.

Stärk stadens konsumentarbete

Konsumtionens klimatpåverkan är idag en högaktuell fråga och det finns en stor efterfrågan på kunskap om en hållbar livsstil. Det är därför viktigt att ge konsumenterna möjlighet att göra klimat- och miljösmarta val och ge dem större inflytande på marknaden. Det förutsätter bland annat en aktiv och förebyggande konsumentvägledning. Konsumentarbetet ska återinrättas som en del av miljö- och hälsoskyddsnämndens arbete.

Kommunfullmäktiges mål för nämnden

- Bidra till att uppnå klimatmålet 2,0 ton koldioxidekvivalenter per invånare och år till 2015
- Minska Stockholmarnas utsläpp av växthusgaser i samband med konsumtion och flygresor
- Stockholms fysiska utveckling ska vara miljömässigt hållbar
- Aktivt delta i stadens arbete med energieffektivisering samt övergång till förnybara energikällor
- Miljökvalitetsnormerna för utomhusluft ska uppnås
- Park- och naturmarkernas biologiska mångfald ska bevaras
- Stadens sjöar och vattendrag har en god ekologisk och kemisk status
- Andelen bullerstörda ska minska
- Producenters och konsumenters kunskap om miljö- och hälsofarliga ämnen ska öka
- motverka att invånare utsätts för skadliga ämnen i sin vardag

Särskilda åtgärder 2012

- Ta fram en åtgärdsplan för att nå klimatmålet 2,0 ton koldioxidekvivalenter per stockholmare per år till år 2015
- Ta fram ett underlag som beskriver stockholmarnas faktiska klimatpåverkan inklusive flygresor och konsumtion i samarbete med trafik- och renhållningsnämnden
- Ta fram en plan för hur Stockholm ska klara riksdagens miljökvalitetsmål om frisk luft

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

11. Miljöpartiets förslag till budget 2012 och inriktning för 2013 och 2014 för **Miljö- och hälsoskydds-nämnden** godkänns.

SERVICENÄMNDEN

Serviceämnden ska samordna stadens verksamheter där både kvalité och stordriftsfördelar kan erhållas. De gemensamma tjänsterna ska vara av hög kvalitet, präglade av professionalitet, till ett konkurrenskraftigt pris.

Nämnden ska ha en stor lyhörddhet inför förvaltningarnas specifika önskemål och behov och anpassa tjänsterna så långt som möjligt efter dessa. Verksamheter som av olika anledningar inte anser att Serviceämndens tjänster tillfredställer de behov man har ska inte vara tvungade till att ansluta sig till tjänsten.

Ett ständigt utvecklingsarbete ska, inom ordinarie verksamhet, pågå med syfte att otydligheter klargörs mellan olika nämnder och serviceämnden. Ett exempel är att under införandet av gemensam IT-service som del en av serviceämndens ordinarie verksamhet har noterats att otydligheter ännu kvarstår rörande gränssnitten mellan serviceämnden och kommunstyrelsen samt övriga nämnder. Detta behöver åtgärdas.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

12. Miljöpartiets förslag till budget 2012 och inriktning för 2013 och 2014 för **Serviceämnden** godkänns.

SOCIALNÄMNDEN

Socialnämnden ansvarar för kommunövergripande verksamheter inom socialtjänstens barn- och ungdomsverksamhet, hemlöshetsfrågor, missbruksfrågor, ekonomiskt bistånd, omsorg om psykiskt och fysiskt funktionsnedsatta, drog- och brottsprevention, tillståndsgivning för servering av alkohol och samverkan med frivilligorganisationer på det sociala området. Stockholms stad ska påbörja en övergång till Bostad Först i större skala, förstärkt tidigt stöd för utsatta barn, bättre stöd till papperslösa och kraftfulla insatser för att minska våldet i nära relationer.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet

- Stockholm ska präglas av öppenhet, mångfald och jämställdhet samt garantera allas lika rättigheter och möjligheter
- Barn och unga ska ha möjlighet att göra sin röst hörd
- De i behov av kommunens service och omsorg ska få rätt insatser av god kvalitet
- Stockholm ska vara en trygg stad

Goda uppväxtvillkor för barn i alla delar av staden

Barn och unga i Stockholm ska ha ett verkligt medbestämmande i frågor som rör deras vardag i enlighet med FN:s konvention om barns rättigheter. Arbetet enligt Barnkonventionen ska stärkas i staden.

Förebyggande och tidiga insatser som minskar barnfattigdomen och ökar barns fysiska och psykiska hälsa ska prioriteras. Alla nämnder och styrelser har ett ansvar inom sina områden. Vi ökar de generella insatserna, såsom fler mötesplatser för ungdomar samt fler kostnadsfria kultur- och fritidsaktiviteter.

Insatser för utsatta barn och ungdomar

Det behövs mer resurser till att utreda anmälningar om barn som far illa och till att arbeta förebyggande. Rättssäkerheten i myndighetsutövningen ska öka. Barn och unga i hela staden ska ha samma tillgång till förebyggande och tidiga insatser. Samverkan mellan socialtjänst, skola, landsting, polis och andra aktörer ska stärkas. Breddutbildning ska finnas för alla medarbetare, bland annat om normkritik, barnperspektiv, demokrati och brukarinflytande.

Förebyggande stöd till familjer

Barn och ungdomar i familjer där våld förekommer, där föräldrar missbrukar eller är psykiskt funktionsnedsatta är ofta mycket utsatta och behöver socialtjänstens stöd. Barnens behov måste tillgodoses och insatserna göras utifrån ett barnperspektiv. Det förebyggande stödet till familjer ska utvecklas. Staden ska erbjuda gruppverksamhet och vid behov enskilt stöd för alla barn till missbrukande eller psykiskt funktionsnedsatta föräldrar. Familjerådgivningen har stor betydelse för att förebygga konflikter och vårdnadstvister. Avgifterna till familjerådgivningen ska sänkas.

Stoppa våldet bland unga

Våld på offentlig plats är ett allvarligt problem för samhället. Merparten av förövarna är unga män. Det krävs systematiska insatser i skolor, föreningar, socialtjänst och

polis för att förebygga denna brottslighet. Även samverkan mellan lokala och nationella myndigheter ska utvecklas. Dessa aktörer ska samverka för att förebygga aggressions- och våldstendenser. Killgrupper med särskilt utbildad personal ska finnas tillgängligt på skolor. Det är viktigt att mansmottagningar har särskild beredskap för unga gärningsmän, och att förebyggande och attitydutvecklande arbete stärks.

Våld i nära relationer

Våld i nära relationer är ett allvarligt samhällsproblem. I de flesta fall är det våld som utövas av en man mot en kvinna och våldet är systematiskt till sin natur. Vi ser detta våld som en del av könsmaktsordningen. Det är dock viktigt att komma ihåg att våld i nära relationer förekommer i alla typer av relationer; det drabbar alltså även kvinnor och män som lever i samkönade relationer och män som lever i olikkönade relationer.

Arbetet mot våld i nära relationer ska vidareutvecklas. Socialtjänsten ska upprätta åtgärdsprogram, genom förbättrade utbildningsinsatser ska utsatta för våld kunna fångas upp och ett professionellt bemötande ges till alla. I de fall det behövs ska staden kunna erbjuda skyddat boende till dem som är utsatta för våld eller hot om våld, oavsett kön.

Alla som döms för våld mot sin partner ska erbjudas behandling. Män som har aggressionsproblem, som känner att de kan använda våld mot sin partner eller har använt våld ska kunna få hjälp på ett kriscentrum för män. Även kvinnor med aggressionsproblem ska erbjudas hjälp. Stockholms stads stöd åt kvinnojourer och andra organisationer som arbetar för kvinnofrid ska öka. En målsättning är att starta en verksamhet som angriper våldsproblematiken med en helhetslösning liknande Projektet Karin, som Malmö kommun har tagit fram.

Våldsutsatta hemlösa kvinnor befinner sig i en särskilt svår situation. Detsamma gäller papperslösa eller gömda kvinnor som utsätts för våld, men som nästan helt saknar rättigheter idag. Metoder och arbetssätt behöver tas fram som synliggör dessa kvinnor och deras behov av skydd och stödinsatser.

Ökat stöd till kvinnojourer och mansmottagningar

Kvinnjourer genomför en viktig del av stadens arbete för kvinnor som har utsatts för mäns våld. Det är viktigt att den samhällsfunktionen får ökat stöd av staden. Kvinnor som utsätts för mäns våld eller hot om våld ska ha rätt till ett skyddat boende. Vi satsar på ett ökat stöd till kvinnojourer och skyddat boende samt till professionella mansmottagningar.

Erbjud stöd till papperslösa

I Stockholm lever ett antal papperslösa eller gömda människor, varav många har jobb och familj. De har mycket svårt att hävda sina rättigheter, kan till exempel inte anmäla brott som begås mot dem av rädsla att själva bli anmälda och tvingas lämna landet. Sverige har kritiserats av bland annat FN för att inte följa de konventioner vi undertecknat om mänskliga rättigheter, som Barnkonventionen. Kvinnojourer och skyddade boenden ska kunna ta emot även papperslösa våldsutsatta kvinnor och få ersättning av staden för detta. Organisationer som arbetar för papperslösa ska kunna få ekonomiskt stöd från staden. En informationssatsning behövs, både för stadens anställda och för de papperslösa om deras rättigheter.

Heders-/skamrelaterat våld

Våld eller hot om våld relaterat till heder eller skam drabbar både flickor och pojkar och även vuxna. Socialtjänsten ska ha ökade kunskaper att bemöta och hjälpa personer som är utsatta för denna typ av våld eller hot. För att upptäcka unga som är utsatta krävs ett gott samarbete med stadens skolor.

Arbete mot prostitution och människohandel

Staden behöver öka sina ansträngningar för att synliggöra, motarbeta och hantera handeln med kvinnor och flickor samt prostitution. Det krävs en samverkan mellan kommuner, landsting, rättsväsende, Migrationsverket, frivilligorganisationer och övriga instanser i samhället som möter offer för prostitution och människohandel. Utan myndighetssamverkan kommer dessa personer att sättas på undantag och ytterst få lida på grund av samhällets brist på organisering. Prostitutionsenheten är ett viktigt verktyg i stadens kamp mot prostitution och människohandel.

Öka hbtq-kompetensen

Det är en mänsklig rättighet att kunna vara öppen med sin sexualitet, sitt könsuttryck och sin könsidentitet och slippa mötas av fördomar på grund av den. Det behövs en kartläggning av hur stadens verksamheter bemöter hbtq-personer. En handlingsplan för en hbtq-vänlig socialtjänst ska tas fram.

En fast bostad är en mänsklig rättighet

Hemlöshet är i första hand ett bostadspolitiskt problem – bristen på bostad är det gemensamma problemet. Forskningen har tydligt visat att trappstegsmodeller och försökslägenheter inte leder till minskad hemlöshet.

Staden ska arbeta utifrån en nollvision för hemlöshet. Det bästa sättet att motverka hemlöshet är att minska antalet vräkningar. De allmännyttiga bostadsbolagen ska ha en policy att inte vräka barnfamiljer. Målet ska vara noll vräkningar i allmännyttan. Detta ska uppnås genom ett nära samarbete med stadsdelsnämndernas socialtjänst.

Människor som har skulder eller betalningsanmärkningar eller som har blivit vräkta på grund av störningar kan bli utestängda från bostadsmarknaden, utan möjlighet att få eget kontrakt. Ett samarbete mellan allmännyttans bostadsbolag och Stiftelsen Hotellhem bör upprättas. Stiftelsen ska ges uppdraget att förvalta lägenheter, från de allmännyttiga bostadsbolagen och privata hyresvärdar, och förmedla dessa till dem som inte kommer in på den ordinarie bostadsmarknaden. Skraddarsydd stödinsatser ska byggas upp utifrån ett nätverk runt hyresgästen.

Idag är det en realitet att det finns barn som är hemlösa. Barnen kan vara utkastade eller själva välja att hålla sig borta från det som på papperet är deras hem. Skolan möter alla barn och ungdomar och har en unik möjlighet att förebygga psykisk ohälsa. Skolan behöver reagera tidigt på tecken om att något är fel. Dock inte med hot om disciplinära åtgärder utan med en vilja att lyssna, förstå och stötta. Staden ska satsa på förbättrad elevhälsa, och stärka det uppsökande arbetet gentemot barn och unga som riskerar hemlöshet.

Satsa på förebyggande insatser mot missbruk

Staden behöver stärka de förebyggande insatserna för att minska alkohol- och drogkonsumtionen. Ett allvarligt och ökande problem är också spelmissbruket bland ungdomar. Resurser ska styras över till förebyggande arbete, och fler drogfria mötesplat-

ser ska skapas. Det är viktigt att diskussionen förs med de unga, inte över deras huvuden. Samarbetet ska utvecklas med skolorna och med frivilligorganisationer som arbetar med barn och unga.

Uppsökande verksamheter inom missbruk ska öka. Idag bedrivs uppsökande arbete i riskmiljöer, men färsk kartläggningar visar att de allra flesta med missbruksproblem lever ordnat och behöver nås på nya otraditionella sätt.

Öka tillgängligheten i staden

Stadens ska införa tydliga sanktioner, kopplade till stadens riktlinjer om tillgänglighet, så att det blir kännbart för alla aktörer som bygger, äger eller driver verksamhet i lokaler, om de inte tar bort enkelt avhjälpna hinder. Riktlinjerna behöver dessutom skärpas under mandatperioden. Personer med psykiska funktionsnedsättningar behöver en meningsfull och daglig sysselsättning. Det är viktigt att den enskilde har möjlighet till egna val. Staden har det huvudsakliga ansvaret för att ordna boende och sysselsättning för personer med psykiska funktionsnedsättningar.

En behovsinventering har visat att det behövs 1039 tillkommande lägenheter för personer med psykisk och fysisk funktionsnedsättning under mandatperioden, men planerade boenden uppgår bara till 264 lägenheter under samma period. Detta arbete måste intensifieras. Tidigt i planeringen av nya bostäder ska det skrivas in villkor om att en viss andel ska avsättas för personer med funktionsnedsättning, så att gemenskapslokaler planeras in redan från början. Bostadsexploateringsprojekt med minst 100 bostäder ska innehålla en andel om minst 5 procent lägenheter för särskilt boende för personer med psykisk eller fysisk funktionsnedsättning.

Staden ska kunna erbjuda små boendeenheter med individuellt boendestöd samt vid behov heldygnsomsorg i tillräcklig omfattning, både i egen regi och i andra driftsformer. Socialnämnden ska verka för en förmedling av arbets- och sysselsättningstjänster.

Kollo för barn med funktionsnedsättning (LSS-kollo) är viktigt och medel ska avsättas för detta i nämndens budget så att nämnden kan förbereda och planera för LSS-kollon i stadsdelsnämnderna.

Tester för att upptäcka krogdiskriminering

Stockholms krogar är en diskriminerande miljö, där hudfärg, kön, könsidentitet, könstryck, sexualitet och eventuell funktionsnedsättning spelar en avgörande roll för vem som får komma in och vem som blir avvisad i dörren. Nämndens tillståndsutskott ska ha det övergripande ansvaret för att motverka krogdiskriminering. När en krögare söker serveringstillstånd ska det tydligt framgå att krögaren riskerar indragning av tillståndet vid brott mot diskrimineringslagen. Anonyma tester på krogarna ska utföras för att kartlägga förekomsten av eventuell diskriminering. Krogarna ska också ha en synlig räknare i dörren som visar hur många gäster som finns i lokalen samt en synlig skyltning om inträdesvillkor som klädkod och medlemskort. Krogar ska ha ett program för motverkande av diskriminering, på samma sätt som idag gäller livsmedelshantering.

Kommunfullmäktiges mål för nämnden

- Hemlösheten ska minska
- Inga barn ska vräkas
- Ingen ska behöva utsättas för våld

(MP):68

- Inga barn ska behöva växa upp i fattigdom
- Barns och ungas psykiska hälsa ska förbättras
- Uppsökande verksamheter inom missbruk, hemlöshet och psykisk funktionsnedsättning ska öka

Särskilda åtgärder 2012

- Sänkt avgift till Familjerådgivningen
- Anonyma tester på krogarna för att upptäcka diskriminering
- Informationssatsning för stadens enheter och för papperslösa om deras rättigheter

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

13. Miljöpartiets förslag till budget 2012 och inriktning för 2013 och 2014 för **Socialnämnden** godkänns.

STADSBYGGNADSNÄMNDEN

I det gröna och hållbara Stockholm ska det vara lätt att leva klimatsmart och miljövänligt. Stadens fysiska strukturer ska underlätta för stadens invånare att göra klimatsmarta val och människor ska med lätthet kunna röra sig till fots och cykel. Stadsplaneringen ska vara inriktad mot att minska stadens klimatpåverkan och de ekologiska fotavtrycken ska minska genom att värna och utveckla stadens karaktär och gröna kvaliteter.

I Stockholms stad är det stadsbyggnadsnämnden som ansvarar för stadens fysiska planering samt för framarbetandet av Stockholms översiktplan och detaljplaner. Syftet med översiktplanen är att långsiktigt redovisa och fastställa hur stadens mark- och vattenresurser ska användas. Översiktplanen är inte juridiskt bindande, men anger spelreglerna för den kommande detaljplaneringen.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet:

- Stockholm ska växa med förnuft genom att hushålla med stadens mark- och vattenresurser och genom att värna stadens karaktär och gröna kvaliteter
- Stockholms klimatpåverkan ska inte vara högre än vad som är hållbart i ett globalt perspektiv
- Stockholm ska ha god tillgång till klimatsmarta bostäder anpassade efter människors behov och förutsättningar
- Stockholm ska präglas av öppenhet, mångfald och jämställdhet samt garantera allas lika rättigheter och möjligheter
- Alla som lever i Stockholm ska känna att de kan bidra till samhällets utveckling
- Stadsplaneringen ska anpassas efter barn och unga

En hållbar och grön stadsplanering

Stockholm ska vara en modern, miljövänlig och mänsklig stad för alla att leva i. Målet är att bygga minst 15 000 högkvalitativa, yteffektiva och klimatsmarta bostäder under denna mandatperiod. Stadsplaneringens huvuduppgift är att planera för minskad klimatpåverkan genom att hushålla med stadens mark- och vattenresurser och genom att värna och utveckla stadens karaktär och gröna kvaliteter.

Stockholms stad ska arbeta för att bygga bort den funktionsseparerade staden och eftersträva en blandad och tät stadsstruktur där arbete, boende och handel integreras för en levande stadsmiljö. City ska göras mer levande genom att minska andelen kontor till förmån för bostäder. Bostäder bör gå före hotellbyggen och kontor där så är möjligt ur boendemiljösynpunkt. En översyn ska göras över vilka kontorshus som tål påbyggnad av bostäder. Stockholm ska vara en stad med bibehållna naturkvaliteter, där närnatur, grönområden och parker värnas.

Stadsplaneringen ska vara inriktad på att minska stadens klimatpåverkan och de ekologiska fotavtrycken ska minska genom att värna Stockholms grönområden, stränder och fria vatten. Genom att utforma det urbana stadslandskapet på ett ekologiskt sätt ska stadsplaneringen vidgas till att inte bara handla om att bevara natur- och grönområden utan även om att utveckla ekosystemen och deras biologiska värden i staden.

Inriktningen för en hållbar stadsplanering är att fastställa strukturer som underlättar för stadens invånare att göra klimatsmarta val. Människor ska med lätthet kunna röra

sig till fots och cykel och ha tillgång till ett väl utbyggt kollektivtrafiknät. Samtliga stadsdelar i staden ska vara barn- och tillgänglighetsanpassade.

Den fysiska användningen av stadens mark och vattenresurser ska vara yteffektiv och långsiktigt hållbar. Planering av nya områden ska i första hand ske på redan exploaterad mark och inriktningen inom dessa områden ska vara att bygga tät stad. Flerbostadshus skall prioriteras då de är mer yteffektiva. Enbart i undantagsfall är småhus och radhus acceptabelt. Förtätningar i befintliga stadsdelar och i befintliga bostadsområden ska ske varsamt, leda till kvalitativa förhöjningar, kollektivtrafiknära och i bred dialog med de boende. Hänsyn ska tas till platsernas unika värden och ursprungliga stadsbyggnadsideal.

För att avstyra en bilburen stadsplanering ska nya bostadsområden alltid vara lokaliserade i närhet av kollektivtrafik och i anslutning till utbyggda gång – och cykelvägar. Genom att ställa om och minska stadens ekologiska fotavtryck kan Stockholm på sikt bli en långsiktigt hållbar stad.

I ett växande Stockholm måste vi värna om och säkerställa stadens gröna kvaliteter. I de fall där naturmark tas i anspråk för ny stadsutveckling ska detta kompenseras och ersättas med andra grönområden med likvärdiga ekologiska kvaliteter. Metod och riktlinjer för grönkompensation ska utvecklas. Enbart underhåll och upprustning kan inte ses som grönkompensation.

Nya stadsutvecklingsområden ska alltid föregås av en övergripande områdesplanering. Det är viktigt att i ett så tidigt planeringsskede som möjligt inkludera boende och uppmärksamma de många markintressen som finns inom ett visst avgränsat område. Stadsbyggnadsnämnden ska fortsätta arbetet med att hitta nya stadsutvecklingsområden. Förutom de redan beslutade miljöprofilområdena ska Hagastaden och på sikt även Bromma flygfält bli miljöprofilområden där den senaste och bästa miljötekniken ska användas. Staden ska uppvakta regeringen om att Bromma flygplats ska läggas ner och använda marken till ny stadsutveckling.

I ett växande Stockholm ska staden tidigt uppmärksamma och driva en planeringsinriktning som är klimatsmart och yteffektiv. Stadsbyggnadsnämnden ska i sin stadsplanering eftersträva att bygga en spännande och hållbar stad och bygga bostadsområden med goda boendemiljöer genom en varierad arkitektur av hög kvalitet och genom att bygga i närhet av grön och rekreationsområden. Segregation ska motverkas genom att nya områden planeras med både hyres- och bostadsrätter och med små lägenheter för unga och studenter.

Staden har ett antal stadsutvecklingsområden såsom Hammarby Sjöstad, Kista, Husarviken-Värtan, Nordvästra Kungsholmen, Liljeholmen, Hagastaden och Ulvsunda-Annedal. Dessa områden ska fortsätta att vara aktuella för byggnation och ska planeras med inriktning på en tätbebyggd och klimatsmart stad med både hyres- och bostadsrätter och bostäder för unga och studenter.

Demokratisk stadsplanering

Stärk demokratin och inkludera fler människors i framtidens Stockholm!

I ett växande Stockholm är det oerhört viktigt att medborgarnas inflytande ökar. När marken i stadens centrala lägen blir en bristvara är det viktigt att stadens mark – och vattenresurser används yteffektivt. Hur och vad marken ska användas till måste stämmas av i dialog med stadens invånare så att stadens tillgänglighet består. Stadsplane-

ringen ska genomsyras av en helhetssyn som inte bara beaktar ett klimatperspektiv utan även alla människors lika rätt att ges en ärlig möjlighet att påverka Stockholms framtida utveckling.

Barnperspektivet bör uppmärksammas mer i planprocessen och staden måste utveckla metoder för att inkludera barn och deras tankar gällande vilket innehåll framtidens Stockholm ska ha. Staden måste aktivt efterfråga barnens och ungdomarnas åsikter i många fler planärenden och det bör ske varje gång barns och ungdomars boende- eller vistelsemiljöer berörs. Det är deras framtid vi planerar. Barnkonventionen ska följas och förstärkas i planeringsarbetet och olika arbetsmetoder för detta ska utvecklas inom stadsbyggnadsnämnden.

Stadsbyggnadsnämnden måste eftersträva ett medborgarinflytande som sträcker sig längre än de krav som ställs inom Plan- och bygglagens ramar. Markanvisningar och detaljplaner ska föregås av en övergripande områdesplanering med en medborgardialog. Det är också viktigt att engagera och inkludera fler människor i utvecklandet av våra grönområden och våra offentliga platser och torg. Stockholm måste vara en stad för alla dess invånare.

Ett effektivt och konstruktivt sätt att öka medborgarnas inflytande i planprocessen är att tillämpa omvänd planprocess, det vill säga att inkludera och efterfråga människors synpunkter innan det finns ett färdigt planförslag. Ett programarbete ska alltid föregås av en medborgardialog. På så sätt ges invånare möjlighet att redan vid ett tidigt skede få delta i planprocessen.

Stadsbyggnadskontoret måste ges större resurser för att kunna bli bättre på att informera när ett planarbete inleds och för att stadsbyggnadskontoret ska kunna finna nya sätt att kommunicera med berörda sakägare och invånare. I områden och i stadsdelar med många människor från andra nationaliteter måste stadsbyggnadskontoret använda sig av ”översättare” och tolkar. Metoder att fånga upp grupper som aldrig kommer till tals när det gäller stadsbyggnadsrelaterade frågor måste också utvecklas.

Planera för en blandad stad

Bostadsbristen i Stockholm är särskilt svår för unga och studenter. Beredskapen för produktion av detaljplaner för bostäder ska vara fortsatt hög för att klara den framtida efterfrågan. Minst 20 % av nyproduktionen av bostäder ska utgöras av små yteffektiva lägenheter för unga och studenter. Särskild satsning på bostäder för unga och studenter ska göras i Norra Djurgårdsstaden, Hagastaden, Älvsjö och Ulvsunda.

Vid nybyggnation av bostäder ska en jämn fördelning mellan hyresrätter och bostadsrätter eftersträvas för att motverka segregation. Bostäder bör gå före hotellbyggen och kontor där så är möjligt ur boendemiljösynpunkt. Det bör planeras för fler boendegemenskaper såsom kollektivhus. En kartläggning bör göras över vilka av stadens verksamheter som är lämpliga att flytta till stadens ytterområden. Stadens offentliga rum ska inte stängas av, privatiseras eller säljas ut. Dessa är viktiga som medborgarnas fria mötesplatser och för en levande stadsmiljö. Stadsbyggandet ska skapa rum för social gemenskap i både ytter- och innerstaden och medverka till att öka tryggheten och minska segregationen. Vid planering av nya bostadsområden ska hänsyn tas till barns och ungdomars behov av lämplig mark för lek och idrott. Stadsbyggnadsnämnden ska samverka med idrottsnämnden och stadsdelsnämnderna för att i stadsplaneringen skapa förutsättningar för lek, motion, idrott och rekreation i alla stadsdelar.

Planera klimatsmart

Stadsplaneringen ska ha sin utgångspunkt i att minska klimatpåverkan både när det gäller möjligheter till klimatsmarta transporter och bebyggelsens klimatpåverkan. Att planera klimatsmart är att upprätta detaljplaner som fastställer fysiska strukturer som underlättar klimatsmarta levnadssätt. Detaljplaner ska analyseras utifrån ett klimatperspektiv och vara flexibla för att möjliggöra att solceller och små vindkraftverk kan uppföras på byggnaders och på bostädernas tak.

Parkeringsnormen ska vara inom intervallet 0,1-0,3 och bero på lokalisering och bebyggelsestyp. För många typer av bostäder, till exempel studentbostäder och ungdomsbostäder, behövs inga parkeringsplatser, förutom det som krävs ur tillgänglighetssynpunkt.

Att planera klimatsmart innebär utöver ovanstående även att förhålla sig till framtida klimatförändringar. I översvämningsutpekade och i strandnära områden som riskerar att översvämmas skall risk – och sårbarhetsanalyser tas fram i samband med upprättande av detaljplaner.

Fler transporter på vatten

Stockholms unika möjligheter att transportera människor på vatten ska utnyttjas. Klimatsmart kollektivtrafik på Stockholms inre vatten ska kompletteras med buss- och spårtrafik och ge nya möjligheter att resa. För att göra detta möjligt bör stadens kajlägen i möjligaste mån bevaras. Det är viktigt att bevara vissa verksamheter och industrier nära stadskärnorna för att genomföra omlastningar som bidrar till mer effektiva varutransporter.

Respektera stadens kulturvärden

Stockholm är en stad med många byggnader och platser med höga kulturvärden. Det är av stor vikt att dessa byggnader förvaltas genom att de ges tillbörligt skydd. I industriområden som omvandlas finns många verksamhets- och kontorsbyggnader att värna om. Att riva alla hus från en tidigare epok skapar ensidiga stadsdelar. Det är därför viktigt att även beakta hus som inte är kulturmärkta. Skönhetsrådets och Stadsmuseets remissvar är viktiga att beakta. Stockholms byggnadsordning kommer att ersättas av Arkitektur Stockholm men ges motsvarande betydelse.

Naturen i staden

Stadens gröna och blåa kvaliteter ska vara tillgängliga för alla stockholmare. I ett tätare Stockholm är dessa värden viktiga att beakta. Det ska vara möjligt för stockholmarne att komma ner till stränder vid sjöar och vattendrag. Strandskyddet är ett värdefullt verktyg för att värna om tillgången till stadens stränder.

Alla stockholmare ska ha nära till en park eller grönområde, det vill säga ca 300 meter. Alla förskolor och skolor ska ha tillgång till lek på grönmark och minimikrav på yta och kvalitet ska tas fram. Stadsbyggnadsnämnden ska underlätta för stockholmarne att öka kunskapen om stadens grönområden och gröna kvaliteter. Närnaturens ekosystemtjänster och ofta höga biologiska värden ska tydliggöras.

Stadsplaneringen påverkar vår vattentäkt Mälaren och ska inrymma riskvärderingar i klimathänsende.

Nämndmål

- Planering av nya områden ska i första hand ske på redan exploaterad mark och inriktningen inom dessa områden ska vara att bygga tät stad
- Bostäder ska byggas nära kollektivtrafik, nära park- eller grönområden.
- Parkeringsnormen ska vara 0,1-0,3
- Detaljplaner ska i första hand upprättas på exploaterad mark och på platser som är lokaliserade intill väl utbyggd kollektivtrafik
- Vid nybyggnation ska bebyggelsen klimatanpassas med hänsyn till klimatförändringar och stigande vattennivåer
- Minst 20 % av nyproduktionen av bostäder ska utgöras av små yteffektiva lägenheter för unga och studenter
- Vid nyproduktion av bostäder ska höga energi- och miljökrav ställas. Alla bostäder i Stockholm ska byggas enligt passivhusprinciper och inte förbruka mer än 45 kWh/kvm/år exklusive hushållsel. Energikraven ska skärpas med inriktning mot att 2015 vara plushusstandard.
- Detaljplaner ska utformas med mark som reserveras för förskolor och skolor
- Staden ska i sin upphandling av planrelaterade konsultuppdrag ställa sociala och etiska krav samt krav på tillgänglighet
- Utöver stadens miljöprofilområden, ska stadsbyggnadsnämnden även göra Hagastaden och Bromma flygfält till klimatneutrala stadsdelar

Särskilda uppdrag

- Stadsbyggnadsnämnden ska planera nya stadsutvecklingsområden utifrån en övergripande områdesplanering och genom att medborgarnas idéer och perspektiv tas tillvara
- Stadsbyggnadsnämnden ska arbeta fram former för hur barnperspektivet ska inkluderas i utvecklandet av Stockholm

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

14. Miljöpartiets förslag till budget 2012 och inriktning för 2013 och 2014 för **Stadsbyggnadsnämnden** godkänns.

TRAFIK- OCH RENHÅLLNINGSNÄMNDEN

Trafik- och gatuverksamhet

I ett grönt Stockholm är resandet effektivt och klimatsmart. Kollektivtrafik, cykel och gång är de självklara förstahandsvalen. När fler reser kollektivt blir det mindre trängsel på vägar och gator. Mindre biltrafik minskar utsläppen av koldioxid och luftföroreningar samtidigt som det blir mer plats för gående, cyklister och kollektivtrafik. Trafik- och renhållningsnämnden ska aktivt arbeta för omställning till ett hållbart transportsystem, med minsta möjliga klimat- och miljöpåverkan. Detta ska genomsyra den strategiska trafikplaneringen och investeringarna.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet

- Stockholm ska växa med förnuft genom att mark och vattenresurser används effektivt och hänsynsfullt där stadens gröna kvaliteter värnas
- Stockholms klimatpåverkan ska inte vara högre än vad som är hållbart i ett globalt perspektiv
- Framkomligheten i regionen ska vara god
- Staden ska vårda sina egendomar
- Stockholm ska ha en god livsmiljö för boende och besökare
- Stockholm ska ha hälsosam luft
- Stockholm ska vara en trygg stad
- Stockholm ska präglas av öppenhet, mångfald och jämställdhet och garantera allas lika rättigheter och möjligheter
- Stadsplaneringen ska anpassas efter barn och unga

Effektiva och klimatsmarta transporter

Eftersom markutrymmet är begränsat ska staden prioritera transportsätt som tar lite utrymme i anspråk såsom kollektivtrafik, gång och cykling. Staden ska alltid planeras utifrån ordningen gång, cykel, kollektivtrafik och bil. Stadens planering och infrastruktur påverkar människors val av färdmedel och detta gäller i synnerhet andelen gång-, cykel- och kollektivtrafikresande. När Stockholm växer måste fler resande komma fram på kortare tid. Biltrafiken och dess negativa konsekvenser måste minska. Kraftfulla åtgärder ska vidtas för att nå målet att Stockholm ska vara en fossilbränslefri stad år 2030. Staden ska vårda sina egendomar. En stor satsning på förbättrat underhåll ska genomföras.

Gör om fler gator till gågator och gångfartsområden

Många människor rör sig på stadens gator och torg och det myllrande folklivet bidrar till en levande stad för mänskliga möten. Den bildominerade stadskärnan ska förnyas och förändras. Fler gator i staden ska göras om till gångstråk och en del trottoarer ska breddas, vilket kan möjliggöra fler uteserveringar och andra mötesplatser. Genom att staden anpassas för gående förbättras den även för personer med funktionsnedsättning. Det ska även införas fler gångfartsområden, gator eller torg där all trafik sker på de gåendes villkor. Här får fordon inte köra fortare än gångfart och de har väjningsplikt gentemot gående. Mellan Medborgarplatsen och Norrtull ska Nordens längsta gågata anläggas. Staden måste vara tillgänglig även för dem som har olika funktionsnedsättningar. Arbetet med ökad tillgänglighet ska intensifieras.

Bygg ut cykelbanorna i ett sammanhängande nät

En omfattande satsning på utbyggd cykelinfrastruktur genomförs med 150 mnkr årligen under en tioårsperiod, med start 2012. Satsningen är fullt finansierad genom stadens avsättning för infrastrukturella avgifter som redovisas i stadens bokslut. Cykelbanorna ska byggas ut till ett sammanhängande nät. Prioriterade åtgärder är att bygga bort cykelträngsel och öka trafiksäkerheten. Stora cykelparkeringar byggs vid Stockholm Central och andra stora knutpunkter. Det ska finnas säkra parkeringsplatser för cykel både i gatuplan och i garage. Utbyggnaden ska genomföras så att den stimulerar såväl cykling för pendlare som cykling på korta sträckor mellan bostaden, affären och skolan. Systemet med lånecyklar ska kraftigt byggas ut. Staden ska som arbetsgivare stimulera till ökad cykling.

Framkomligheten ska vara god

Insatserna ska riktas mot ökad framkomlighet för gång-, cykel- och kollektivtrafik. Staden måste säkra kollektivtrafikens framkomlighet och skapa ett jämnt trafikflöde genom utbyggnad av busskörvägar, bättre trafikövervakning och trafikstyrning. Framkomligheten för stombussarna ska prioriteras. Åtgärderna ska syfta till att fler resande kommer fram på kortare tid.

Lösningen på trängsel och trafikproblem är inte fler motorvägar. Trängselskatten har lyckats bra och bör vidareutvecklas. Systemet ska justeras och vidareutvecklas så att målsättningar om minskad trängsel kan uppnås. Trängselskatt ska införas på Essingeleden år 2012 och på fler ställen där vägnätet behöver minskad trafik. Skatten bör bli en lokal avgift och intäkterna ska användas för investeringar i infrastruktur för kollektivtrafik och cykel.

Minska antalet bilar och biltrafikandelen

Biltrafiken måste reduceras för att minska transporterens koldioxidutsläpp, påverkan på luftkvalitet och trafikbuller. Persontransporter med bil är för ineffektiva i Stockholm – det reser för få i varje bil och bilarna tar för mycket markutrymme i anspråk. Både biltrafikens andel och antalet bilar måste minska för att möjliggöra att klimatmålen nås och för att ge plats åt mer yteffektiva och energisnåla transportsätt.

Parkeringspolitiken som styrmedel

Parkeringar tar idag upp stora ytor i Stockholm. Syftet med parkeringspolitiken är att stadens gator ska användas mer effektivt och att ytor ska frigöras för god gatumiljö och förbättrad framkomlighet för gående, cyklister, kollektivtrafik och nyttotrafik. Detta skapar attraktiva stadsmiljöer och främjar hållbar stadsutveckling. En styrande parkeringsstrategi ska utarbetas, gemensam för bil och cykel med målet att öka andelen resande med cykel och kollektivtrafik.

Parkeringsavgifterna ska uppmuntra till att parkeringar i befintliga parkeringshus och garage används i första hand. Avgifterna för parkering ska höjas med 50 procent i innerstaden, vilket leder till en minskning av bilarna på gatuparkeringarna och minskad biltrafik. Antalet parkeringsplatser på gatumark ska minska och parkeringsplatser ska tas bort för att göra det lättare för kollektivtrafik, gående och cyklister att komma fram snabbt och säkert. Det underlättar även för varustransporter, städning av gator och snöröjning. Låga parkeringsavgifter införs i ytterstaden. Boendeparkeringsavgiften höjs med 300 kr per månad för periodbetalning och dygnsparkeeringsavgiften med 30 kr per dygn. Felparkeringsavgiften höjs med 300 kr.

Åtgärder för bättre luftkvalitet

Stockholms luftkvalitet måste förbättras. Luften är i vissa områden så dålig att den är hälsovådlig. Barn, äldre och människor med astma, hjärt- och kärlproblem drabbas hårdast. Staden lever fortfarande inte upp till EU:s miljökvalitetsnormer till skydd för hälsan när det gäller partiklar och kväveoxider. Det är nödvändigt att införa ett mer omfattande dubbdäcksförbud eftersom det nuvarande förbudet inte är tillräckligt. Stockholms stad har skyldighet att vidta de åtgärder som behövs enligt ett åtgärdsprogram som är fastställt enligt Miljöbalken. Staden har starkt kritiserats, för att tillräckliga åtgärder inte vidtagits för att förbättra luftkvaliteten, från såväl EU-domstolen som Länsstyrelsen.

Ett dubbdäcksförbud inom hela den zon som omfattas av trängselskatt ska införas 2012. Dessutom behövs ytterligare åtgärder för att klara miljökvalitetsnormerna. Staden bör inrätta miljözoner avseende kväveoxidutsläpp för lätta fordon, enligt Transportstyrelsens förslag. Målet ska vara att uppnå miljökvalitetsnormerna för partiklar (PM10) och kväveoxider under 2012.

Riksdagens miljö kvalitetsmål för Frisk luft ska uppnås under mandatperioden. I samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden ska en plan för detta tas fram.

Trafiksäkerhet

Arbetet med trafiksäkerhet och de årliga handlingsplanerna som följer av stadens trafiksäkerhetsprogram ska vara prioriterat. Säkerhetsarbetet ska tydligt påverka planeringen.

En satsning på säkra skolvägar omfattande 25 mnkr per år ska genomföras 2012-2014. Satsningen finansieras genom stadens avsättning för infrastrukturrella avgifter som redovisas i stadens bokslut. Den fysiska miljön ska förbättras runt skolor genom breddade trottoarer, gångstråk och cykelvägar. Gång- och cykeltrafik ska vara prioriterad vid alla låg- och mellanstadieskolor och bilfria zoner ska införas närmast skolor, där det är möjligt. Godstransporter till skolor ska ses över. Bra cykelparkeringar ska byggas. Systemet med vandrande skolbussar ska utvidgas. I särskilt utsatta miljöer ska vuxna finnas för att underlätta för barnen i trafiken. Sikthinder ska byggas bort och belysning ska förbättras.

Kollektivtrafik istället för motorvägar

Spårinvesteringar i den nationella planen och länsplanen för transportinfrastruktur ska finansieras och igångsättas. Omprioritering ska ske från väg- till kollektivtrafiksatsningar. Förbifart Stockholm ska stoppas och kollektivtrafiken prioriteras när det gäller finansiering av nya projekt. Utvecklingen går i fel riktning, av SL:s trafikplan framgår att kollektivtrafikandelen beräknas minska i en del reserelationer fram till 2020. Denna utveckling förstärks ytterligare om Förbifart Stockholm byggs.

Miljöpartiet säger nej till motorvägen Förbifart Stockholm eftersom den ökar biltrafiken och bygger in staden i ett bilberoende som är omodernt. Om Förbifarten byggs ökar klimatutsläppen och belastningen på miljön. Motorvägen leder till en gles utbredd bebyggelse, urban sprawl, och till många nya bilpendlare. Av samma orsaker ska det inte heller planeras för någon Österled.

Utbyggd kollektivtrafik

Bostadsområden och arbetsplatser ska lätt gå att nå med kollektivtrafik. Fler nya linjer, nya vagnar och ny teknik ska göra det attraktivt och enkelt att resa kollektivt. De nya tvärförbindelserna ska vara snabba och bekväma så att många väljer att resa kollektivt istället för med bil.

Stockholms läns landsting bygger Nya Karolinska sjukhuset och staden planerar en tät stadsstruktur i närliggande Hagastaden och därför behövs förstärkt kollektivtrafik till området. Utbyggnad av spår till Nya Karolinska i Solna måste tidigareläggas. Stockholms stad ska investera i bättre framkomlighet för bussar och spårvägar. Stombusslinjerna, med hög turtäthet ska byggas ut till ett sammanhängande nät som i framtiden kan trafikeras med spårvagnar. Spårväg City ska byggas till Nordvästra Kungsholmen och till Norra Djurgårdsstaden. Fler tvärförbindelser på spår behöver snabbt byggas ut. Utbyggnaden av Tvärbanan till Slussen och bra spårförbindelser till Nacka ska prioriteras. Norrut ska tvärbanan byggas ut både mot Kista och mot Solna. Staden ska arbeta för att snabbspårväg Syd mellan Flemingsberg och Älvsjö finansieras och tidigareläggs.

Citybanan byggs nu för att klara den ökande pendlingen från Mälardalsregionen. Med god kapacitet för kollektivtrafik möjliggörs arbetspendling med tåg från mindre städer i Mälardalen in till Stockholm. Därför är det viktigt att prioritera utbyggnaden av Mälarbanan, det vill säga fyra spår från Tomtebodavägen till Kalhäll. Utbyggnaden gör det möjligt att separera pendeltåg från regional- och godståg och är avgörande för att öka såväl pendeltåg- som regionalstågtrafik. Först när denna sträcka är byggd kan Citybanan nyttjas fullt ut och pendeltågen gå var tionde minut.

Kollektivtrafik på vatten är en del av ett komplett och modernt transportsystem. klimatsmarta båtar på stadens inre vatten ska komplettera buss- och spårtrafik och ge nya möjligheter att resa. Staden ska verka för att det startas fler nya båtlinjer som förbinder centrala Stockholm med närförort och kranskommuner.

Samordna varustransporterna - citylogistik

Genom bättre planering och fler omlastningscentraler kan antalet varustransporter minska. Stockholms stad ska ställa hårda miljökrav på transporter av de varor som köps in. Trafik- och renhållningsnämnden ska ges det överordnade ansvaret för logistikfrågor och samordnade varustransporter. I syfte att minska transportarbetets klimatpåverkan ska arbete bedrivas med omlastningscentraler, ökad fyllnadsgrad och ecodriving.

Marknadsför och informera om miljöanpassade transporter

Mobilitetsarbetet har fokus på att skapa ett hållbart resande i Stockholm. Syftet är att förbättra utnyttjandet av infrastrukturen och på så sätt effektivisera trafiken med bil, cykel, kollektivtrafik och till fots. Staden tillsätter resurser för att stärka detta arbete som innefattar kommunikation kring hållbart resande samt åtgärder för att främja gång- och cykeltrafik, kollektiva resor, bilpoolssystem och samordnade transporter. Det är viktigt att staden skapar utrymmen och särskilda parkeringsmöjligheter för bilpoolsbilar i både gamla och nya bostadsområden. Stockholms stad ska aktivt uppmuntra och underlätta bilpoolsanvändandet. Trafik- och renhållningsnämnden ska bidra till utvecklingen även genom att själva upphandla bilpoolstjänster.

Utred överdäckningar och andra trafikmiljöförbättringar

Stadens trafikmiljö ska förbättras. Överdäckningar och tunnlar behövs för att minska buller och föroreningar och för att skapa en säkrare trafikmiljö. Möjligheten att överdäcka Centralbron ska undersökas. Detta skulle möjliggöra ett nytt parkstråk mitt i staden med plats för grönområden, gångvägar, cykelbanor, restauranger och caféer. Förutsättningarna för nedgrävning eller överdäckning av Nynäsvägen genom gamla Enskede, Älvsjövägen och Örbyleden ska utredas. Nynäsvägens buller sprider sig över många bostadsområden och stör även världsarvet Skogskyrkogården och Nackareservatet. Genom överdäckningar kan livskvaliteten för boende förbättras, småstads-karaktern kan återskapas och naturvärden återfås.

Lika rätt ska gälla i trafikplaneringen

Den trafikplanering som råder idag gynnar män och missgynnar kvinnor, eftersom män i högre utsträckning har och kör bil. Om trafikplaneringen istället skulle ha sin utgångspunkt i kvinnors resande skulle det innebära mer kollektivtrafik och större satsningar på gång- och cykelstråk. Staden behöver göra en analys av hur snedfördelningen ser ut och vidta åtgärder så att trafikplaneringen i högre grad utgår från kvinnors resande.

Det är tydligt i dagens trafikplanering att områden där invånarna är resursstarka och verbala i mindre omfattning drabbas av trafikens störningar än andra områden. Det leder till en snedfördelning av upprustning, till exempel miljöförbättringar, vilket är diskriminering. Det är inte acceptabelt. Exempel där hänsyn till de boendes livsmiljö inte tagits är E18 utmed Järvafältet och placeringen av Förbifart Stockholms tunnelmynningar.

Återställ trafikskadad natur

Naturmiljöer som har skadats av utsläpp eller vägbyggen ska så långt som möjligt återställas. För att återskapa avskurna natursamband ska det utredas var möjliga platser finns där gröna övergångar i form av ekodukter över vägar och järnvägar kan göras. Stockholms sjöar förorenas av trafiken. I Miljöpartiets miljösjörensatsning ingår rening av stadens utsläpp till sjöarna genom att anläggningar för lokalt omhändertagande av dagvatten införs.

Satsning på träd och grön miljö i gaturummet

En stor satsning på plantering och underhåll av gatuträd och skötsel av grön miljö i gaturummet ska genomföras, för att underhålla och utveckla grönskan i staden. Trädunderhållet i staden är eftersatt och därför behövs plantering av nya träd och underhåll av befintliga. Satsningen på trädplantering ska genomföras i nämndens investeringsbudget.

Arbeta förebyggande för mindre nedskräpning

En viktig del i en trivsamt stadsmiljö är att parker, grönområden, gator och torg hålls rena. Renhållning och sanering av skadegörelse är av stor betydelse men staden måste även arbeta förebyggande. Åtgärder för att minska konsumtionen av engångsförpackningar och öka återvinningen av dessa ska vidtas bl.a. i diskussion med snabbmatsproducenter.

Kommunfullmäktiges mål för nämnden

- Planeringen av trafik i Stockholmsregionen ska utgå från prioritetsordningen gång, cykel, kollektivtrafik och bil
- Trafiken i Stockholm ska vara yteffektiv och klimatsmart
- Fler resande ska komma fram på kortare tid
- Biltrafikens markanspråk ska minska
- Biltrafikens andel ska minska
- Framkomligheten för gång-, cykel-, och kollektivtrafikresenärer ska öka
- Trafiksäkerheten ska öka
- Nämnden ska bidra till att uppnå klimatmålet 2,0 ton koldioxidekvivalenter per invånare och år till 2015 uppnås
- Transporternas koldioxidutsläpp ska minska
- Biltrafikens effekter på luftkvalitet ska minska
- Biltrafikens buller ska minska
- Trafikplaneringen ska vara jämställd

Särskilda åtgärder 2012

- Genomföra omfattande satsningar på cykelbanor i ett sammanhängande nät
- Implementera en styrande parkeringsstrategi
- Prioritera framkomligheten för bussar genom fler bussfiler, trimningsåtgärder och borttagande av parkeringsplatser
- Genomföra dubbdäcksförbud inom hela den zon som omfattas av trängselskatt
- Prioritera säkra skolvägar genom satsningar i den fysiska miljön samt information
- Genomföra trafikflödesräkningar på fler ställen i staden att användas som underlag för arbetet med att minska biltrafiken och dess klimat- och miljöpåverkan.

Renhållningsverksamhet

Nämnden har en central roll i stadens arbete med att kraftigt förbättra avfallshanteringen. Nämnden ska bidra till att förhindra uppkomsten av avfall, att genererat avfall per stockholmare minskar och källsortering och återvinning av material ökar. EU:s avfallshierarki ska styra nämndens arbete. Återvinningsmöjligheterna i staden ska förbättras med fler återvinningsstationer, återvinningscentraler och större möjlighet till källsortering i nära anslutning till fastigheterna. Nämnden ska kraftigt öka insamlingen av organiskt avfall för ökad biogasproduktion. För att öka återanvändning ska nya sätt att främja återbruk prövas.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet

- Förhindra uppkomsten av avfall
- Stockholms klimatpåverkan ska inte vara högre än vad som är hållbart i ett globalt perspektiv

Avfallstaxan som styrmedel

Avfallstaxan utformas så att den än tydligare styr mot minskade avfallsmängder och ökad källsortering och därmed minskad miljöbelastning. Det krävs en kraftig differentiering med lägre avgifter för dem som har små avfallsmängder och högre för dem som inte källsorterar. Det ger incitament för både hushåll och företag att sortera ut matavfall och förpackningar.

Gör biogas av matavfallet

Stockholms matavfall är en värdefull resurs som ska användas för att öka produktionen av biogas. Biogas tillhör idag de minst miljöpåverkande fordonsbränslena och det råder stor efterfrågan på fordonsgas i Stockholm. Idag samlas 5, 75 % av matavfallet in, vilket visar att staden ligger långt efter det nationella målet om att 35 % av matavfallet skulle ha omhändertagits till år 2010. Arbetet med insamling och behandling av matavfall ska intensifieras. Ett system för insamling av matavfall ska utvecklas i hela staden, både för hushåll och för verksamheter. Det kan handla om avfallskvarnar i vissa områden och hämtning i kärl i andra områden, beroende på förutsättningar. Målet är att 70 % av allt matavfall i staden ska omhändertas och rötas år 2014. Trafik- och renhållningsnämnden ska investera i en biogasanläggning för separat rötning.

Infrastruktur för materialåtervinning

En förutsättning för att kunna använda utsorterade material är att mängden utsorterat omhändertaget farligt avfall ökar och blandat avfall minimeras. Det ska vara lätt att lämna olika typer av avfall för alla oavsett förutsättningar. Inriktningen att utveckla den fastighetsnära källsorteringen ska kvarstå. Staden ska fortsätta förbättra Stockholms avfallshantering med moderna fastighetsnära stationer, dels genom samarbete med materialbolagen, dels genom att stadsbyggnadskontoret ska ställa krav på byggföretag och fastighetsägare för installation av fastighetsnära källsortering vid ny- och ombyggnation.

Återvinningsstationer ska finnas som komplement och det kan behövas fler stationer och större behållare. Det krävs en utbyggnad av fasta miljöstationer samt en fortsatt utveckling av den mobila insamlingen av farligt avfall.

Återvinningscentralerna utgör en viktig del i infrastrukturen för avfallshantering. Stockholms stad med sin växande befolkning behöver fler återvinningscentraler för att kunna omhänderta stockholmarnas sorterade avfall. Flera mindre återvinningscentraler kan möjliggöras genom att placera återvinningscentraler i några av stadens 50-tal berggrum som förvaltas av fastighetsnämnden. På alla återvinningscentraler skall det finnas återbruksmöjligheter.

Ett nära samarbete med förpackningsindustrin och återvinningsindustrierna är viktigt. Det behövs även ett mer utvecklat samarbete mellan trafik- och renhållningsnämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden, som är tillsynsmyndighet över producentansvaret samt tillståndsmyndighet för mindre verksamheter. Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska vid tillståndsgivningen ställa krav på att verksamheterna har godkända källsorteringssystem.

Kommunicera för ökad källsortering

Kommunikation och dialog med stockholmarna är avgörande för att uppnå stadens mål för källsortering. Det är viktigt att stadens information till medborgarna sker på ett enhetligt sätt och att den är lättillgänglig. Nämnden ska utveckla det informationsarbetet som rör producentansvarsavfallet och vidareutveckla informationen till stockholmarna och verksamheter, särskilt småföretagare, om var och när de olika avfallsfraktionerna kan lämnas.

Kommunfullmäktiges mål för nämnden

- Minska mängden avfall per stockholmarna i samverkan med förpackningsindustrin, företag och stockholmarna

- Utveckla ett välfungerande system för att samla in hushållens och stadens verksamheters matavfall i samverkan med Stockholm Vatten och stadens bostadsbolag
- Staden ska ha ökat matavfallsinsamlingen till 70 % år 2014

Särskilda åtgärder 2012

- Differentiera avfallstaxan så att den än tydligare styr mot minskade avfallsmängder och ökad källsortering
- Investera i en biogasanläggning för separat rötning

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

15. Miljöpartiets förslag till budget 2012 och inriktning för 2013 och 2014 för **Trafik- och renhållningsnämnden** godkänns.

UTBILDNINGSNÄMNDEN

Genom utbildningsnämnden ska staden erbjuda alla medborgare i Stockholms stad goda lärandemiljöer och bra utbildning oavsett anordnare.

Miljöpartiet utgår från att alla barn och unga i grunden är aktiva och kreativa individer, med förutsättningar att bli solidariska, ansvarstagande och kärleksfulla vuxna. Genom skol- och utbildningspolitiken ska Stockholms stad skapa förutsättningar för ett meningsfullt lärande och nyfikenhet på framtiden. I dag ökar kunskapssegregationen i Stockholm, elever får inte tillgång till det stöd som behövs, och skillnaderna mellan dem som lyckas i skolan och dem som inte lyckas växer. Det är en utveckling som måste vändas.

Det behövs bättre förutsättningar för stadens skolor och enskilt drivna förskolor att anpassa undervisningen efter elevernas förutsättningar, behov, intressen och erfarenheter. Vi vill se en skola som präglas av förtroendefulla relationer, som knyter an till elevernas verklighet, och som kontinuerligt ger återkoppling på de arbetsinsatser och den utveckling som sker. En skola som det är spännande att gå till varje dag, där det ofta händer något som är stimulerande och kul och där både personal och elever känner sig delaktiga. En skola som har levande kontakter med omvärlden, både i närsamhället och globalt.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet:

- Förskolor och skolor i Stockholm ska ge barn vad de behöver för att må bra, lära och utvecklas i en global värld
- Stockholms gymnasieskolor ska erbjuda alla elever en meningsfull utveckling som förbereder för livet, arbetsliv och vidare studier
- Barn och unga ska ha möjlighet att göra sin röst hörd

En skola för alla

Mer modersmålsundervisning

Undervisningen i skolan ska ha en global utgångspunkt och relatera till elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kompetenser. Det handlar delvis om handledning och ämnesundervisning på det språk eleven kan bäst men också om att utforma undervisningen utifrån sådant som eleven kan relatera till. En särskild satsning på integrerad modersmålsundervisning ska göras inom staden. Andra modersmål än svenska ska ses som en tillgång i skolan och som en resurs för den enskilda elevens lärande. Tvåspråkig undervisning ska öka i staden. Studieresultat och hög frånvaro bland romska barn visar att skolan inte förmått ge dessa barn rätt förutsättningar. För att ge romska barn bättre möjligheter att delta i och tillgodogöra sig undervisningen ska fler romska vuxna anställas i skolan.

Säkra det särskilda stödet

Alla elever ska få förutsättningar att nå så långt de bara kan i skolan. De åtgärdsprogram som upprättas för elever i behov av särskilt stöd ska ta sikte på skolans mål och elevens potential. Det är skolan som ska ge eleven förutsättningar att lyckas och åtgärdsprogrammen ska tydligt redogöra för hur skolan kan stödja eleven att nå målen. Över 35 procent av fallen där Skolinspektionen riktar kritik mot Stockholm gäller just

särskilt stöd och det kan vi inte acceptera. Staden måste garantera att samtliga rektorer har den kompetens som krävs för att säkerställa varje elevs rätt till utbildningsstöd. Den kompetens som finns inom staden och St Örjans rektorsområde ska värnas. Med tidigt stöd skapas bättre förutsättningar för ett livslångt lärande. Stadens verksamheter för årskurserna 1-3 ska omfattas av en särskild satsning på specialpedagoger och speciallärare.

Tillgänglig skola

Skolan ska vara tillgänglig för alla. Det handlar inte bara om att alla ska ta sig in i lokalerna, utan också kunna ta till sig det som sägs i lokalerna. Den satsning som görs på tillgänglighetsanpassning är bra, men kompletteras med en akustiksatsning. Lärare inom staden ska vid behov erbjudas kompetensutveckling i hur man möter elever med funktionsnedsättningar.

Lika rättigheter

Skolan ska vara en plats där alla har lika rättigheter. Det kan endast ske genom ett medvetet, aktivt normkritiskt arbete och ett aktivt arbete mot diskriminering. Skolorna ska välja läromedel som har ett normkritiskt angreppssätt. Skolorna ska ges ekonomiskt utrymme att prioritera arbetet för lika behandling och mångfald. Särskilt arbetet med att göra elever, föräldrar och pedagoger delaktiga i likabehandlingsplanen ska prioriteras. Pedagogiken ska utgå från ett normkritiskt förhållningssätt och alla grundskolor och gymnasieskolor ska använda genuspedagoger i sitt arbete.

Sverige har kritiserats av FN för att inte leva upp till Barnkonventionen. Detta gäller till exempel barns rätt till utbildning (artikel 28) och skydd mot diskriminering (artikel 2). Att papperslösa ska ha rätt till skolgång sägs också tydligt i överenskommelsen mellan Miljöpartiet och regeringen. Stockholms stad ska garantera att barn som lever gömda i Stockholm inte nekas skolplats.

God lärande- och arbetsmiljö

Ledarskap och utvecklingsarbete

Ledarskapet i skolan, från rektor ned till enskild lärare, är avgörande för att långsiktigt säkra kvaliteten i undervisning och utbildning. Lärares förutsättningar till fortbildning, karriärmöjligheter och löneutveckling hänger samman och måste satsas på samfällt. Lärarnas arbetsglädje är elevernas framtidsmöjligheter. Lärare i Stockholms stad förväntas samarbeta med varandra och arbetet ska organiseras så att det ständigt pågår pedagogiskt utvecklingsarbete med forskningsanknytning. Rektors ansvar är att skapa de bästa förutsättningarna för en bra lärandemiljö och arbetsmiljö för alla elever och lärare. Detta kan inte nog lyftas fram och stödjas. Särskilt duktiga lärare som kan och vill ta ett större ansvar för skolutvecklingen ska bland annat kunna arbeta för att jämna ut de skillnader som uppstår mellan klassrum eller mellan olika skolor i staden. Det arbete som staden påbörjat med karriärtjänster behöver utökas och intensifieras. Även förskolan har behov av ett sådant system.

En trygg skola

Skolans medarbetare är gemensamt ansvariga för arbetsklimat och likabehandling. Hela skolan behöver involveras i främjande och förebyggande arbete. Mobbning eller annan kränkande behandling ska inte förekomma. Ingen ska behöva vara rädd eller orolig i skolan. Enskilda elever ska inte skuldbeläggas och pekade ut som problem.

Elevhälsa

En elevhälsa med goda resurser krävs för att ge alla elever en meningsfull och hanterbar skola. Skollagen som började gälla den 1 juli 2011 ställer höga krav på tillgång till elevhälsa. Staden ska aktivt verka för att elevhälsan ska vara mer tillgänglig och lägga stor vikt vid det förebyggande arbetet. Staden ska ta fram mål och indikatorer för att öka elevers välbefinnande och minska upplevelsen av stress och ångest i skolan.

Utvecklad studie- och yrkesvägledning

Skolans studie- och yrkesvägledning spelar en stor roll för att rätt förutsättningar ska ges vid val av enskilda kurser, framtida utbildning eller yrkesval. För att minska avhoppet i gymnasiet kommer en förstärkning vara viktig, inte bara i gymnasiet utan också i grundskolan. Den nya skollagen har förtydligat kravet på studie- och yrkesvägledning för huvudmännen. Studie- och yrkesvägledningen ska utvecklas i linje med Skolverkets allmänna råd. Skolorna ska aktivt verka för att elevernas framtida utbildning och yrkesval bidrar till att bryta den könssegregerade arbetsmarknaden.

Stort elevinflytande

Elevinflytande är inte bara en del av lärandet utan en del av en medveten skolutveckling. Skolan ska vara demokratisk och såväl elever, som föräldrar och medarbetare ska ha verkligt inflytande i skolans styrning och verksamhet. Elevinflytande ska utgå från att elever organiserar sig på sina egna villkor. Goda exempel ska lyftas fram i staden.

Återkoppling och dialog

Kontinuerlig återkoppling och stöd i den enskilda elevens utveckling mot skolans mål är avgörande för en meningsfull skola. Lusten att lära och förståelsen för det egna lärandet bygger på att det finns en bra dialog mellan elev, lärare och hemmet. Dialogen ska kompletteras med framåtsyftande skriftlig information. Arbetet med att utveckla arbetet med bedömning inom staden ska fortsätta och fördjupas.

Omsorg om människor och miljö

Bra lokaler och omsorgsfullt tillagad, ekologisk och närproducerad skolmat ska vara en självklarhet. Minst 40 % av livsmedlen i skolmaten ska vara ekologiska och det ska finnas fler tillagningskök. För att uppmuntra fler skolor att integrera miljö och hållbar utveckling i undervisningen är Håll Sverige Rents certifiering Grön Flagg ett bra verktyg. När luften är dålig i klassrummet försämras förutsättningarna för lärandet. Istället kommer huvudvärk, allergier och koncentrationssvårigheter. Inomhusmiljön är viktig både för elevernas fysiska välmående, men också för deras utveckling och lärande. Det handlar om arbetsmiljön för alla elever, men också för lärare och annan personal. En säker skolväg ska främjas genom såväl arbete med attityder som fysisk planering. Fler föräldrar och barn ska motiveras att cykla eller gå till skolan. Arbetet med säker skolväg ska ske i samarbete med trafik- och renhållningsnämnden.

Resursfördelning

Skolans resurser ska fördelas så att pengar hamnar där de bäst behövs. Den nya fördelningsnyckel som utbildningsnämnden beslutat om möjliggör att en högre andel av skolans resurser fördelas efter socioekonomiska kriterier. Det är tydligt att skolor och elever når olika resultat mellan olika områden, skillnaderna är alltför stora. Stockholms stad ska motverka den ökade kunskapssegregationen. Det socioekonomiska tilläggsanslaget för grundskolan höjs med samma andel som grundschablonen, (pris- och lönekomensation 2,4 %).

Främja läsutveckling

Läsutvecklingen måste följas upp genom hela skoltiden. Den är god de första åren, framförallt för att vi har god kvalitet i så många av våra förskolor. Men vi behöver utveckla det läsfrämjande arbetet efter årskurs 3. När ämnena i skolan blir mer komplexa behöver läsutvecklingen också specialiseras. Vi vill se ett sammanhållet utvecklingsarbete med lässtrategier i skolan för årskurserna 4-6. Barns och ungas minskande läsande får långsiktiga konsekvenser och en aktiv samverkan mellan skolorna och skolbiblioteken behövs för att vända den trenden.

Skolbibliotek

Den nya skollagen fastställer kravet att alla skolor ska ha tillgång till skolbibliotek. Det är viktigt att inte begränsa det kravet till en samling böcker, utan även se vikten av tillgång till skol- och lärarbibliotekarier. För att elevens självständiga lärande ska bli meningsfullt behövs det också personal med expertis i informationshantering och källkritik. Skolbiblioteket ska vara en del i elevernas lärande och skolans verksamhet.

Minska avhoppet från gymnasiet

Stockholms stad ska ha ett medvetet och dokumenterat arbetssätt för att minska avhoppet i gymnasiet. Det är viktigt att skolan tar ansvar och ger stöd i syfte att även främja elevers närvaro i undervisningen. Framförallt eftersom vi vet att elevers studieavbrott i många fall föregås av hög frånvaro. Det behövs en gemensam bild av vilka faktorer som påverkar eleven i beslutet att inte fullfölja sin gymnasieutbildning. Utifrån detta ska det sedan tas vidare steg för att initiera ett tydligare arbetssätt ute på de enskilda skolorna.

En skola för framtiden*God kvalitet oavsett anordnare*

Genom utbildningsnämnden ska staden erbjuda alla medborgare i Stockholms stad goda lärandemiljöer och bra utbildning oavsett anordnare. Vi tror att en mångfald av huvudmän inom utbildningsverksamheten stärker och utvecklar skolan och eleverna. För oss har huvudfrågan alltid varit att verksamheten ska vara av god kvalitet, inte så mycket vem som driver verksamheten. Stockholms elever ska ha rätt till en lokal skola och därför ska det finnas minst en kommunal skola i varje stadsdelsnämnd.

Lärande för morgondagen

De elever som idag går i skolan ska förberedas för en framtid som vi inte till fullo känner till. Morgondagens jobb finns ännu inte utan ska skapas och utvecklas av dem som ännu inte tagit studenten. Skolan måste därför jobba även med det som inte är direkt mätbart. Initiativförmåga, kreativitet, tillit till sin egen förmåga, empati, samarbete och ansvars känsla är kompetenser som ska kunna utvecklas i skolan.

Demokratisk dialog och utvecklingsarbete

Miljöpartiet vill se en utveckling där de erfarenheter och lärdomar som växer fram i skolan tas till vara när politiken formulerar nya uppdrag. En konstruktiv dialog mellan utbildningsnämnden och det lokala skolans olika aktörer saknas idag men den behövs. Det är viktigt att bygga upp ett styrsystem där politiska utvecklingsinitiativ och skolans egna utvecklingsinitiativ förstärker varandra. Skolan är bland det viktigaste vi har att styra över i staden och verksamheten upptar hälften av stadens totala budget. När beslut rätten om skolan flyttade från stadsdelsnämnderna till en central nämnd förlora-

des värdefulla kontakter med verksamheten i stadsdelsnämnden. Besluten om skolan hamnade dessutom väldigt långt från de människor som berörs av besluten. Genom en försöksverksamhet med beredningar för olika grundskoleområden, med medlemmar ur utbildningsnämnden och berörda stadsdelsnämnden ska fler involveras i utvecklingen av stadens skolor. Kontakten mellan stadsdelarna och den centrala nämnden ska stärkas.

Skolbarnomsorg när det behövs

Skolbarnomsorgen/fritids ska möta den verklighet som många av Sveriges föräldrar lever i och vara tillgänglig även på kvällar, nätter och helger. Ett modernt samhälle med en flexibel arbetsmarknad förutsätter att alla oavsett kön kan arbeta oberoende av om man är samboende eller ensamstående förälder. Därför ska skolbarnomsorg på så kallad obekväm arbetstid ingå i barnomsorgsgarantin.

Kommunfullmäktiges mål för nämnden

- Kunskapssegregationen ska motverkas med aktiva åtgärder
- Skolan ska bättre bidra till utvecklingen av kompetenser som initiativförmåga, empati, kreativitet, ansvarskänsla och tillit till den egna förmågan
- Kontakten mellan stadsdelarna och den centrala nämnden ska stärkas
- Avhoppet i gymnasiet ska minska genom medvetet och dokumenterat arbetsätt
- Skolbarnomsorg ska vara tillgänglig även på kvällar, nätter och helger
- Modersmålsundervisningen ska öka och utvecklas
- Skolmaten ska till 40 % bestå av ekologiska livsmedel
- Elevinflytandet ska öka
- Pedagogiken ska ha ett normkritiskt förhållningssätt och genuspedagoger ska användas i grund och gymnasieskolor

Särskilda åtgärder för 2012

- Stadens verksamheter för årskurserna 1-3 ska omfattas av en särskild satsning på specialpedagoger och speciallärare
- Fler romska vuxna ska anställas i skolan
- En särskild fortbildningssatsning i normkritisk pedagogik ska genomföras
- Alla grundskolor och gymnasieskolor ska använda genuspedagoger i sitt arbete
- Arbetet med att tillgänglighetsanpassa skolan ska kompletteras med en akustiksatsning
- Skapa ett sammanhållet utvecklingsarbete med lässtrategier i skolan för årskurserna 4-6
- Utvecklingsarbetet för bättre bedömning och återkoppling i skolan ska fördjupas
- Studie och yrkesvägledning i grundskolan ska vara föremål för kvalitetshöjande insatser

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

16. Miljöpartiets förslag till budget 2012 och inriktning för 2013 och 2014 för **Utbildningsnämnden** godkänns.

ÄLDRENÄMNDEN

Äldrenämnden ansvarar för det kommunövergripande som gäller äldreomsorg, och för samordning och utveckling av äldreomsorgen. Äldrenämnden samordnar planeringen av vård- och omsorgsboenden och servicehus. Nämnden ska samverka med frivilligorganisationer och svara för kompetensutveckling för personalen i äldreomsorgen. Det behövs fler kategoriboenden, en jämställd äldreomsorg och satsningar på kompetensutveckling för äldreomsorgspersonalen, det gäller till exempel språk och hbtq-kompetens.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet:

- Stockholm ska präglas av öppenhet, mångfald och jämställdhet samt garantera allas lika rättigheter och möjligheter
- De i behov av kommunens service och omsorg ska få rätt insatser av god kvalitet
- Stockholm ska vara en trygg stad
- Stockholmarens hälsa ska främjas och stärkas

Det råder en stor skillnad mellan tillgång och efterfrågan på vård- och omsorgsboenden och korttidsboenden. En utvärdering av servicehusen och trygghetsboendena bör göras. Omvandlingen av servicehus till trygghetsboenden bör stoppas i avvaktan på denna.

En del platser i servicehus bör uppgraderas till vård- och omsorgslägenheter. Det är rationellt att ha båda i samma byggnad. Biståndsbedömningen är idag för hård när det gäller att få plats i servicehus och vård- och omsorgsboenden. Många äldre tvingas bo kvar för länge i det egna hemmet trots stora funktionsnedsättningar som följd av hög ålder eller sjukdom.

För att kunna erbjuda en verklig valfrihet måste staden öka byggandet så att antalet platser i servicehus, vård- och omsorgsboenden, demensboenden och trygghetsbostäder täcker hela behovet. Det finns ett ökat behov av kategoriboenden, exempelvis med inriktning mot kultur, språk eller hbtq. Önskemål att starta äldreboenden som sociala företag ska bejakas. Det ska finnas olika former av boende för äldre runt om i staden; kommunala, socialkooperativa och privata. Det är viktigt att det finns tillgång till kommunalt äldreboende i alla stadsdelar, eftersom det för många är en viktig del av valfriheten att kunna välja detta.

Nämnden ska säkerställa att personalens behov av god arbetsmiljö och kompetensutveckling garanteras, att alla, oavsett kön, ges likvärdig och jämställd omsorg samt att valfriheten för äldre avseende biståndsinsatser ökar. Dokumentation och rutiner inom äldreomsorgen behöver förbättras och verksamheten ska kvalitetssäkras. Det är mycket allvarligt när hemtjänsten till exempel inte förmår att ge de sjuka deras medicin i rätt tid. Kontrollen av verksamheterna behöver skärpas.

För många av de äldre som har valt kommunal hemtjänst, är det ett stort värde i sig att ha kommunen som utförare av hemtjänsten - det upplevs som en trygghet och garanti för kvalitet. Samtliga stadsdelsnämnder ska ha hemtjänst utförd i kommunal regi men också hemtjänst utförd på entreprenad eller av andra icke-kommunala utförare.

Det har uppstått en skillnad mellan de kommunalt utförda och de entreprenörsdrivna hemtjänstenheterna när det gäller personalens utbildning, möjlighet till vidareutbild-

ning och andel som har tillsvidare- eller visstidsanställning där den genomsnittliga entreprenörsdrivna utföraren har betydligt lägre snitt än den kommunala. För den som har hemtjänst är det svårt att känna till dessa skillnader. Stockholms stad måste göra allt som krävs för att all hemtjänst som erbjuds, oavsett utförare, håller så hög kvalitet som möjligt. Det behövs därför nya riktlinjer för upphandling av hemtjänst, där följande parametrar ingår: andel personal med undersköterskeutbildning, möjlighet till vidareutbildning och andel personal som har tillsvidare- eller visstidsanställning.

Undernäring är ett utbrett problem inom äldreomsorgen, både för dem som har hemtjänst samt för dem som bor på äldreboenden. Det beror inte enbart på näringsvärdet i maten, utan även hur den smakar. Fabriksmaten ska ersättas med lokalt tillagad mat, som i allt högre utsträckning ska vara ekologisk.

Äldre ska ges möjlighet att tala sitt modersmål med personal inom hemtjänst och äldreboenden. Allt fler äldre i Stockholm har ett annat modersmål än svenska, och riskerar att ju äldre de blir tappa mycket av sitt svenska språk. Staden bör inventera behovet av olika språkliga och kulturella kompetenser, och satsa på ett internationellt språk- och kulturlyft för personalen i äldreomsorgen. Detta skulle leda till både högre livskvalitet för de äldre och en kvalitetshöjande satsning för personalen, vilken också kan höja statusen och få anställda att vilja stanna inom yrket.

Alla stadens äldreboenden ska ha hbtq-kompetens så att alla äldre kan känna sig trygga och respekterade. Därutöver ska det vara möjligt att välja ett äldreboende särskilt för hbtq-personer för att garantera att alla ska kunna leva öppet livet ut.

Samarbetet mellan äldreomsorg, socialtjänst och landstingets olika vårdgrenar behöver utvecklas och ska utgå från den enskildes behov. Frivilligorganisationer är mycket viktiga som komplement inom omsorgen och ska ges ökat stöd.

Kommunfullmäktiges mål för nämnden

- Riktlinjerna ska tydligt ange möjligheten att själv styra över biståndsinnehåll
- All personal i äldreomsorgen ska ha hbtq-kompetens

Särskilda uppdrag 2012

- Utvärdering av servicehus och trygghetsboenden
- Nya riktlinjer för upphandling av hemtjänst tas fram, där parametrar ingår om andel personal med undersköterskeutbildning, möjlighet till vidareutbildning och andel personal som har tillsvidare- eller visstidsanställning
- Satsning på internationellt språk- och kulturlyft för personalen i äldreomsorgen

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

17. Miljöpartiets förslag till budget 2012 och inriktning för 2013 och 2014 för **Äldrenämnden** godkänns.

ÖVERFÖRMYNDARNÄMNDEN

Överförmyndarnämnden medverkar till att utse god man, förvaltare eller förmyndare åt personer som är i behov av hjälp. Det kan handla om människor som på grund av ålder eller psykisk funktionsnedsättning inte kan bevaka sina rättigheter. Handläggningstiderna behöver kortas och en modernisering behövs för att överförmyndarnämnden ska nå målet att vara en 24-timmarsmyndighet.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet:

- Stockholm ska präglas av öppenhet, mångfald och jämställdhet samt garantera allas lika rättigheter och möjligheter.
- De i behov av kommunens service och omsorg ska få rätt insatser av god kvalitet
- Stockholm ska vara en trygg stad

Överförmyndarnämndens verksamhet har de senaste åren präglats av en eftersatthet när det gäller digitalisering och användande av ny teknik. Bland annat detta har lett till alldeles för långa handläggningstider, vilket också kritiserats av Justitieombudsmannen (JO). Det behövs ett tillskott av resurser för att vända utvecklingen, komma ikapp och för att kunna nå målet om en 24-timmarsmyndighet.

För att undvika jävssituationer ska överförmyndarnämnden inte kunna utse en person, som är personlig assistent för någon, att också bli företrädare eller god man för den samma.

Kommunfullmäktiges mål för nämnden

- Verksamheten ska bedrivas professionellt och modernt
- Överförmyndarnämnden ska leva upp till målet att vara en 24-timmarsmyndighet

Särskilda uppdrag 2012

- Uppföljning av digitaliseringen inom nämndens verksamhet

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

18. Miljöpartiets förslag till budget 2012 och inriktning för 2013 och 2014 för **Överförmyndarnämnden** godkänns.

CENTRAL MEDELSRESERV

I Central medelsreserv: 1. *Till kommunfullmäktiges förfogande för oförutsedda behov* reserveras 5,0 mnkr.

I Central medelsreserv: 2. *Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov* reserveras 687,5 mnkr främst för följande ändamål:

- Insatser för hemlösa
- Sommarkoloniverksamhet inkl. LSS-kollo
- Gemensam förskolekö
- Socialpsykiatri
- Ökad satsning på demensvård. I samband med ärendet "Nämndernas verksamhetsplaner med budget 2012" fördelas 50,0 mnkr för detta ändamål
- Feriearbeten inom kyrkogårdsnämnden
- Hemtjänst, avgiftssystem
- Resultatenheter
- Oförutsedda behov
- Skötsel av naturreservat
- Samhällsinformatörer 7 mnkr
- Traineeprogram 1 mnkr
- Antidiskrimineringsbyråer 1,5 mnkr

Vidare reserveras 1 054,1 mnkr i Central medelsreserv: 3. *Till kommunstyrelsens förfogande för prestationsförändringar* inom förskola, skolbarnsomsorg, grundskola, gymnasieskola, särskola, svenskundervisning för invandrare (sfi), flyktingmottagande, vårdnadsbidrag samt stöd och service till personer med funktionsnedsättning.

I Central medelsreserv: 4. *Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda investeringsutgifter* har utgifter om 550,0 mnkr reserverats för planerings- och genomförandeprojekt avseende investeringar för följande ändamål:

- Förändringar mellan åren i redan beslutade investeringsprojekt som inte kan finansieras genom omprioriteringar inom nämndens investeringsplan
- Nya prioriterade investeringsprojekt vars finansiering inte kan vänta till budget 2013 och som inte kräver genomförandebeslut av kommunfullmäktige, genom att de inte är av strategisk vikt eller principiell karaktär
- Tillgänglighetsinvesteringar

Miljöpartiets förslag till kommunfullmäktige

19. Till **Central medelsreserv** reserveras följande belopp för år 2012 med fördelning enligt budgetförslaget i denna titel.

19.1 Till kommunfullmäktiges förfogande för oförutsedda behov reserveras 5,0 mnkr.

19.2 Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov reserveras 687,5 mnkr.

19.3 Till kommunstyrelsens förfogande för prestationsförändringar inom förskola, skolbarnsomsorg, grundskola, gymnasieskola, särskola, sfi, flyktingmottagande, vårdnadsbidrag samt stöd och service till personer med funktionsnedsättning reserveras 1033,0 1 mnkr.

19.4 Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda investeringsutgifter reserveras 550,0 mnkr.

FINANSFÖRVALTNING

Förslag till budget 2012 och inriktning för 2013 och 2014

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

Miljöpartiets förslag

- 20.1.1 Ram för kommunkoncernens totala externa upplåning samt ram för utlåning till och borgensteckning för bolagen fastställs i Finanspolicy för kommun-koncernen Stockholms stad.
- 20.1.2 Kommunstyrelsen får i uppdrag att i samband med den årliga översynen av finanspolicyn uppdatera de finansiella risklimiterna utifrån aktuella finansi-ella förutsättningar.
- 20.2 Kommunal inkomstskatt utdebiteras med kronor 17,88 per skattekrona för att fylla stadens uttaxeringsbehov för 2012.
- 20.3 Begravningsavgift utdebiteras med kronor 0,08 per skattekrona för 2012.
- 20.4 Internräntan fastställs till 2,75 procent för 2012.
- 20.5 Regler för ekonomisk förvaltning fastställs enligt bilaga 8.
- 20.6 I övrigt godkänna detta förslag till budget 2012 och inriktning för 2013 och 2014 för Finansförvaltningen.

MODERBOLAGET STOCKHOLMS STADSHUS AB

Bolagets uppgifter och allmänna inriktning

Stockholms Stadshus AB har en sammanhållande funktion för merparten av Stockholms stads aktiebolag. Bolaget är moderbolag i en koncern som består av 16 aktiva dotterföretag eller underkoncerner. Bolaget ansvarar för styrning och uppföljning av dotterbolagens verksamhet utifrån kommunfullmäktiges inriktningsmål och direktiv. Bland kommunfullmäktiges direktiv ingår att svara för övergripande utveckling, strategisk planering, löpande översyn och omprövning, utöva ekonomisk kontroll och uppföljning, utveckla styrformer och samspelet mellan ägare, koncernledning och dotterbolag.

Ett grundläggande skäl för att ha stadens bolag samlade i en koncern är att det ger samlad överblick över företagets verksamhet och möjliggör resursoptimering, inte minst finansiellt.

Den strategiska inriktningen och de operativa besluten ska ha sin utgångspunkt i stockholmarnas långsiktiga intressen. Förvaltningen av tillgångarna inom bolagssektorn ska ske på ett ansvarsfullt och effektivt sätt. Stockholmarnas kapital ska inte utsättas för några spekulativa affärsrisker.

Koncernstyrelsen ska fatta de principiella beslut som krävs för att kommunfullmäktiges mål ska nås. Dotterbolagens styrelser och verkställande ledningar har det operativa ansvaret för att kommunfullmäktiges beslut verkställs.

Mål och ägardirektiv

- De övergripande ägardirektiven ska implementeras i dotterbolagen
- Vision 2030 om det moderna, mänskliga och miljövänliga Stockholm ska uppfyllas enligt Miljöpartiets förslag
- Koncernen och dotterbolagen ska aktivt delta i arbetet för att Stockholm ställs om till en miljövänlig och klimatsmart stad
- 1 miljard ska användas från det fria egna kapitalet för investeringar i en biogasanläggning för matavfall och källsortering och för att återställa miljöskadade områden.
- Alla bolag ska köpa in el märkt med Bra Miljöval
- Alla bolag ska arbeta för att inneha förnyelsebar, egenägd el eller köpa förnyelsebar och egenproducerad el för den egna fastighetsdelen
- De aktiva åtgärder som genomförs för att stimulera ombildning i bostadsbolagen ska avvecklas
- Stockholmarnas insyn i och möjlighet att delta i de politiska beslutsprocesserna i samtliga bolag ska öka
- Bolagen ska föra ett aktivt och långsiktigt, normkritiskt och intersektionellt arbete integrerat i den ordinarie verksamheten för att motverka maktstrukturer som upprätthåller normer kring kön, etnicitet, ålder, funktionalitet, könsidentitet, könsuttryck eller sexualitet
- Arbeta för en stor mångfald, på alla nivåer, bland samtliga bolags anställda med avseende på kön, etnicitet, ålder, funktionalitet, könsidentitet, könsuttryck och sexualitet
- Verka för att avskaffa osakliga löneskillnader beroende på kön, etnicitet, ålder, funktionalitet, könsidentitet, könsuttryck och sexualitet

- Medverka i en inventering av stadens tak (i samarbete med privata fastighetsägare och bostadsrättsföreningar) för att utreda vilka som är lämpliga för solenergi och vindkraft
- Ta fram en plan för att utnyttja stadens tak för solenergi med mål för kommunala och privata fastigheter.
- Alla bolag ska inventera och successivt ta bort parkeringsplatser vid respektive bolags arbetsplatser samt aktivt arbeta för att personalens arbetsresor görs med kollektiva färdmedel.
- Ta fram en strategi för hur lokal arbetskraft kan användas vid nyproduktion och upprustning med inspiration från ”Södertäljemodellen”

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

21. Miljöpartiets förslag till mål och ägardirektiv för 2012-2014 för **Koncernen Stockholms Stadshus AB** godkänns.

BOSTADSBOLAGEN

Gemensamt för de tre bostadsbolagen

Stadens tre bostadsbolag ska äga och förvalta hyresbostäder inom Stockholms stad samt bidra med nyproduktion av bostäder. Gemensamt för bolagens arbete är att det ska präglas av ett ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbart perspektiv.

Uppdrag

De kommunala bostadsbolagen ska vara socialt, ekologiskt och ekonomiskt livskraftiga och leda utvecklingen mot framtidens klimatsmarta och miljövänliga boende. I egenskap av demokratiskt ägda företag ska bostadsbolagen verka för ett antal allmännyttiga mål. De ska bidra till Stockholms försörjning av bra bostäder. De har en särskild roll att säkerställa att till exempel personer med utländsk bakgrund, ensamstående, ungdomar och människor med knappa resurser inte diskrimineras på bostadsmarknaden.

Modernt, mänskligt och miljövänligt boende

Allmännyttan ska vara till för alla! Alla har rätt till en god bostad, oavsett ekonomiska eller sociala resurser. Bostadsbolagen ska leda utvecklingen mot ett tryggt, varierat, jämlikt och miljövänligt boende. Miljöhänsyn och klimatmedvetenhet liksom integrations- och genusperspektiv ska genomsyra förvaltning och nyproduktion.

Bostadsbolagen ska vara ledande när det gäller social inkludering och aktivt jobba med trygghet och levande närsamhälle. En god hyresvärd involverar sina hyresgäster att tillsammans skapa trivsel och social utveckling som leder till flera lokala arbetstillfällen.

Det behövs ett ökat helhetsperspektiv och mångfald i nyproduktionen. Vid planering av nya bostäder utgår de allra flesta nybyggnationer från kärnfamiljsnormen, trots att denna boendekonstellation är i minoritet. Det gör att det saknas en mångfald i lägenhetsutbudet. Nyproduktionen ska vara inriktad på att bygga lägenheter för unga, studenter, nyanlända, hemlösa och andra grupper utan stora resurser. Inriktningen vid byggandet av nya bostäder bör vara flexibla planlösningar där ändringar i rumssammansättning snabbt kan göras efter de boendes önskemål och behov.

Idag är små lägenheter, särskilt små ettor och tvåor samt studentbostäder, starkt underrepresenterade i bostadsprojekten. I planeringen av nya bostäder ska minst 20 % av nyproduktionen utgöras av små lägenheter för unga och studenter. Dessa bostäder ska vara yt- och kostnadseffektiva.

Bolagen ska bygga klimatsmarta hus med låg energianvändning och goda möjligheter för de boende att leva miljövänligt. Energikraven vid nyproduktion måste skärpas, passivhusstandard ska vara norm. Det innebär att nya hus inte ska förbruka mer än 45 kWh/kvm/år exklusive hushållsel. Bostadsbolagen bör även se över möjligheterna att bygga plushus, det vill säga hus som producerar energi med hjälp av solceller, solfångare och minivindkraftsverk.

Energikraven för miljonprogrammets renovering är för låga. Inom ramen för det delvis nationellt finansierade projektet "Hållbara städer" ska man sänka energinivån från dagens ca 188 kWh/kvm till 88 kWh/kvm. Projektet gäller dock enbart några utvalda miljonprogramshus. Miljöpartiet i Stockholm anser att denna nivå ska vara norm för

hela miljonprogrammets upprustning och energieffektivisering. Miljonprogrammets kulturhistoriska värden måste beaktas vid en upprustning.

Staden ska stoppa ombildning i innerstad, närförort och i områden med upprustningsbehov. Allmännyttans bestånd i Stockholm minskar genom ombildningar och försäljningar som sker utan tillräcklig demokratisk förankring. Det är en politik som garanterat försvårar bostadsförsörjningen och ökar segregationen i Stockholm och där kvinnor, ungdomar, nyanlända och hemlösa är de största förlorarna. Ombildning och försäljning ska omedelbart avbrytas i innerstaden, närförort och i områden med upprustningsbehov. Ombildningen av hyresrätter innebär att innerstaden utvecklas till ett segregerat område där bara resursstarka människor har råd att bo. I ytterstaden pressas människor, bland annat med erbjudanden om dyra lån, att köpa sina lägenheter som ofta har omfattande renoveringsbehov på grund av bristande underhåll. Försäljning till privata fastighetsvärdar ska inte ske utan hyresgästernas samtycke.

Miljöpartiet vill ha blandade upplåtelseformer i hela Stockholm, men politiken ska utgå från stockholmarnas åsikter och inflytande i sitt eget boende. Stadens bostadsbolag ska bedriva en sund fastighetsförvaltning i syfte att uppnå blandade upplåtelseformer. En sund fastighetsförvaltning inbegriper, förutom att förvärva bostadsfastigheter och att överlåta allmännyttiga bostäder till privata fastighetsförvaltare, att göra sunda avvägningar om när en försäljning är lämplig. En faktor som alltid måste beaktas är den rådande bostadssituationen och rådande konjunkturläge. Reglerna om bostadskö/poäng måste ses över vid överlåtelser av fastigheter.

Centrum i ytterstaden

Lokaluthyrning för småföretagare till överkomliga priser är en del i arbetet för bra boendemiljöer främst i ytterstadsområden. Bolagen ska aktivt underlätta för att näringsidkarna ska få bra och stabila spelregler och utreda hur genomströmningen av kunder kan förbättras i ytterstadens centrum. Åtgärder ska genomföras för att kundunderlaget i dessa centra ska öka.

Utveckla den kooperativa hyresrätten

Allmännyttan ska utveckla den kooperativa hyresrätten som innebär större inflytande för hyresgästerna över sitt boende. Det är viktigt att staden finner lämpliga finansieringsformer för intresserade. Även andra former av brukarinflytande är viktiga att utveckla. Fler kollektivhus ska byggas i staden. För många äldre kan kollektivhus vara en bra lösning för att öka möjligheterna till samvaro och service.

Barn får inte vråkas

Allmännyttan ska ta ansvar för att inte människor utesluts från boende genom förebyggande arbete för att minska antalet vräkningar och avhysningar. Barn är en särskilt utsatt grupp vars intressen alltid måste komma i första rummet. Bostadsbolagen ska införa en policy att barnfamiljer inte får vråkas.

Det behövs krafttag för att på allvar kunna minska hemlösheten i Stockholm. I ett nytt uppdrag ska Stiftelsen Hotellhem kunna erbjuda fasta lägenhetskontrakt och, när så behövs, skraddarsytt stöd till människor som annars inte kommer in på bostadsmarknaden. De allmännyttiga bolagen ska besluta att årligen överlämna ett fast antal lägenheter, ytterligare 100 lägenheter per bolag och år, till Stiftelsen Hotellhem.

Kompiskontrakt

De allmännyttiga bolagen ska erbjuda unga mellan 18 och 30 år möjligheten att teckna kontrakt på ett rum plus del av gemenskapsytorna i en lägenhet. Hyresgästernas sammanlagda inkomst ska räknas vid inkomstprövningen inför inflyttning, vilket gör

att personer med lägre individuella inkomster kan få tillfälle att hyra. Vid utflyttning sägs bara den individuella delen upp och inte hela lägenheten. Kompiskontrakt underlättar för vänner som vill bo ihop men ändå vill ha friheten att flytta när man vill utan att det påverkar vännernas möjligheter att bo kvar.

En allmännytt för alla

Godkännandekrav för hyresgäster och regler för andrahandsuthyrning ska vara generösa, flexibla och bidra till att fler – inte färre – får möjlighet till boende i Stockholm. Möjligheten att söka en extra lägenhet till hemmaboende barn samt vid separation ska kvarstå i samband med hopslagningen av internköerna.

Övergripande mål

- Alla ombildningar i beståndet i innerstaden, närförort, i områden med upp- rustningsbehov och Stadsholmen ska avbrytas
- Stadens bostadsbolag ska medverka till och öka nyproduktionstakten av hy- reslägenheter och lägenheter för unga och studenter
- Stadens bostadsbolag ska pröva förutsättningarna att uppföra tillfälligt boende för studenter
- Alla bolag ska aktivt arbeta för att minska segregation och sociala klyftor
- All nyproduktion ska inriktas mot passivhusstandard
- Bostadsbolagen bör se över möjligheterna att bygga plushus, det vill säga hus som producerar energi med hjälp av solceller, solfångare och minivindkrafts- verk.
- Näringsidkare i ytterstadens centrum ska få stabila förutsättningar
- Förutsättningarna för kooperativa hyresrätter ska förbättras
- Stadens bostadsbolag ska införa en policy att barnfamiljer inte får vråkas
- Stadens bostadsbolag ska införa ”kompiskontrakt”
- Reglerna för godkännande av hyresgäst samt andrahandsuthyrning ska vara generösa och flexibla
- Möjligheten att söka en extra lägenhet till hemmaboende barn samt vid sepa- ration ska återinföras
- Alla bolag ska aktivt tillämpa antidiskrimineringsklausulen vid upphandlingar
- Alla bolag ska kontinuerligt tillhandahålla praktikplatser
- Alla bolag ska medverka till att antalet anställningar med anställningsstöd ökar med syfte att underlätta inträde på arbetsmarknaden
- Alla bolagsstämmor ska hållas i kommunfullmäktige
- Alla bolag ska erbjuda boenden för våldsutsatta kvinnor

AB Svenska Bostäder

AB Svenska Bostäder ska äga och förvalta hyresbostäder i Stockholms stad samt bi- dra med nyproduktion av bostäder. AB Svenska Bostäders arbete och förvaltning ska utgå från ett ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbart perspektiv.

Järvalyftet och Söderortsvisionen

Järvalyftet ska fortsätta vara ett demokratiskt projekt med god förankring bland de boende i Järva, särskild hänsyn ska tas till barn och ungdomars åsikter. Sociala för- bättringar samt utomhus – och inomhusförbättringar ska göras utifrån ett genusper- spektiv. Svenska Bostäder ska vara öppet för att skapa möjligheter att tillgodose öns- kemål om till exempel lokaler och aktiviteter för barn, ungdomar, kvinnor, föreningar och företagare i Järva.

Söderortsvisionen ska ta lärdom av Järvalyftet med syfte att engagera så många boende som möjligt i utvecklingsarbetet.

Förnyelsearbetet ska fokusera på både förbättringar av den sociala boendemiljön och på att göra områdena klimatsmarta. Nya och upprustade cykelleder samt kollektivtrafik i öst-västlig riktning är viktiga inslag i projektet.

Klimatsatsningar och upprustning av miljonprogrammen

Svenska Bostäder ska i sitt bostadsbestånd minska sin energianvändning med 40 % fram till år 2014. Bolaget har en stor energibesparingspotential framför allt i miljonprogramsområdena där bostadsbeståndet är likartat. Bostäderna behöver rustas upp av tekniska skäl då de förbrukar mycket energi men också på grund av sociala skäl. En stor energivinst kan uppnås genom nya klimatskal. Med hjälp av EPC eller genom driftoptimeringar bör energianvändningen minska med 40 % fram till år 2014 och genom införande av individuell mätning av värme och vatten kan ytterligare energibesparingar på 5-10 % uppnås.

Genom att anlita lokal arbetskraft vid upprustning och nybyggnation skapas arbetstillfällen lokalt. Ombyggnationerna görs i samråd med Stockholms stadsmuseum så att de kulturhistoriska värdena inte går förlorade. För att spara kostnader och minska avfall ska ombyggnationen göras så varsamt som möjligt. Ombyggnationen ska göras i samråd med de boende och inte leda till ökade kostnader.

Svenska Bostäder ska satsa på förnybar energi i form av solfångare, solceller och vindkraft. De platta taken i miljonprogramsbeståndet lämpar sig väl för klimatsmarta lösningar. Samtliga hus som byggs om i miljonprogramsområdena ska förses med solfångare och solceller.

I hela Svenska Bostäders bestånd fortsätter arbetet med att förbättra drift och ventilation. Vid ombyggnation ska klimatsmarta skal ersätta befintliga skal och vid byte eller renovering av befintliga fönster ska de mest energieffektiva alternativen väljas. Hyresgästerna spelar en viktig roll för energibesparingarna. Svenska Bostäder ska därför informera på olika språk om hur energianvändningen kan minskas. Bolaget ska också införa individuell mätning och debitering av varmvatten över hela beståndet.

Stadsholmen

Stadsholmen ska äga och förvalta hyresbostäder i Stockholms stad samt bidra med nyproduktion av bostäder. Stadsholmens arbete och förvaltning ska utgå från ett ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbart perspektiv.

Stadsholmens fastigheter är en viktig del av Stockholms kulturarv och ska vara kvar i stadens ägo för att säkerställa att kulturarvet också i framtiden blir tillgängligt för alla stockholmare. Om fastigheterna får en privat ägare genom ombildning är risken stor att allmänhetens tillgång försvåras och att människor med mindre resurser inte kan efterfråga bostäderna.

Ägardirektiv för 2012-2013

- Alla ombildningar i beståndet i innerstaden, närförort, i områden med upprustningsbehov och Stadsholmen ska avbrytas
- Bolaget ska medverka till nyproduktion och öka nyproduktionstakten av hyreslägenheter för unga och studenter
- Energianvändningen i beståndet ska minska med 40 % till 2014
- Lokal arbetskraft vid upprustningsarbeten ska anlitas i möjligaste mån

- Förnybar energi i form av solfångare, solceller och vindkraft ska prioriteras till fastighetsel
- Information på olika språk om minskad energianvändning ska införas
- Individuell mätning och debitering av varmvatten ska införas
- Fasa ut all oljeuppvärmning och använda miljömärkt el

Stockholmshem

Stockholmshem ska äga och förvalta hyresbostäder inom Stockholms stad samt bidra med nyproduktion av bostäder. Stockholmshems arbete och förvaltning ska utgå från ett ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbart perspektiv.

Stockholmshem ska ha minskat sin energianvändning med 40 % fram till år 2014. Bolaget ligger sist bland de kommunala bostadsbolagen när det gäller energieffektiviseringar. Bolaget står också för den största delen av koldioxidutsläppen av stadens bolag och förvaltningar varför den största minskningen bör vara på detta bolag. Stockholmshem ska fasa ut all oljeuppvärmning samt enbart använda miljömärkt el. För att kunna genomföra detta behöver Stockholmshem anställa energikonsulter för utbildning av personalen. I hela beståndet finns överlag stora energivinster att göra genom att förbättra och justera värmesystem och ventilation. Även Stockholmshem ska införa individuell mätning och debitering av varmvatten kombinerat med energisparinformation till hyresgästerna.

Ägardirektiv för 2012-2013

- Alla ombildningar i beståndet i innerstaden, närförort, i områden med upprustningsbehov ska avbrytas
- Bolaget ska medverka till nyproduktion och öka nyproduktionstakten av hyreslägenheter för unga och studenter
- Energianvändningen i beståndet ska minska med 40 % till 2014
- Lokal arbetskraft vid upprustningsarbeten ska anlitas i möjligaste mån
- Förnybar energi i form av solfångare, solceller och vindkraft ska prioriteras till bostäderna fastighetsel
- Information på olika språk om minskad energianvändning ska införas
- Individuell mätning och debitering av varmvatten ska införas
- Fasa ut all oljeuppvärmning och använda miljömärkt el

Familjebostäder

Familjebostäder ska äga och förvalta hyresbostäder inom Stockholms stad samt bidra med nyproduktion av bostäder. Familjebostädernas arbete och förvaltning ska utgå från ett ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbart perspektiv.

Pilotbolag för kooperativa hyresrätter

Den kooperativa hyresrätten förenar fördelarna med hyresrätt respektive bostadsrätt då hyresgäster har stort inflytande över sitt boende samtidigt som de kan ta del av bostadsbolagets kompetens och service. Familjebostäder ska bli pilotbolag för utveckling av den kooperativa hyresrätten. Vid varje erbjudande om försäljning till bostadsrättsförening ska i första hand ges ett erbjudande om att bilda kooperativ hyresrätt.

Ett medvetet energibesparingsarbete

Familjebostäder ligger mitt emellan Svenska Bostäder och Stockholmshem vad gäller energieffektivitet. Med nya klimatskal och ett medvetet energispararbete ska Familje-

bostäder minska sin energianvändning med 30 % fram till år 2014. För att uppnå ovanstående krävs investeringar eller sänkta avkastningskrav. Bolaget ska enbart använda miljömärkt el.

Bolaget har några miljonprogramshus i bland annat Tensta som ska förse med nya klimatskal i samråd med stadsmuseet. Den stora andelen 40-50-talshus ska förnyas varsamt och göras mer energieffektiva genom klimatsmart upprustning av fasader, renovering av fönster, bättre ventilation och eljusteringar. Möjligheten att bygga nya klimatskal ska utredas.

Familjebostäder inför också individuell mätning av varmvatten kombinerat med energisparinformation till hyresgästerna. Informationen ska vara på olika språk.

Ägardirektiv för 2012-2013

- Avbryta ombildningarna i beståndet i innerstaden, närförort och områden med upprustningsbehov, dock ska Familjebostäder ges erbjudande om att bilda kooperativ hyresrätt
- Bolaget ska medverka till nyproduktion och till ökad byggnadstakt av hyreslägenheter för unga och studenter
- Bli pilotbolag för utveckling av den kooperativa hyresrätten
- Energianvändningen i beståndet ska minska med 30 % till 2014
- Lokal arbetskraft vid upprustningsarbeten ska anlitas i möjligaste mån
- Förnybar energi i form av solfångare, solceller och vindkraft ska prioriteras till fastighetsel
- Information på olika språk om minskad energianvändning ska införas
- Individuell mätning och debitering av varmvatten ska införas

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

22. Miljöpartiets förslag till mål och ägardirektiv för 2012-2014 för **AB Svenska Bostäder, AB Familjebostäder och AB Stockholmshem** godkänns.

MICASA FASTIGHETER I STOCKHOLM AB

Bolagets mål och uppgifter

Bolaget äger och förvaltar vård- och omsorgsboenden, servicehus samt seniorbostäder. Bolaget har i uppgift att tillhandahålla välskötta fastigheter och att erbjuda attraktiva, fullt tillgängliga och energieffektiva bostäder för människor i behov av stöd och trygghet.

Bolaget ska bidra till att öka mångfalden av boendeformer och värna beståndet av kollektivhus med tillgänglighetsanpassade lägenheter. Tillgången på gemensamhetslokaler ska öka och den sociala dimensionen i bostadsbeståndet förbättras.

Bolaget ska fram till år 2014 ha minskat energianvändningen med 40 %. Energieffektiviseringsåtgärder såsom förbättrad ventilation, injusteringar av värmesystemen, införande av energieffektiva armaturer och förbättrade klimatskal ska införas i samband med underhåll, förvaltning och ombyggnad.

Trygghetsboendena har inneburit enorma kostnader för de äldre som flyttar in där. En utvärdering av servicehusen och trygghetsboendena behöver göras. I avvaktan på den bör omvandlingen av servicehus stoppas.

I dag står ett stort antal lägenheter tomma i Micacas bestånd, bland annat i före detta servicehus i avvaktan på renovering och ombyggnad till trygghetsboende. Tomma lägenheter ska hyras ut till studenter.

Bolaget ansvarar för att tillhandahålla LSS-boenden, det vill säga bostäder för personer med fysisk eller psykisk funktionsnedsättning. Under de närmaste åren behövs ett nytillskott på 518 nya lägenheter inom LSS (Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade), men den planerade utbyggnaden uppgår till bara en bråkdel av detta. Bolaget ska se till att fler LSS-bostäder kommer till stånd.

Bolaget ska fortsätta att upprusta dåligt fungerande utemiljöer i sina fastigheter enligt gestaltungsprogrammet samt skapa en personalgrupp med kompetens att beställa och förvalta utemiljöerna så att de kan nyttjas av de boende samt avsätta budget för detta.

Ägardirektiv för 2012-2014

- Bolaget ska fram till år 2014 ha minskat energianvändningen med 40 %.
- Bolaget ska bidra till att öka mångfalden av boendeformer
- Bolaget ska ta timeout i ombildandet av servicehus till trygghetsboenden i avvaktan på utvärdering
- Bolaget ska hyra ut tomställda lägenheter till studenter
- Bolaget ska öka utbyggnadstakten av LSS-boenden
- Bolaget ska bidra till beståndet av kollektivhus med funktionshinderanpassade lägenheter
- Bolaget ska fortsätta att upprusta fastigheternas utemiljöer, tillsätta en personalgrupp med specialkompetens för utemiljöerna samt avsätta budget för ändamålet

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

23. Miljöpartiets förslag till mål och ägardirektiv för 2012-2014 för **Micasa Fastigheter i Stockholm AB** godkänns.

STOCKHOLMS STADS BOSTADSFÖRMEDLING AB

Stockholms stads bostadsförmedling ska förmedla bostäder i ett öppet och transparent system som motverkar diskriminering. Bolaget ska förmedla försöks- och träningslägenheter och diskutera med privata fastighetsägare om hur de kan samverka med allmännyttan så att tillräckligt antal lägenheter för detta syfte säkerställs. Bolaget ska aktivt motverka segregation och verka för alla människors lika värde.

I väntan på ett hyreskontrakt är andrahandsboende ofta det enda alternativet för många unga. Vi vill öka och skärpa bostadsförmedlingens service så att den även förmedlar säkra och trygga andrahandsbostäder. Det skulle öka tryggheten både för den som hyr ut sin lägenhet, och för den som flyttar in. Det skulle också öka insynen i andrahandsuthyrningen samt öka rörligheten på bostadsmarknaden, eftersom fler skulle hyra ut sin lägenhet även under kortare perioder.

Ägardirektiv för 2012-2014

- Bolaget ska förmedla bostäder i ett öppet och transparent system som motverkar diskriminering och segregation
- Bolaget ska inrätta en andrahandsförmedling
- Bolaget ska inrätta en byteskö

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

24. Miljöpartiets förslag till mål och ägardirektiv för 2012-2014 för **Stockholms Stads Bostadsförmedling AB** godkänns.

SKOLFASTIGHETER I STOCKHOLM AB (SISAB)

SISAB ska tillhandahålla ändamålsenliga, flexibla och energieffektiva lokaler för stadens förskole- och skolverksamhet.

Skapa bättre arbetsmiljö i skolorna

Stockholms elever förtjänar en bra arbetsmiljö. Miljöpartiet satsar på fräschare skolmiljöer och bättre ljudmiljö. Alla skolor ska självklart vara fria från mögel och ha godkänd luftkvalitet.

I "världens tillgängligaste huvudstad" ska alla skolor vara tillgängliga, inte bara anpassas efter enskilda elever. Enkelt avhjälpta hinder ska vara borttagna senast 2012. Tillgänglighetsarbetet får dock inte ses som ett projekt med ett slutdatum när allt ska vara tillgängligt. Tillgängligheten är något som ständigt måste ses över och förnyas. När renoveringarna genomförs är det viktigt att skolan tilldelas tillräckliga resurser för att klara de hyreshöjningar som uppkommer.

Tillgänglighet handlar inte bara om rörelsehinder utan även om den sociala arbetsmiljön. En väl fungerande ljudmiljö underlättar för arbetsron i skolan och är avgörande för att även elever med hörselnedsättning eller koncentrationssvårigheter kan ta till sig vad som sägs.

SISAB borde få ett utökat ansvar att åtgärda brister i inomhusmiljön och detta måste förenklas. SISAB måste därför tillåtas ha ett eget investeringsutrymme så att man kan åtgärda problem snabbare.

Energieffektivisera stadens skolor

Flera skolor är idag stora energislukare samtidigt som de behöver byggas om. När nya skolor byggs – eller energieffektiviseras är det viktigt att skolbyggnadernas energilösningar synliggörs i skolbyggnaden i pedagogiskt syfte och för att ingå i barnens lärande.

Med hjälp av EPC eller genom egna åtgärder, då bolaget har hög energikompetens, ska energianvändningen minska med 30 % till 2014. Nya klimatskal och driftoptimeringar kan minska energianvändningen med ytterligare 10 %. En viktig post för att energieffektivisera SISABs bestånd är att införa nya energisnåla armaturer, något som utbildningsförvaltningen ansvarar för.

Sommarverksamhet i skollokalerna

Det ska beredas möjligheter att öppna vissa skollokalerna för ungdomsverksamhet under sommaren. Skolan ska under sommarmånaderna kunna bli en mötesplats för unga och vuxna där roliga och intressanta aktiviteter pågår. Då skapas en positiv bild av skolan som också kan bidra till minskad skadegörelse under sommarmånaderna. Föreningar ska inte betala hyra för att använda lokalerna men däremot bidra till underhållet.

Gröna skolgårdar

Skolgårdarna är en viktig del i elevernas skolmiljö. De ska vara roliga, stimulera till rörelse och också ge möjlighet till återhämtning och vila. Arbetet med gröna skolgårdar ska vara en naturlig del av SISABs arbete och behöver prioriteras. Eleverna ska själva få vara delaktiga i utvecklingen av skolgårdarna.

SISAB ska ges i uppdrag att i samarbete med berörda nämnder genomföra en kartläggning av Stockholms skolgårdars utvecklingsbehov med hänsyn till skolgårdarnas betydelse för lärande, kreativitetshöjande och miljömässiga värden och ta fram konkreta förslag på upprustnings- och utvecklingsmöjligheter.

Ägardirektiv för 2012-2013

- Bolaget ska tillgänglighetsanpassa alla skollokaler. Enkelt avhjälpna hinder ska vara åtgärdade senast 2012
- Bolaget ska fram till år 2014 ha minskat energianvändningen med 30 %
- Bolaget ska bereda möjligheter för sommaröppna skollokaler
- Bolaget ska aktivt arbeta med förnyelse av skolgårdar i samarbete med eleverna
- Bolaget ska genomföra en kartläggning av skolgårdarnas utvecklingsbehov

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

25. Miljöpartiets förslag till mål och ägardirektiv för 2012-2014 för **Skolfastigheter i Stockholm AB** godkänns.

STOCKHOLM VATTEN AB

Bolagets mål och uppgifter

Stockholm Vatten ska leverera hälsosamt och gott vatten till hushåll och verksamheter i Stockholm samt under höga säkerhets- och miljökrav ordna avloppshantering inklusive dagvattenhantering. Bolaget ska bidra till en hållbar samhällsutveckling och ligga i framkant av teknisk utveckling. Produktion/distribution av dricksvatten och rening och utsläpp av avloppsvatten ska vara så effektiv och så lite miljöbelastande som möjligt. Regionalt samarbete är viktigt för att bättre utnyttja gjorda investeringar i vattenproduktionsanläggningar samt för att främja förebyggande åtgärder för att trygga Mälaren som vattentäkt. Vattenvård ska vara en viktig del av bolagets arbete. Bolaget ska utveckla sin kompetens och ha ett aktivt erfarenhetsutbyte genom nordiska och internationella samarbeten och projekt.

Omvandla organiskt avfall till biogas

Det är viktigt att Stockholms stad långsiktigt satsar på insamling och behandling av organiskt avfall. Målet är att staden till år 2014 ska samla in 70 % av stadens matavfall för produktion av biogas. Ett system för insamling av matavfall i hela staden ska utvecklas tillsammans med trafik- och renhållningsnämnden och bostadsbolagen, både för hushåll och för verksamheter. Det kan handla om avfallskvarnar i vissa områden och hämtning i kärl i andra områden, beroende på förutsättningar.

Hålla hög klimatberedskap

Klimatförändringarna innebär nya risker i Stockholm, särskilt utifrån stadens vattennära läge. Utöver översvämningar av Mälaren kommer korta intensiva regnoväder att förekomma vilka kan orsaka lokala översvämningar på vissa platser i Stockholm. Häftiga skyfall och höga vattenstånd leder till bräddningar av avlopp och dagvattenledningar vilket ökar mängden närsalter, bakterier och miljögifter i Mälaren. Här krävs hög beredskap och anpassad dimensionering av Stockholm Vattens avlopps- och dagvattensystem. Redan nu står det klart att Norsborgs vattenverk påverkas vid översvämning av Mälaren. Även kraftiga regn och översvämningar i områden utan bebyggelse kan orsaka problem om marken är förorenad, vilket kan leda till urlakning av tungmetaller och att andra giftiga ämnen kommer ut i Mälaren. Stockholm Vatten ska ha en viktig roll i framtagandet av beredskapsplaner för att undvika att giftiga ämnen tillförs Mälaren. Stockholm Vatten har också en viktig roll i arbetet för att miljökvalitetsnormerna för vatten ska kunna uppnås till år 2021.

Ägardirektiv för 2012-2014

- Leverera hälsosamt dricksvatten till Stockholms invånare
- Tillse att avloppsrening sker med bästa teknik för att minska utsläpp av skadliga ämnen
- Minska läckaget av växthusgasen metan från avloppsanläggningarna
- Utveckla behandlingen av organiskt avfall och utöka biogasproduktionen
- Utveckla kapaciteten för att uppgradera rågasen till biogas för fordon
- Arbeta förebyggande med klimatberedskap
- Säkerställa att stadens sjöar och vattendrag har en god ekologisk och kemisk status
- Utveckla arbetet med att lokalt omhänderta dagvatten
- Aktivt delta i regionalt, nationellt och internationellt samarbete

(MP):106

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

26. Miljöpartiets förslag till mål och ägardirektiv för 2012-2014 för **Stockholm Vatten AB** godkänns.

STOCKHOLMS HAMN AB

Bolagets mål och uppgifter

Stockholms hamn AB ska säkerställa och utveckla goda förutsättningar för regionens varuförsörjning och därigenom främja regionens utveckling. Sjöfarten är ett av de mest energieffektiva sätten att transportera stora godsmängder och därmed kan sjöfarten spela en viktig roll i Stockholmsregionens klimatomställning. Stockholms hamnar utgör viktiga logistiknav för hela Mälarenregionen.

Bolaget ska prioritera medverkan i utbyggnaden av järnvägens infrastruktur och logistiklösningar. Det gods som i framtiden kommer att gå via Värtan bör transporteras med tåg. Stockholms hamnar har en viktig roll för passagerar- och kryssningstrafiken i Östersjön. Bolaget ska arbeta för förbättrade anknypningar mellan kollektivtrafik till sjöss och på land samt även främja utvecklingen av tilläggsplatser för kollektivtrafik på vatten, och lokal godstrafik. Kollektivtrafik på vatten kan ge nya genar resmönster och samtidigt avlasta övrig kollektivtrafik.

Stockholms hamn AB ska arbeta för långsiktigt hållbar utveckling genom att i alla sina verksamheter bedriva ett integrerat och proaktivt miljöarbete. Bolaget ska fortsätta tillämpa lägre hamnavgifter för fartyg som drivs med lågsvavligt bränsle och har katalysatorer. Färjor och kryssningsfartyg bör elanslutas i hamn för att minska luftföroreningar och buller. Servicen till kryssningspassagerare bör vara anpassad till Stockholms miljöarbete, till exempel bör transporter på land ske med fordon som drivs med förnybara drivmedel. Stockholms hamnar ska aktivt delta i arbetet med internationella miljööverenskommelser och standardisering.

Stockholms hamn AB ska arbeta för att Stockholms inre kajer i högre grad ska kunna användas som tilläggsplatser och för rekreation. Möjligheterna för stockholmare att bo på båtar ska utvecklas och stadens infrastruktur, bland annat vatten och avlopp, anpassas så att detta kan ske i större utsträckning.

Miljöpartiets motstånd till den nya stora hamnen vid Norviksudden i Nynäshamn beror främst på att den kommer att medföra ökade lastbilstransporter och nya vägdragningar genom Stockholmsregionens gröna kilar och naturskyddade områden, samt följdexploatering. Det finns kapacitet för gods i befintliga hamnar med goda spårförbindelser, exempelvis i Södertälje, Gävle, Oxelösund och Norrköping. Stockholm hamn AB ska utreda möjligheter att köpa in sig i andra hamnar, till exempel Södertälje hamn, som ett alternativ till Norvik. Miljöpartiet säger också nej till att spränga en ny farled vid Horsten norr om Sandhamn eftersom det förstör ett unikt skärgårdsområde.

Ägardirektiv 2012-2014

- Avbryta planeringsarbetet för en ny hamn i Norvik till förmån för en lösning där befintliga hamnar norr och söder om Stockholm utnyttjas
- Medverka i planering av utbyggnad av järnvägens infrastruktur och logistiklösningar
- Delta i planering av hållplatser för kollektivtrafik på Stockholms inre vatten
- Fortsätta upprusta innerstadskajer som används som tilläggsplatser och för rekreation

(MP):108

- Vidareutveckla differentierade hamnavgifter med avseende på miljöpåverkan, öka möjligheterna att elansluta fartyg i hamn samt ställa krav på miljöcertifiering av kryssningsfartyg

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

27. Miljöpartiets förslag till mål och ägardirektiv för 2012-2014 för **Stockholms Hamn AB** godkänns.

AB STOKAB

Bolagets mål och uppgifter

AB Stokabs uppgift är att bygga ut och underhålla kommunikationsnät i Stockholmsregionen samt att hyra ut fiberförbindelser i dessa nät. Syftet med infrastrukturen och verksamheten är att stimulera en positiv utveckling för Stockholm genom att bidra till goda förutsättningar för IT-utvecklingen i regionen.

Ägardirektiv för 2012-2014

AB Stokab har ansvaret för stadens kommunikationslösningar. Kommunfullmäktige har överlämnat ett förvaltningsansvar till bolaget. Bolaget omfattas därmed av den övergripande samordningen av IT-verksamheten såväl för stadens nämnder som för bolagskoncernen. I syfte att renodla verksamheten har Stokab bildat ett separat bolag för kommunikationslösningar, S:t Erik Kom AB. AB Stokab ska aktivt stödja och ta del i utvecklingsarbetet inom IT för verksamheten inom nämnder och bolag.

- Utveckla fibernätets funktion och säkerhet för att kunna möta kundernas krav på kvalitet, service och säkerhet samt tillgång till externa tjänster
- Fortsätta arbetet med kostnadseffektiviseringar och rationaliseringar
- Administrera och utveckla stadens samlade kommunikationsnät
- Genomföra bredbandsutbyggnaden enligt handlingsplan
- Nyttja förvärvad kanalisation från AB Fortum Värme samägt med Stockholms stad till en snabb utbyggnad av fiberinfrastruktur till hushåll och företag så att 90 % av Stockholms hushåll får möjlighet att ansluta sig till bolagets fibernät före utgången av år 2012
- Andra ägarformer för S:t Erik Kom AB ska inte prövas

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

28. Miljöpartiets förslag till mål och ägardirektiv för 2012-2014 för **AB Stokab** godkänns.

STOCKHOLMS STADS PARKERINGS AB

Bolagets mål och uppgifter

Stockholm Parkerings främsta uppgift är att avlasta gatunätet från söktrafik och parkerade fordon. Att bygga och driva parkeringsplatser och garage på en kommersiell marknad är inte en kommunal kärnverksamhet. Vi anser därför att Stockholms stads Parkerings AB på sikt ska säljas, helt eller till största delen. Eventuellt resterande delar ska överföras till lämplig förvaltning i staden. Fram till försäljningen ska Stockholms stads Parkerings AB användas aktivt i en parkeringsstrategi som ska syfta till att öka gatuutrymmet för andra trafikslag än bilen, framför allt genom överföring från gatumarksparkering till garage.

Ägardirektiv 2012-2014

- Tillsammans med Trafikkontoret arbeta för överföring av parkering på gatumark till garage och tomtmark
- Uppmuntra och underlätta kundernas övergång från egen bil till bilpool
- Medverka i uppbyggnaden av infrastrukturen för laddbilar

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

29. Miljöpartiets förslag till mål och ägardirektiv för 2012-2014 för **Stockholms stads Parkerings AB** godkänns.

STOCKHOLMS STADSTEATER AB

Bolagets mål och uppgifter

Stockholms stadsteater ska spela scenkonst som är av hög konstnärlig kvalitet och angelägen för alla stockholmare. Genom bredd i repertoaren ska teatern erbjuda stockholmarna och stadens gäster en mångfald av scenkonstuttryck.

Ägardirektiv för 2012-2014

- Aktivt verka för att nå nya teaterbesökare
- Vara ett föredöme för andra teatrar gällande jämlikhet, personalpolitik och personalsammansättning
- Ha en bred och livaktig verksamhet i Skärholmen och i stadens parker samt söka nya arenor och spelplatser för att nå fler stockholmare
- Fortsätta arbetet med att aktivt söka en ny publik bland stadens unga befolkning i ytterstaden
- Avsätta en viss andel rörliga resurser för en framgångsrik utvecklingsprocess.
- Det konstnärliga arbetet inom den fasta ensemblen ska präglas av långsiktighet och kontinuitet

Stadsteaterns koncernbidrag ska uppgå till 230 miljoner kr för 2012 för att utveckla produktionen.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

30. Miljöpartiets förslag till mål och ägardirektiv för 2012-2014 för **Stockholms Stadsteater AB** godkänns.

STOCKHOLM GLOBE ARENA FASTIGHETER AB

Bolagets mål och uppgifter

Målet för verksamheten är att stärka Stockholms internationella konkurrenskraft och bidra till utvecklingen av Stockholm som hållbar turist- och evenemangsstad. Sedan 2008 är Stockholm Globe Arena Fastigheter AB ett renodlat fastighetsbolag med syfte att tillhandahålla ändamålsenliga lokaler och anläggningar för evenemangsverksamhet. Bolaget har utvecklats genom förvärv av ytterligare fastigheter söder om Globen som ägs av dotterbolaget Stockhome Fastighetsförvaltning AB under namnändring till Stockholms-arenan. De nya fastigheterna ska ge plats för en utveckling av evenemangsverksamheten i samarbete med berörda intressenter/hyresgäster.

Som byggnad är Globen fantastisk och dess speciella form och storlek ger byggnaden ett gott annonsläge som borde utnyttjas. Stockholm stad borde se över möjligheterna att etablera solceller på taket och etablera vinkraftverk i anslutning till byggnaden.

Ägardirektiv för 2012-2013

- Verksamheten ska tillhandahålla energieffektiva lokaler och anläggningar för evenemangsutbud bestående av bland annat sport, konserter, kultur- och familjeaktiviteter
- Ansvara för projektering och genomförande av en ny arena i anslutning till Globen
- Ansvara för att den nya arenan samt Globen drivs energieffektivt utifrån moderna krav
- Delta i arbetet med Globenområdets utveckling tillsammans med andra intressenter för att öka områdets attraktionskraft
- Genomföra verksamheten utifrån de gemensamma direktiven för koncernens 29 bolag
- Se över möjligheterna att producera egen fastighetsel genom att etablera solceller på taket och genom att etablera vinkraft intill byggnaden

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

31. Miljöpartiets förslag till mål och ägardirektiv för 2012-2014 för **Stockholm Globe Arena Fastigheter AB** godkänns.

STOCKHOLM BUSINESS REGION AB

Nya och växande företag kommer att vara avgörande, både för att skapa nya arbetstillfällen och för att hitta lösningar på de klimat- och miljöproblem vi står inför. Miljöpartiet vill därför att Stockholm ska bli en bättre stad för småföretagande. Staden bör arbeta aktivt för att minska och förenkla regelverken för att minska företagens kostnader för administration. Det kan till exempel handla om att korta tiden för att få olika tillstånd eller att företagare snabbare kan få kontakt med ansvariga tjänstemän inom staden.

Ett direkt samarbete mellan Stockholm och storstäderna runt Östersjön är avgörande för att komma till rätta med Östersjöns svåra miljöproblem. Det finns stora möjligheter till samverkan, till exempel kring frågor om handel, turism, vetenskap och miljö-kunnande. Östersjöregionen skulle kunna bli en spjutspets för hållbar ekonomisk utveckling. Stockholm har goda möjligheter att utvecklas till ett centrum för Östersjöregionen.

Utvecklingscentrum för små företag

Bolaget ska aktivt arbeta med att stödja lokal utveckling av småföretagandet inom stadsdelarna. Miljöpartiet vill skapa småföretagscentrum där nya företagsidéer kan utvecklas. Rådgivning och stöd ska ges till småföretagare, bland annat genom mikrolån till företagare som har svårt att hitta start- eller riskkapital. Bolaget ska utveckla mångfalden i stadens näringsliv genom att särskilt prioritera stöd till företagande och entreprenörskap bland kvinnor och utrikes födda. Vi vill även se en särskild satsning på företagande och sociala kooperativ för unga utan fullgjord skolgång.

Miljöföretagare

Staden ska mer aktivt stödja utveckling av olika typer av miljöföretag, både ny miljöteknik och främjande av mer miljöriktig produktion inom mer traditionella branscher. Sverige och Stockholm har ett gott internationellt rykte inom miljöarbetet. Detta måste värdas och särskilt fokus ska läggas på marknadsföring av svenska, regionala och lokala miljöföretag.

Besöksnäringen

Miljöpartiet vill göra Stockholm till en spännande besöksstad. Utveckla besöksnäringen genom en särskild satsning på att lotsa och stödja arrangörer som vill anordna konferenser, festivaler eller evenemang i Stockholm. Satsningen är ett samarbete mellan staden, näringslivet och ideella organisationer.

Stockholm har stora förutsättningar för att ytterligare öka sin betydelse som besöksstad både för inhemska och internationella gäster. Evenemangsavdelningen ska få fortsätta arbetet utan besparingskrav. Staden ska också aktivt satsa på hållbar ekoturism.

Annan profilturism såsom Stockholm Pride ska ha fortsatt hög prioritet. Mångkulturella satsningar och marknadsföring av det gröna Stockholm, exempelvis Ekoparken och skärgården är viktigt.

Ägardirektiv för 2012–2014

- Skapa småföretagscentrum som hjälper företag och affärsidéer att utvecklas

(MP):114

- Utveckla ett branschprogram för miljöteknik med ökade satsningar på miljöteknikcentrum och marknadsföring
- Ökade satsningar på profilturism såsom Stockholm Pride, ekoturism och skärgårdsturism.
- Stockholmsguidernas ackreditering ska ses över
- Utveckla mångfalden i stadens näringsliv genom stöd till ökat företagande bland kvinnor och utrikes födda
- Kartlägga utbud och behov av ändamålsenliga affärslokaler i anslutning till lokala centrumanläggningar i Stockholms stads ytterområden
- Särskild satsning på att lotsa och stödja arrangörer som vill anordna konferenser, festivaler eller evenemang i Stockholm

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

32. Miljöpartiets förslag till mål och ägardirektiv för 2012-2014 för **Stockholm Business Region AB** godkänns.

S:T ERIK FÖRSÄKRING AB

Bolagets uppgifter

Bolaget ska förmedla försäkringslösningar, minimera försäkringskostnaderna och förbättra riskhanteringen för samtliga berörda enheter inom kommunkoncernen. S:t Erik Försäkring AB ska vara det bästa och mest kostnadseffektiva alternativet för stadens förvaltningar och bolag.

Ägardirektiv för 2012-2014

- Samtliga sakförsäkringar som stadens förvaltningar och bolag har behov av ska tecknas med bolagets medverkan. Målsättningen är att bolaget ska ta en större andel av varje skadekostnad för att hålla kostnaderna för återförsäkring nere
- Bolaget ska aktivt informera om sin verksamhet gentemot förvaltningar och bolag
- Arbeta aktivt utifrån de gemensamma direktiven för koncernen

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

33. Miljöpartiets förslag till mål och ägardirektiv för 2012-2014 för **S:t Erik Försäkring AB** godkänns.

S:T ERIK LIVFÖRSÄKRING AB

Bolagets uppgifter

Bolaget har till uppgift är att samordna och strukturera hanteringen av pensioner i koncernen Stockholms Stadshus AB samt att minimera riskerna i denna pensions-skuld.

Ägardirektiv för 2012-2014

- Fortlöpande försäkra nya åtaganden i dotterbolagen och förvalta pensionsmedel inom ramen för de försäkringsavtal som har ingåtts med övriga dotterbolag
- Arbeta aktivt utifrån de gemensamma direktiven för koncernen

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

34. Miljöpartiets förslag till mål och ägardirektiv för 2012-2014 för **S:t Erik Livförsäkring AB** godkänns.

S:T ERIK MARKUTVECKLING AB

Bolagets uppgift är att äga, förvalta och utveckla fastigheter och aktier i fastighetsbolag i avvaktan på omvandling av fastigheterna till bostäder och arbetsplatser. Fastigheterna finns i stadsutvecklingsområdena Ulvsunda, Slussen och Gullmarsplan. Fastigheter med höga kulturhistoriska värden ska hanteras varsamt och ses som viktiga arkitektoniska tillskott för att skapa stadsmiljöer med byggnader från olika epoker.

Förutom det som är beskrivet som gemensamma direktiv till bolagen ska bolaget även arbeta med följande: Verksamheten ska inriktas på förvaltning och uthyrning av lokaler till så god avkastning som möjligt med hänsyn tagen till fastigheternas begränsade återstående livslängd. Energieffektivisering och god miljöhuskållning ska vara en del av bolagets förvaltning och uthyrning av lokaler. Bolaget ska, där så är möjligt, verka för att fastigheter och mark kan användas till studentbostäder under övergångstiden.

Ägardirektiv för 2012-2013

- Arbeta aktivt med god miljöhuskållning och energieffektivisering av fastigheter
- Verka för att fastigheter och mark används för studentbostäder

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

35. Miljöpartiets förslag till mål och ägardirektiv för 2012-2014 för **S:t Erik Markutveckling AB** godkänns.

BOLAG UTANFÖR STOCKHOLMS STADSHUS AB

AB FORTUM VÄRME HOLDING SAMÄGT MED STOCKHOLMS STAD

Bolagets mål och uppgifter

Bolaget har att bedriva verksamhet inom fjärrvärme, fjärrkyla och stadsgas i Sverige samt annan därmed förenlig verksamhet. AB Fortum Värme Holding samägt med Stockholms stad är holdingbolag till AB Fortum Värme samägt med Stockholms stad. Verksamheten bedrivs i det senare bolaget.

Verksamheten i AB Fortum Värme Holding ska bedrivas affärsmässigt på ett rationellt och effektivt sätt i enlighet med finansiella mål. Bolaget ska erbjuda fjärrvärme till konkurrenskraftiga priser i syfte att behålla befintliga kunder och knyta till sig nya. En rimlig prisutveckling ska säkerställas i syfte att minska boendekostnaderna för de stockholmare som är beroende av fjärrvärme. Verksamheten ska vara inriktad på att uppnå en stark miljöprofil och bolaget ska reducera sin klimatpåverkan kraftfullt.

Ägardirektiv för 2012-2014

- Utvidga fjärrvärmenätet för att nå fler kunder
- Erbjuder fjärrvärme till konkurrenskraftiga priser i syfte att behålla och knyta till sig kunder
- Avveckla användandet av fossila bränslen till förmån för förnybara bränslen
- AB Fortum Värme Holding ska ta fram en utfasningsplan för kolanvändningen under år 2012. Bolaget ska ha målsättningen att starta det biobränsleeldade kraftvärmeverket under mandatperioden (2011-2014)
- Baslasten ska vara fossilfri senast 2015
- Arbeta med fortsatt utbyggnad av fjärrkyla i Stockholm
- Delta i energiplaneringar för nybyggnadsområden
- Bedriva utvecklingsarbete för produktion av förnyelsebar energi

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

36. Miljöpartiets förslag till mål och ägardirektiv för 2012-2014 för **AB Fortum Värme Holding samägt med Stockholms stad** godkänns.

MÄSSFASTIGHETER I STOCKHOLM AB

Bolagets mål och uppgifter

Bolagets uppgift är att utveckla, arrangera, genomföra branschledande och återkommande mässor samt att genomföra kongresser, konferenser och evenemang. Stockholmsmässan är uppdelad i två skilda bolag, Mässfastigheter i Stockholm AB som förvaltar och utvecklar fastigheter och Stockholmsmässan AB som är ett genomförandebolag av mässor, kongresser, konferenser och evenemang. Stockholmsmässan är ett helägt dotterbolag till Mässfastigheter i Stockholm AB. Staden äger 51 % av aktierna i Mässfastigheter i Stockholm AB och Stockholms handelskammare 49 %.

Stockholmsmässan har ett mycket gott annonsläge som bättre än idag borde utnyttjas. Miljöpartiet vill etablera solceller på taket och etablera vinkraftverk i anslutning till byggnaden.

Ägardirektiv för 2012-2013

Bolagets uppdrag är att marknadsföra Stockholm som en av norra Europas främsta mötesplatser och maximera de ekonomiska bidragen till regionen. Stockholmsmässan ska upplevas som en naturlig mötesplats för näringslivet och politiken. Stockholmsmässan ska med egna vinstmedel utveckla och underhålla anläggningen och företagets produkter samt lämna rimlig utdelning till ägarna. Verksamheten ska bedrivas inom den legala kompetensen för ägarna. Verksamheten ska vidare ge förutsättningar att stärka Stockholm som en ledande mötesplats i norra Europa.

Bolaget ska

- Marknadsföra Stockholm som norra Europas främsta mötesplats
- Fortsätta utveckla anläggningen så att den drivs energieffektivt och är välanpassad för genomförandet av marknadsledande mässor, internationella kongresser, konferenser, evenemang samt kringtjänster
- Samverka med stadens bolagskoncern Stockholms Stadshus AB
- Utveckla anläggningen så att den minskar sin energianvändning
- Se över möjligheterna att producera egen fastighetsel genom att etablera solceller på taket och genom att etablera vinkraft intill byggnaden

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

37. Miljöpartiets förslag till mål och ägardirektiv för 2012-2014 för **Mässfastigheter i Stockholm AB** godkänns.

STOCKHOLMS STADS ORGANISERING I KOMMUNALFÖRBUND

STORSTOCKHOLMS BRANDFÖRSVAR (SSBF)

Stockholms stads brand- och räddningsverksamhet är organiserat tillsammans med nio andra kommuner i Storstockholms brandförsvaret (SSBF). Kommunalförbundet omfattar Danderyd, Lidingö, Solna, Stockholm, Sundbyberg, Täby, Vallentuna, Vaxholm, Värmdö och Österåker. SSBF analyserar omvärlden och anpassar sig efter samhällets riskbilder. Förbundet har hög beredskap för klimatförändringar. Information om brandskydd och utrymning vid brand utformas så att alla invånare har möjlighet att ta del av den.

Det sker en kraftig utbyggnad av bostäder i Stockholm. Tunnlarna och andra undermarksanläggningar har hög belastning och ett stort antal transporter med farligt gods sker i Stockholms län. Regionen ställs inför nya typer av riskscenarier. Storstockholms brandförsvaret ska ha beredskap för klimatförändringar, extrema nederbördsmängder och översvänningsrisker. Verksamheten ska vara ett föredöme i att minska sin miljöbelastning.

Information till barn och ungdomar prioriteras liksom kommunikation med personer med annan etnisk bakgrund än svensk. Skolbesök för att informera om brand- och räddningsverksamheten, om brandfaror och risker samt om hur man kan förebygga bränder och annan skadegörelse genomförs. Stockholmsregionen är mångkulturell. Därför krävs kultur- och språkpassad information om säkerhet och risker i staden så att alla kan förebygga och vara förberedda inför krissituationer.

Allt högre krav ställs på räddningstjänsten och det leder till ökad arbetsbelastning. Ett aktivt arbete ska bedrivas för god arbetsmiljö, jämställdhet och ökad mångfald bland personalen.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

38. Miljöpartiets förslag till mål och ägardirektiv för 2012-2014 för Storstockholms brandförsvaret godkänns.

Miljöpartiets förslag till budget 2012

Avvikelse mellan kommunstyrelsens och Miljöpartiet förslag till budget

Resultatbudget

Mnkr	Förslag till budget 2012 KS	Förslag till budget 2012 (MP)	Avvikelse mellan förslagen
Verksamhetens intäkter	7 064,3	7 259,0	194,7
Verksamhetens kostnader (-)	-39 218,9	-40 236,4	-1 017,5
Avskrivningar (-)	-721,0	-721,0	0,0
Central medelsreserv (-)			
Oförutsedda behov	-677,5	-677,5	0,0
Prestationsreserv	-1 033,0	-1 033,0	0,0
Pensionsavgifter (-)	-841,6	-841,6	0,0
Verksamhetens nettokostnader	-35 427,7	-36 250,5	-822,8
Skatter	33 710,8	34 482,2	771,4
Begravningsavgift	125,4	154,3	28,9
Inkomstutjämning	-1 638,6	-1 638,6	0,0
Kostnadsutjämning	1 175,0	1 175,0	0,0
Regleringspost	432,1	432,1	0,0
Tillfälligt konjunkturstöd	0,0	0,0	0,0
Fastighetsavgift	1 135,5	1 135,5	0,0
LSS-utjämning	-610,2	-610,2	0,0
Finansiellt resultat (inkl. avgifter bank och pg)	198,1	198,1	0,0
Utdelning	900,0	750,0	-150,0
Tillfälligt koncernstöd	0,0	0,0	0,0
Disposition/avsättning begravningsfond	-0,3	-0,3	0,0
Disposition/avsättning renhållningsfond	0,0	0,0	0,0
Disposition/avsättning infrastrukturella bidrag	0,0	175,0	175,0
Summa finansiering	35 427,8	36 253,1	825,3
Resultat efter avskrivning, skatt och finansiella poster	0,1	2,6	2,5
Förändring av redovisat eget kapital	0,1	2,6	2,5

Miljöpartiets förslag till budget 2012

Avvikelse mellan kommunstyrelsens och Miljöpartiets förslag till budget

Investeringsplan

Mnkr	Förslag till budget 2012 KS	Förslag till budget 2012 (MP)	Avvikelse mellan förslagen
Utgifter (-)	-4 900,1	-4 900,1	0,0
Inkomster	541,7	541,7	0,0
Centralt redovisade investeringsmedel (-)	- 550,0	- 550,0	0,0
Nettoinvesteringar (-)	-4 908,4	-4 908,4	0,0
Finansiering			
Förändring av eget kapital	0,1	2,6	2,5
Avskrivningar	721,0	721,0	0,0
Försäljningar	200,0	200,0	0,0
Upplåningsbehov	3 987,3	3 984,8	- 2,5
Summa finansiering investeringsplan	4 908,4	4 908,4	0,0
Netto	0,0	0,0	0,0

Miljöpartiets förslag till budget 2012

Finansförvaltning: Skatter och övriga finansiella intäkter

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mkr	Netto
Kommunstyrelsens förslag till budget 2012, skatter	33 710,8
Förändring av skattesats (17:48) :	
0,40 kr	771,4
Miljöpartiets förslag till budget 2012 Skatter	34 482,2
Kommunstyrelsens förslag till budget 2012, begravningsavgift	125,4
Förändring av avgift (0:065) :	
0,015 kr	28,9
Miljöpartiets förslag till budget 2012 Begravningsavgift	154,3
Kommunstyrelsens förslag till budget 2012, Finansiellt resultat (exkl. utdelning)	198,1
Miljöpartiets förslag till budget 2012 Finansiellt resultat (exkl. utdelning)	198,1
Kommunstyrelsens förslag till budget 2012, övriga finansiella intäkter (utdelning).	900,0
Minskade uttag	-150,0
Miljöpartiets förslag till budget 2012 Övr. finansiella intäkter	750,0
Kommunstyrelsens förslag till budget 2012, Tillfälligt koncernstöd	0,0
Miljöpartiets förslag till budget 2012 Koncernstöd	0,0

Miljöpartiets förslag till budget 2012

Central medelsreserv

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mkr	Kostnader	Kostnader
Kommunstyrelsens förslag till budget 2012	Oförutsedda behov	Prestationsreserv
	-677,5	-1 033,0
Miljöpartiets förslag till budget 2012	-677,5	-1 033,0
		Utgifter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2012		-550,0
Miljöpartiets förslag till budget 2012		-550,0

Miljöpartiets förslag till budget 2012

Avvikelse mellan kommunstyrelsens och Miljöpartiets förslag till budget

NETTOKOSTNADER (exkl. kapitalkostnader)

Mnkr	Förslag till budget 2012 KS	Förslag till budget 2012 (MP)	Avvikelse mellan förslagen
Kommunfullmäktige m.m.			
1. KF/KS och SLK	-1 301,4	-1 345,9	-44,5
2. KF/KS kansli	0,0	0,0	0,0
Revisorskollegiet	-27,7	-27,7	0,0
Servicenämnden	0,0	0,0	0,0
Valnämnden	-2,6	-2,6	0,0
Stadsdelsnämnderna	-17 135,0	-17 681,5	-546,5
Arbetsmarknadsnämnden	-605,4	-429,3	176,1
Exploateringsnämnden	2 112,3	2 100,3	-12,0
Fastighetsnämnden	595,9	571,2	-24,7
Idrottsnämnden	-536,7	-548,7	-12,0
Kulturnämnden	0,0	0,0	0,0
kulturförvaltningen	-840,7	-858,5	-17,8
stadsarkivet	-48,3	-49,5	-1,2
Kyrkogårdsnämnden	-112,9	-141,8	-28,9
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	-77,6	-106,0	-28,4
Socialnämnden	-678,1	-716,5	-38,4
Stadsbyggnadsnämnden	-161,3	-175,5	-14,2
Trafik- och renhållningsnämnden	0,0	0,0	0,0
trafik- och gatuverksamhet	-277,8	-441,1	-163,3
renhållningsverksamheten	14,5	14,5	0,0
Utbildningsnämnden	-12 947,3	-13 007,4	-60,1
Äldrenämnden	-96,4	-100,8	-4,4
Överförmyndarnämnden	-28,1	-30,6	-2,5
SUMMA	-32 154,6	-32 977,4	-822,8
Avskrivningar (-)	-721,0	-721,0	0,0
Central medelsreserv (-)			
Oförutsedda behov	-677,5	-677,5	0,0
Prestationsreserv	-1 033,0	-1 033,0	0,0
Pensionsavgifter (-)	-841,6	-841,6	0,0
TOTALT	-35 427,7	-36 250,5	-822,8

Miljöpartiets förslag till budget 2012

Avvikelse mellan kommunstyrelsens och Miljöpartiets förslag till budget

KOSTNADER (exkl. kapitalkostnader)

Mnkr	Förslag till budget 2012 KS	Förslag till budget 2012 (MP)	Avvikelse mellan förslagen
Kommunfullmäktige m.m.			
1. KF/KS och SLK	-1 348,0	-1 392,5	-44,5
2. KF/KS kansli	0,0	0,0	0,0
Revisorskollegiet	-30,3	-30,3	0,0
Servicenämnden	0,0	0,0	0,0
Valnämnden	-2,6	-2,6	0,0
Stadsdelsnämnderna	-17 675,9	-18 222,4	-546,5
Arbetsmarknadsnämnden	-692,5	-516,4	176,1
Exploateringsnämnden	-107,3	-119,3	-12,0
Fastighetsnämnden	-634,8	-659,5	-24,7
Idrottsnämnden	-811,5	-823,5	-12,0
Kulturnämnden			
kulturförvaltningen	-937,1	-949,9	-12,8
stadsarkivet	-66,3	-67,5	-1,2
Kyrkogårdsnämnden	-141,4	-170,3	-28,9
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	-153,3	-181,7	-28,4
Socialnämnden	-1 075,9	-1 112,3	-36,4
Stadsbyggnadsnämnden	-334,3	-348,5	-14,2
Trafik- och renhållningsnämnden			
trafik- och gatuverksamhet	-1 153,7	-1 513,0	-359,3
renhållningsverksamheten	-418,0	-423,7	-5,7
Utbildningsnämnden	-13 511,5	-13 571,6	-60,1
Äldrenämnden	-96,4	-100,8	-4,4
Överförmyndarnämnden	-28,1	-30,6	-2,5
SUMMA	-39 218,9	-40 236,4	-1 017,5

Miljöpartiets förslag till budget 2012

Avvikelse mellan kommunstyrelsens och Miljöpartiets förslag till budget

INTÄKTER

Mnkr	Förslag till budget 2012 KS	Förslag till budget 2012 (MP)	Avvikelse mellan förslagen
Kommunfullmäktige m.m.			
1. KF/KS och SLK	46,6	46,6	0,0
2. KF/KS kansli	0,0	0,0	0,0
Revisorskollegiet	2,6	2,6	0,0
Servicenämnden	0,0	0,0	0,0
Valnämnden	0,0	0,0	0,0
Stadsdelsnämnderna	540,9	540,9	0,0
Arbetsmarknadsnämnden	87,1	87,1	0,0
Exploateringsnämnden	2 219,6	2 219,6	0,0
Fastighetsnämnden	1 230,7	1 230,7	0,0
Idrottsnämnden	274,8	274,8	0,0
Kulturnämnden			
kulturförvaltningen	96,4	91,4	-5,0
stadsarkivet	18,0	18,0	0,0
Kyrkogårdsnämnden	28,5	28,5	0,0
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	75,7	75,7	0,0
Socialnämnden	397,8	395,8	-2,0
Stadsbyggnadsnämnden	173,0	173,0	0,0
Trafik- och renhållningsnämnden			
trafik- och gatuverksamhet	875,9	1 071,9	196,0
renhållningsverksamheten	432,5	438,2	5,7
Utbildningsnämnden	564,2	564,2	0,0
Äldrenämnden	0,0	0,0	0,0
Överförmyndarnämnden	0,0	0,0	0,0
SUMMA	7 064,3	7 259,0	194,7

Miljöpartiets förslag till budget 2012

Avvikelse mellan kommunstyrelsens och Miljöpartiets förslag till budget

INVESTERINGSUTGIFTER

Mnkr	Förslag till budget 2012 KS	Förslag till budget 2012 (MP)	Avvikelse mellan förslagen
Kommunfullmäktige m.m.			
1. KF/KS och SLK	-2,0	-2,0	0,0
2. KF/KS kansli	0,0	0,0	0,0
Revisorskollegiet	0,0	0,0	0,0
Servicenämnden	-1,0	-1,0	0,0
Valnämnden	0,0	0,0	0,0
Stadsdelsnämnderna	-160,0	-160,0	0,0
Arbetsmarknadsnämnden	-0,3	-0,3	0,0
Exploateringsnämnden	-2 933,4	-2 933,4	0,0
Fastighetsnämnden	-821,0	-821,0	0,0
Idrottsnämnden	-10,0	-10,0	0,0
Kulturnämnden			
kulturförvaltningen	-15,0	-15,0	0,0
stadsarkivet	-1,0	-1,0	0,0
Kyrkogårdsnämnden	-92,0	-92,0	0,0
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	-0,8	-0,8	0,0
Socialnämnden	-1,7	-1,7	0,0
Stadsbyggnadsnämnden	-1,6	-1,6	0,0
Trafik- och renhållningsnämnden			
trafik- och gatuverksamhet	-760,3	-760,3	0,0
renhållningsverksamheten	-10,0	-10,0	0,0
Utbildningsnämnden	-90,0	-90,0	0,0
Äldrenämnden	0,0	0,0	0,0
Överförmyndarnämnden	0,0	0,0	0,0
SUMMA	-4 900,1	-4 900,1	0,0

Miljöpartiets förslag till budget 2012

Avvikelse mellan kommunstyrelsens och Miljöpartiets förslag till budget

INVESTERINGSINKOMSTER

Mnkr	Förslag till budget 2012 KS	Förslag till budget 2012 (MP)	Avvikelse mellan förslagen
Kommunfullmäktige m.m.			
1. KF/KS och SLK	0,0	0,0	0,0
2. KF/KS kansli	0,0	0,0	0,0
Revisorskollegiet	0,0	0,0	0,0
Servicenämnden	0,0	0,0	0,0
Valnämnden	0,0	0,0	0,0
Stadsdelsnämnderna	0,0	0,0	0,0
Arbetsmarknadsnämnden	0,0	0,0	0,0
Exploateringsnämnden	533,4	533,4	0,0
Fastighetsnämnden	0,0	0,0	0,0
Idrottsnämnden	0,0	0,0	0,0
Kulturnämnden: kulturförvaltningen (VIII)			0,0
Kulturnämnden: stadsarkivet (VIII)	0,0	0,0	0,0
Kyrkogårdsnämnden (R III)	0,0	0,0	0,0
Kyrkogårdsnämnden	0,0	0,0	0,0
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	0,0	0,0	0,0
Socialnämnden	0,0	0,0	0,0
Stadsbyggnadsnämnden	0,0	0,0	0,0
Trafik- och renhållningsnämnden			
trafik- och gatuverksamhet	8,3	8,3	0,0
renhållningsverksamheten	0,0	0,0	0,0
Utbildningsnämnden	0,0	0,0	0,0
Äldrenämnden	0,0	0,0	0,0
Överförmyndarnämnden	0,0	0,0	0,0
SUMMA	541,7	541,7	0,0

Miljöpartiets förslag till budget 2012

Kommunfullmäktige m.m. 1. KF/KS, SLK och ersättningar Avvikelse mellan kommunstyrelsens och Miljöpartiets förslag till budget Drift och underhåll

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2012	-1 348,0	46,6
<i>Gröna satsningar:</i>		
Central funktion för lika rättigheter	-10,0	
Hbtq-certifierad verksamhet	-5,0	
Låglönesatsning	-24,0	
Inrättande Naturresevat	-3,0	
Central funktion för klimat	-10,0	
<i>Minskade kostnader för:</i>		
Minskade kostnader Stadsmiljörådet	7,5	
Miljöpartiets förslag till budget 2012	-1 392,5	46,6

Miljöpartiets förslag till budget 2012

Kommunfullmäktige m.m. 1. KF/KS, SLK och ersättningar Avvikelse mellan kommunstyrelsens och Miljöpartiets förslag till budget Investeringar

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr	Utgifter	Inkomster
Kommunstyrelsens förslag till budget 2012	-2,0	0,0
<i>Minskade utgifter för:</i>		
<i>Ökade utgifter för:</i>		
<i>Ökade/minskade inkomster för:</i>		
Miljöpartiets förslag till budget 2012	-2,0	0,0

Miljöpartiets förslag till budget 2012

Kommunfullmäktige m.m. 2. KF/KS: kansli

Avvikelse mellan kommunstyrelsens och Miljöpartiets förslag till budget

Drift och underhåll

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2012	0,0	0,0
<i>Ökade kostnader för:</i>		
 <i>Minskade kostnader för:</i>		
 <i>Ökade/minskade intäkter för:</i>		
Miljöpartiets förslag till budget 2012	0,0	0,0

Miljöpartiets förslag till budget 2012

Revisorskollegiet

Avvikelse mellan kommunstyrelsens och Miljöpartiets förslag till budget

Drift och underhåll

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2012	-30,3	2,6
<i>Ökade kostnader för:</i>		
<i>Minskade kostnader för:</i>		
<i>Ökade/minskade intäkter för:</i>		
Miljöpartiets förslag till budget 2012	-30,3	2,6

Miljöpartiets förslag till budget 2012

Servicenämnden

Avvikelse mellan kommunstyrelsens och Miljöpartiets förslag till budget

Drift och underhåll

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2012	0,0	0,0
<i>Ökade kostnader för:</i>		
 <i>Minskade kostnader för:</i>		
 <i>Ökade/minskade intäkter för:</i>		
Miljöpartiets förslag till budget 2012	0,0	0,0

Miljöpartiets förslag till budget 2012

Servicenämnden

Avvikelse mellan kommunstyrelsens och Miljöpartiets förslag till budget Investeringar

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade utgifter/minskade inkomster

Mnkr	Utgifter	Inkomster
Kommunstyrelsens förslag till budget 2012	-1,0	0,0
<i>Minskade utgifter för:</i>		
 <i>Ökade utgifter för:</i>		
 <i>Ökade/minskade inkomster för:</i>		
Miljöpartiets förslag till budget 2012	-1,0	0,0

Miljöpartiets förslag till budget 2012

Valnämnden

Avvikelse mellan kommunstyrelsens och Miljöpartiets förslag till budget

Drift och underhåll

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2012	-2,6	0,0
<i>Ökade kostnader för:</i>		
<i>Minskade kostnader för:</i>		
<i>Ökade/minskade intäkter för:</i>		
Miljöpartiets förslag till budget 2012	-2,6	0,0

Miljöpartiets förslag till budget 2012

Arbetsmarknadsnämnden

Avvikelse mellan kommunstyrelsens och Miljöpartiets förslag till budget

Drift och underhåll

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2012	-692,5	87,1
<i>Gröna satsningar:</i>		
Ökade kostnader för kvalitetshöjande åtgärder inom SFI	-15,0	
Ökade kostnader för satsningar på kvalitetsarbete inom vuxenutbildning	-10,0	
<i>Ökade kostnader för:</i>		
Pris- och lönekomensation	-10,6	
Ej minskade kostnader för "Generell effektivisering"	-2,3	
<i>Minskade kostnader för:</i>		
"En dörr in"-verksamhet, flyttad kostnad för jobbtorg till Arbetsmarknadsåtgärder Stadsdelsnämnderna	210,0	
Ej godtagen kostnad för "Utökad målgrupp Jobbtorg Resurs"	4,0	
Miljöpartiets förslag till budget 2012	-516,4	87,1

Miljöpartiets förslag till budget 2012

Arbetsmarknadsnämnden

Avvikelse mellan kommunstyrelsens och Miljöpartiets förslag till budget Investeringar

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade utgifter/minskade inkomster

Mnkr	Utgifter	Inkomster
Kommunstyrelsens förslag till budget 2012	-0,3	0,0
<i>Minskade utgifter för:</i>		
 <i>Ökade utgifter för:</i>		
 <i>Ökade/minskade inkomster för:</i>		
Miljöpartiets förslag till budget 2012	-0,3	0,0

Miljöpartiets förslag till budget 2012

Exploateringsnämnden

Avvikelse mellan kommunstyrelsens och Miljöpartiets förslag till budget

Drift och underhåll

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2012	-107,3	2 219,6
<i>Gröna satsningar:</i>		
Ökade kostnader för klimatsmart byggande	-5,0	
Ökade kostnader för demokratisk stadsplanering	-3,0	
Ökade kostnader för utveckling grönkompensation	-2,0	
<i>Ökade kostnader för:</i>		
Pris- och lönekomensation	-2,0	
Miljöpartiets förslag till budget 2012	-119,3	2 219,6

Miljöpartiets förslag till budget 2012

Exploateringsnämnden

Avvikelse mellan kommunstyrelsens och Miljöpartiets förslag till budget Investeringar

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade utgifter/minskade inkomster

Mnkr	Utgifter	Inkomster
Kommunstyrelsens förslag till budget 2012	-2 933,4	533,4
<i>Minskade utgifter för:</i>		
 <i>Ökade utgifter för:</i>		
 <i>Ökade/minskade inkomster för:</i>		
Miljöpartiets förslag till budget 2012	-2 933,4	533,4

Miljöpartiets förslag till budget 2012

Fastighetsnämnden

Avvikelse mellan kommunstyrelsens och Miljöpartiets förslag till budget

Drift och underhåll

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2012	-634,8	1 230,7
<i>Gröna satsningar:</i>		
Ökade kostnader för fastigheter till studentboende	-2,0	
<i>Ökade kostnader för (-):</i>		
Pris- och lönekomensation	-11,7	
Ej minskade kostnader för "Planerat underhåll"	-25,0	
<i>Minskade kostnader för:</i>		
Minskade kostnader för energi pga ökad energieffektiviseringsinvestering	14,0	
Miljöpartiets förslag till budget 2012	-659,5	1 230,7

Miljöpartiets förslag till budget 2012

Fastighetsnämnden

Avvikelse mellan kommunstyrelsens och Miljöpartiets förslag till budget Investeringar

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade utgifter/minskade inkomster

Mnkr	Utgifter	Inkomster
Kommunstyrelsens förslag till budget 2012	-821,0	0,0
<i>Ökade utgifter för:</i>		
Ökade kostnader energieffektivisering	-20,0	
Ombyggnation studentboende	-10,0	
Minskade kostnader för övriga investeringar	30,0	
Miljöpartiets förslag till budget 2012	-821,0	0,0

Miljöpartiets förslag till budget 2012

Idrottsnämnden

Avvikelse mellan kommunstyrelsens och Miljöpartiets förslag till budget

Drift och underhåll

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2012	-811,5	274,8
<i>Gröna satsningar:</i>		
Ökade kostnader för ökad simkunnighet	-2,0	
<i>Ökade kostnader för:</i>		
Pris- och lönekomensation	-15,0	
Minskade kostnader för "Genomförande av 100-årsjubileum av Stadion 2012"	5,0	
Miljöpartiets förslag till budget 2012	-823,5	274,8

Miljöpartiets förslag till budget 2012

Idrottsnämnden

Avvikelse mellan kommunstyrelsens och Miljöpartiets förslag till budget

Investeringar

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade utgifter/minskade inkomster

Mnkr	Utgifter	Inkomster
Kommunstyrelsens förslag till budget 2012	-10,0	0,0
<i>Minskade utgifter för:</i>		
 <i>Ökade utgifter för:</i>		
 <i>Ökade/minskade inkomster för:</i>		
Miljöpartiets förslag till budget 2012	-10,0	0,0

Miljöpartiets förslag till budget 2012

Kulturnämnden: kulturförvaltningen

Avvikelse mellan kommunstyrelsens och Miljöpartiets förslag till budget

Drift och underhåll

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Kulturförvaltningen		
Kommunstyrelsens förslag till budget 2012	-937,1	96,4
<i>Gröna satsningar:</i>		
Ökade kostnader för Kulturskolan	-18,0	
Ökade kostnader för Stadsmuseets kulturmiljöavdelning	-1,0	
Ökade kostnader för kultur i ytterstaden	-4,0	
<i>Ökade kostnader för:</i>		
Pris- och lönekomensation	-17,3	
<i>Minskade kostnader för:</i>		
Ej godtagen kostnad för "Kulturellt tillväxtpaket"	27,5	
<i>Ökade/minskade intäkter för:</i>		
Ej godtagen intäkt för "Entréavgift för Stadsmuseet och medeltidsmuseet		-5,0
Miljöpartiets förslag till budget 2012	-949,9	91,4

Miljöpartiets förslag till budget 2012

Kulturnämnden: kulturförvaltningen

Avvikelse mellan kommunstyrelsens och Miljöpartiets förslag till budget

Investeringar

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade utgifter/minskade inkomster

Mnkr	Utgifter	Inkomster
Kommunstyrelsens förslag till budget 2012	-15,0	0,0
<i>Minskade utgifter för:</i>		
<i>Ökade utgifter för:</i>		
<i>Ökade/minskade inkomster för:</i>		
Miljöpartiets förslag till budget 2012	-15,0	0,0

Miljöpartiets förslag till budget 2012

Kulturnämnden: stadsarkivet

Avvikelse mellan kommunstyrelsens och Miljöpartiets förslag till budget

Drift och underhåll

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Stadsarkivet		
Kommunstyrelsens förslag till budget 2012	-66,3	18,0
<i>Ökade kostnader för:</i>		
Pris- och lönekomensation	-1,2	
Miljöpartiets förslag till budget 2012	-67,5	18,0

Miljöpartiets förslag till budget 2012

Kulturnämnden: stadsarkivet

Avvikelse mellan kommunstyrelsens och Miljöpartiets förslag till budget
Investeringar

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade utgifter/minskade inkomster

Mnkr	Utgifter	Inkomster
Kommunstyrelsens förslag till budget 2012	-1,0	0,0
<i>Minskade utgifter för:</i>		
 <i>Ökade utgifter för:</i>		
 <i>Ökade/minskade inkomster för:</i>		
Miljöpartiets förslag till budget 2012	-1,0	0,0

Miljöpartiets förslag till budget 2012

Kyrkogårdsnämnden

Avvikelse mellan kommunstyrelsens och Miljöpartiets förslag till budget

Drift och underhåll

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2012	-141,4	28,5
<i>Gröna satsningar:</i>		
Ökade kostnader för renovering och underhåll	-26,3	
<i>Ökade kostnader för:</i>		
Pris- och lönekomensation	-2,6	
Miljöpartiets förslag till budget 2012	-170,3	28,5

Miljöpartiets förslag till budget 2012

Kyrkogårdsnämnden

Avvikelse mellan kommunstyrelsens och Miljöpartiets förslag till budget

Investeringar

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade utgifter/minskade inkomster

Mnkr	Utgifter	Inkomster
Kommunstyrelsens förslag till budget 2012	-92,0	0,0
<i>Minskade utgifter för:</i>		
<i>Ökade utgifter för:</i>		
<i>Ökade/minskade inkomster för:</i>		
Miljöpartiets förslag till budget 2012	-92,0	0,0

Miljöpartiets förslag till budget 2012

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Avvikelse mellan kommunstyrelsens och Miljöpartiets förslag till budget

Drift och underhåll

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2012	-153,3	75,7
<i>Gröna satsningar:</i>		
Ökade kostnader för miljöövervakning	-5,0	
Ökade kostnader för klimatarbete	-12,0	
Ökade kostnader för Energicentrum	-3,0	
Ökade kostnader för Miljöprogrammet (kommunikation)	-1,0	
Ökade kostnader för konsumentarbete	-2,0	
<i>Ökade kostnader för:</i>		
Pris- och lönekomensation	-2,6	
Ej minskade kostnader för "Generell effektivisering"	-2,8	
Miljöpartiets förslag till budget 2012	-181,7	75,7

Miljöpartiets förslag till budget 2012

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Avvikelse mellan kommunstyrelsens och Miljöpartiets förslag till budget

Investeringar

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr	Kostnader	Inkomster
Kommunstyrelsens förslag till budget 2012	-0,8	0,0
<i>Minskade utgifter för:</i>		
<i>Ökade utgifter för:</i>		
<i>Ökade/minskade inkomster för:</i>		
Miljöpartiets förslag till budget 2012	-0,8	0,0

Miljöpartiets förslag till budget 2012

Socialnämnden

Avvikelse mellan kommunstyrelsens och Miljöpartiets förslag till budget

Drift och underhåll

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2012	-1 075,9	397,8
<i>Gröna satsningar:</i>		
Ökade kostnader för kvinnojourer, skyddat boende och professionella mansmottagningar	-3,0	
Ökade kostnader för MR papperslösa	-3,0	
Ökade kostnader för personliga ombud	-4,0	
<i>Ökade kostnader för:</i>		
Pris- och lönekomensation	-26,4	
<i>Ökade/minskade intäkter för:</i>		
Sänkta avgifter familjerådgivningen		-2,0
Miljöpartiets förslag till budget 2012	-1 112,3	395,8

Miljöpartiets förslag till budget 2012

Socialnämnden

Avvikelse mellan kommunstyrelsens och Miljöpartiets förslag till budget

Investeringar

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr	Kostnader	Inkomster
Kommunstyrelsens förslag till budget 2012	-1,7	0,0
<i>Minskade utgifter för:</i>		
<i>Ökade utgifter för:</i>		
<i>Ökade/minskade inkomster för:</i>		
Miljöpartiets förslag till budget 2012	-1,7	0,0

Miljöpartiets förslag till budget 2012

Stadsbyggnadsnämnden

Avvikelse mellan kommunstyrelsens och Miljöpartiets förslag till budget

Drift och underhåll

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2012	-334,3	173,0
<i>Gröna satsningar:</i>		
Ökade kostnader för demokratisk stadsplanering	-4,0	
Ökade kostnader för stadsplanering för barn	-4,0	
<i>Ökade kostnader för:</i>		
Pris- och lönekomensation	-6,2	
Miljöpartiets förslag till budget 2012	-348,5	173,0

Miljöpartiets förslag till budget 2012

Stadsbyggnadsnämnden

Avvikelse mellan kommunstyrelsens och Miljöpartiets förslag till budget

Investeringar

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr	Kostnader	Inkomster
Kommunstyrelsens förslag till budget 2012	-1,6	0,0
<i>Minskade utgifter för:</i>		
<i>Ökade utgifter för:</i>		
<i>Ökade/minskade inkomster för:</i>		
Miljöpartiets förslag till budget 2012	-1,6	0,0

Miljöpartiets förslag till budget 2012

Trafik- och renhållningsnämnden: trafik- och gatuverksamhet

Avvikelse mellan kommunstyrelsens och Miljöpartiets förslag till budget

Drift och underhåll

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2012	-1 153,7	875,9
<i>Gröna satsningar:</i>		
Ökade kostnader för planerat underhåll	-119,0	
Ökade kostnader för framkomlighet (gång och cykel och buss)	-17,0	
Ökade kostnader för satsning på hållbart resande, mobilitetsarbete	-4,0	
Ökade kostnader för trafiksäkerhet barn och unga	-4,0	
Ökade kostnader för skötsel av grön miljö i gaturummet	-14,0	
Ökade kostnader för metodutveckling för ökad tillgänglighet t ex snöröjning	-2,0	
Ökade kostnader för miljö kvalitetsnormer (luft, buller, dubbfrött)	-3,0	
Ökad utgift för satsning cykelbanor	-150,0	
Ökad utgift för säker skolväg	-25,0	
<i>Ökade kostnader för:</i>		
Pris- och lönekomensation	-21,3	
<i>Ökade/minskade intäkter för:</i>		
Parkeringsavgifter		160,0
Felparkeringsavgifter		36,0
Miljöpartiets förslag till budget 2012	-1 513,0	1 071,9

Miljöpartiets förslag till budget 2012

Trafik- och renhållningsnämnden: trafik- och gatuverksamhet

Avvikelse mellan kommunstyrelsens och Miljöpartiets förslag till budget

Investeringar

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade utgifter/minskade inkomster

Mnkr	Utgifter	Inkomster
Kommunstyrelsens förslag till budget 2012	-760,3	8,3
<i>Ökade utgifter för:</i>		
Ökad utgift för satsning trädplantering	-20,0	
Minskade kostnader för övriga investeringar	20,0	
Miljöpartiets förslag till budget 2012	-760,3	8,3

Miljöpartiets förslag till budget 2012

Trafik- och renhållningsnämnden: renhållningsverksamhet

Avvikelse mellan kommunstyrelsens och Miljöpartiets förslag till budget

Drift och underhåll

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2012	-418,0	432,5
<i>Gröna satsningar:</i>		
Ökade kostnader för utveckling av Insamling av matavfall	-2,0	
<i>Ökade kostnader för:</i>		
Pris- och lönekompensation	-7,7	
<i>Minskade kostnader för:</i>		
Förbränning	4,0	
<i>Ökade/minskade intäkter för:</i>		
Taxeintäkter		5,7
Miljöpartiets förslag till budget 2012	-423,7	438,2

Miljöpartiets förslag till budget 2012

Trafik- och renhållningsnämnden: renhållningsverksamhet

Avvikelse mellan kommunstyrelsens och Miljöpartiets förslag till budget

Investeringar

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade utgifter/minskade inkomster

Mnkr	Utgifter	Inkomster
Kommunstyrelsens förslag till budget 2012	-10,0	0,0
<i>Minskade utgifter för:</i>		
<i>Ökade utgifter för:</i>		
<i>Ökade/minskade inkomster för:</i>		
Miljöpartiets förslag till budget 2012	-10,0	0,0

Miljöpartiets förslag till budget 2012

Utbildningsnämnden

Avvikelse mellan kommunstyrelsens och Miljöpartiets förslag till budget

Drift och underhåll

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2012	-13 511,5	564,2
<i>Gröna satsningar:</i>		
Ökade kostnader för modersmålsundervisning	-8,0	
Ökade kostnader för elevhälsa	-8,0	
Ökade kostnader för elevinflytande	-2,0	
Ökade kostnader för genuspedagoger	-5,0	
Ökade kostnader för skolbarnomsorg obekvämt arbetstid	-2,0	
Ökade kostnader för specialpedagoger	-10,0	
Ökade kostnader för romska vuxna i skolan	-3,0	
<i>Ökade kostnader för:</i>		
Pris- och lönekomensation	-330,1	
<i>Minskade kostnader för:</i>		
Ej ökade kostnader för förskola	49,1	
Ej ökade kostnader för skolbarnomsorg	25,9	
Ej ökade kostnader för grundskola	177,5	
Ej ökade kostnader för särskola	8,4	
Ej ökade kostnader för gymnasieskola	44,8	
Ej ökade kostnader för gymnasiesärskola	2,3	
Miljöpartiets förslag till budget 2012	-13 571,6	564,2

Miljöpartiets förslag till budget 2012

Utbildningsnämnden

Avvikelse mellan kommunstyrelsens och Miljöpartiets förslag till budget

Investeringar

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade utgifter/minskade inkomster

Mnkr	Utgifter	Inkomster
Kommunstyrelsens förslag till budget 2012	-90,0	0,0
<i>Ökade utgifter för:</i>		
Ökade utgifter för särskild akustiksatsning	-10,0	
<i>Minskade utgifter för:</i>		
Minskade utgifter för generella investeringar	10,0	
Miljöpartiets förslag till budget 2012	-90,0	0,0

Miljöpartiets förslag till budget 2012

Äldrenämnden

Avvikelse mellan kommunstyrelsens och Miljöpartiets förslag till budget

Drift och underhåll

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2012	-96,4	0,0
<i>Gröna satsningar:</i>		
Ökade kostnader för internationellt språk- och kulturlyft för personalen	-2,0	
<i>Ökade kostnader för:</i>		
Pris- och lönekomensation	-2,4	
Miljöpartiets förslag till budget 2012	-100,8	0,0

Miljöpartiets förslag till budget 2012

Överförmyndarnämnden

Avvikelse mellan kommunstyrelsens och Miljöpartiets förslag till budget

Drift och underhåll

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2012	-28,1	0,0
<i>Gröna satsningar:</i>		
Ökade kostnader för digitalisera och bli 24-timmarsmyndighet	-2,0	
<i>Ökade kostnader för:</i>		
Pris- och lönekomensation	-0,5	
Miljöpartiets förslag till budget 2012	-30,6	0,0

Stadsdelsnämnder

Miljöpartiets förslag till budget 2012

Mkr	KS förslag 2012		(MP) förslag 2012		Avvikelse		Avvikelse
	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Netto
Föreskoleverksamhet	-4 430,2	278,9	-4 478,9	278,9	-48,7	0,0	-48,7
Verksamhet för barn och ungdom	-425,9	0,0	-447,8	0,0	-21,9	0,0	-21,9
Kultur- och föreningsverksamhet	-57,1	0,0	-58,5	0,0	-1,4	0,0	-1,4
Äldreomsorg	-6 864,0	171,7	-6 897,2	171,7	-33,2	0,0	-33,2
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	-2 787,4	2,0	-2 859,7	2,0	-72,3	0,0	-72,3
Individ- och familjeomsorg (exkl. ekonomiskt bistånd)	-1 622,6	36,9	-1 724,6	36,9	-102,0	0,0	-102,0
Stadsmiljöverksamhet	-154,1	0,0	-172,4	0,0	-18,3	0,0	-18,3
Flyktningmottagande	-14,6	0,0	-14,9	0,0	-0,3	0,0	-0,3
Ekonomiskt bistånd	-1 208,0	24,0	-1 228,0	24,0	-20,0	0,0	-20,0
Arbetsmarknadsåtgärder	-112,0	27,4	-340,4	27,4	-228,4	0,0	-228,4
Summa stadsdelsnämnd	-17 675,9	540,9	-18 222,4	540,9	-546,5	0,0	-546,5

Mkr	KS förslag 2012		(MP) förslag 2012		Avvikelse		Avvikelse
	Utgifter	Inkomster	Utgifter	Inkomster	Utgifter	Inkomster	Netto
Investeringsplan							
Inventarier och maskiner	-80,0	0,0	-80,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Stadsmiljöverksamhet	-80,0	0,0	-80,0	0,0	0,0	0,0	0,0
totalt	-160,0	0,0	-160,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Miljöpartiets förslag till budget 2012

Stadsdelsnämnderna: Förskoleverksamhet

Drift och underhåll

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2012	-4 430,2	278,9
<i>Gröna satsningar:</i>		
Ökade kostnader för mindre barngrupper i förskolan	-10,0	
Ökade kostnader för barnomsorg på obekvämt arbetstid	-7,0	
Ökade kostnader för genuspedagoger på förskolor	-10,0	
Ökade kostnader för modersmålsstöd i förskolan	-5,0	
<i>Ökade kostnader för (-):</i>		
Pris- och lönekomensation	-108,5	
<i>Minskade kostnader för:</i>		
Ej ökade kostnader för "Schablonhöjning 1,5%"	91,8	
<i>Ökade/minskade intäkter för:</i>		
Miljöpartiets förslag till budget 2012	-4 478,9	278,9

Miljöpartiets förslag till budget 2012

Stadsdelsnämnderna: Verksamhet för barn och ungdom

Drift och underhåll

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2012	-425,9	0,0
<i>Gröna satsningar:</i>		
Ökade kostnader för fler mötesplatser för unga, inkl hbtq-häng	-10,0	
Ökade kostnader för parklekar och öppna förskolor	-4,0	
<i>Ökade kostnader för (-):</i>		
Pris- och lönekomensation	-7,9	
Miljöpartiets förslag till budget 2012	-447,8	0,0

Miljöpartiets förslag till budget 2012

Stadsdelsnämnderna: Kultur- och föreningsverksamhet

Drift och underhåll

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2012	-57,1	0,0
<i>Ökade kostnader för (-):</i>		
Pris- och lönekomensation	-1,4	
Miljöpartiets förslag till budget 2012	-58,5	0,0

Miljöpartiets förslag till budget 2012

Stadsdelsnämnderna: Äldreomsorg

Drift och underhåll

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2012	-6 864,0	171,7
<i>Gröna satsningar:</i>		
Ökade kostnader för utevistelser för äldre på äldreboenden	-5,0	
Ökade kostnader för ökad bemanning nattetid på demensboenden	-5,0	
Ökade kostnadet för kvalitetshöjande åtgärder	-65,0	
<i>Ökade kostnader för (-):</i>		
Pris- och lönekomensation	-168,2	
<i>Minskade kostnader för:</i>		
Ej ökade kostnader för uppräknings inom vård- och omsorgsboenden	145,0	
Ej ökade kostnader för uppräknings inom hemtjänsten	65,0	
Miljöpartiets förslag till budget 2012	-6 897,2	171,7

Miljöpartiets förslag till budget 2012

Stadsdelsnämnderna: Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Drift och underhåll

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2012	-2 787,4	2,0
<i>Gröna satsningar:</i>		
Ökade kostnader för heminstruktörer	-4,0	
<i>Ökade kostnader för (-):</i>		
Pris- och lönekompensation	-68,3	
Miljöpartiets förslag till budget 2012	-2 859,7	2,0

Miljöpartiets förslag till budget 2012

Stadsdelsnämnderna: Individ- och familjeomsorg

Drift och underhåll

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2012	-1 622,6	36,9
<i>Gröna satsningar:</i>		
Ökade kostnader för uppsökande arbete utsatta barn och ungdomar	-5,0	
Ökade kostnader för barn- och ungdomsvård	-55,0	
Ökade kostnader för missbruksvård	-12,0	
<i>Ökade kostnader för (-):</i>		
Pris- och lönekompensation	-30,0	
Miljöpartiets förslag till budget 2012	-1 724,6	36,9

Miljöpartiets förslag till budget 2012

Stadsdelsnämnderna: Stadsmiljöverksamhet

Drift och underhåll

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2012	-154,1	0,0
<i>Gröna satsningar:</i>		
Ökade kostnader för skötsel av park och naturreservat	-10,0	
Ökade kostnader för klimat- och miljösamordnare	-5,0	
<i>Ökade kostnader för (-):</i>		
Pris- och lönekomensation	-3,3	
Miljöpartiets förslag till budget 2012	-172,4	0,0

Miljöpartiets förslag till budget 2012

Stadsdelsnämnderna: Stadsmiljöverksamhet

Investeringar

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mkr	Utgifter	Inkomster
-----	----------	-----------

Kommunstyrelsens förslag till budget 2012

-80,0

0,0

Ökade utgifter för (-):

Minskade utgifter för:

Ökade/minskade inkomster för:

Miljöpartiets förslag till budget 2012	-80,0	0,0
---	--------------	------------

Miljöpartiets förslag till budget 2012

Stadsdelsnämnderna: Flyktingmottagande

Drift och underhåll

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2012	-14,6	0,0
<i>Ökade kostnader för (-):</i>		
Pris- och lönekomensation	-0,3	
Miljöpartiets förslag till budget 2012	-14,9	0,0

Miljöpartiets förslag till budget 2012

Stadsdelsnämnderna: Arbetsmarknadsåtgärder

Drift och underhåll

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2012	-112,0	27,4
<i>Gröna satsningar:</i>		
Ökade kostnader för utveckling av "En dörr in"	-3,0	
Ökade kostnader för sommarjobb	-5,0	
<i>Ökade kostnader för (-):</i>		
"En dörr in"-verksamhet flyttad kostnad för jobbtorg från arbetsmarknadsnämnden	-210,0	
Pris- och lönekomensation	-8,5	
Ej minskande kostnader för "Generell effektivisering"	-1,9	
Miljöpartiets förslag till budget 2012	-340,4	27,4

Miljöpartiets förslag till budget 2012

Stadsdelsnämnderna: Ekonomiskt bistånd

Drift och underhåll

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2012	-1 208,0	24,0
<i>Gröna satsningar:</i>		
SL-kort	-20,0	
Miljöpartiets förslag till budget 2012	-1 228,0	24,0